

รายการอ้างอิง

- เกื้อกุล ยืนยงอนันต์. ความเปลี่ยนแปลงภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาระหว่างปี พ.ศ.2438-2500. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.
- จีระพรรณ กาญจนจินดา. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.
- เจริญ ชันธรัฐ. สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2547.
- ทรงเดช ดารามาศ. บ้านใต้สะพานในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเคหการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ทวี ทิมขำ. การพัฒนาชุมชน. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยา.เขตปัตตานี, 2528.
- ที่อยู่อาศัย“คนจนเมือง”ปัญหาที่มีทางออก? . วารสารชุมชนไท ฉบับที่ 6, 2545.
- นันทพล ยินดีคุณ. สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2546.
- ประเวศ วะสี. องค์การชุมชนกับกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนหัวใจของการพัฒนา. รวมบทความวิชาการพัฒนาลังคม : แนวความคิดและปฏิบัติ 2534.
- พัฒนาชุมชน, กรม. ปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างในความสำเร็จของการพัฒนาชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัยและประเมินผล กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2528.
- พัฒนาชุมชน, กรม. ปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างในความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัยและประเมินผล กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2528.
- พัฒน์ บุญยรัตพันธุ์. การสร้างพลังชุมชนโดยกระบวนการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2517.
- มณฑา จำนงทรง. สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2546.
- มัลลิกา บุญทริก. การศึกษากระบวนการพัฒนาที่อยู่อาศัย ในแนวทางพึ่งพาตนเอง ของผู้มีรายได้น้อย ในเขตเมือง กรณีศึกษา โครงการที่องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนด้านการเงินเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเคหการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- รุทร์ กล่อมชุ่ม และสุนทร โคตรบรรเทา. รายงานการวิจัยปัจจัยที่กระตุ้นให้ประชาชนเข้าร่วมในโครงการพัฒนาชุมชนในเขตชนบทยากจน. พิษณุโลก: แผนกติดตามผล ประเมินผล และวิจัย ฝ่ายกิจการพลเรือน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 3, 2527.
- วโรภาศ วงศ์จตุรพัฒน์. สัมภาษณ์, 31 ธันวาคม 2546.

รายการอ้างอิง (ต่อ)

- วิฑูร ปัญญากุล. การพัฒนาต้องมาจากประชาชน: ภาพประมวลของการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2535.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. ข่ายความปลอดภัยทางสังคม สู่การสร้างชุมชนเข้มแข็ง. การประชุม คณะอนุกรรมการ 'การจัดโครงสร้างการคุ้มครองทางสังคม' ครั้งที่ 3/2544 (กันยายน 2545).
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษาเมืองอยุธยา. กรุงเทพฯ, 2546.
- สมพงษ์ พัดปุย และ วีรพันธ์ รัตนธำรี. การต่อสู้เพื่อที่อยู่อาศัยของชาวสลัม. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2535.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2512.
- สิรินาถ เรืองชีวิน. แนวทางการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยในแนวทางพึ่งตนเองของผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง กรณีศึกษา: ชุมชนสาขา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาเคหการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง. กรุงเทพฯ: 2544
- สุวัฒนา ธาดานิติ. การศึกษาชุมชนเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยาเพื่อประกอบการวางผังเมือง. กรุงเทพฯ: ภาควิชาผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- อรทัย อาจอ่ำ. ชุมชนแข่งกี๋ : วิถีชีวิตและกระบวนการพัฒนาสู่การพึ่งตนเอง. เอกสารทางวิชาการ หมายเลข สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
- อรอุมา บัวสง่า. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคนเมือง ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนตรอกบ้านพานถม. สารนิพนธ์ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2540.
- อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง. การพัฒนา คน กลุ่ม และชุมชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.
- เอกกมล อ่อนศิริ. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรชุมชน. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาวิทยาการวิจัย โครงการบัณฑิตศึกษาเทคโนโลยีการบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2544.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

บันทึกการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการปรับปรุงชุมชน

บันทึกการสัมภาษณ์ 1

คุณวโรภาศ วงศ์จตุรพัฒน์ สถาปนิก 7 กองสถาปัตยกรรม สำนักโบราณคดี

โดย ฤทธิพงศ์ เทียนคำ ที่กองสถาปัตยกรรม สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2546

ที่มาของแผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์เป็นมาอย่างไร

ถ้าดูตามแผนของอาจารย์สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา เนี่ยส่วนมากจะลอกแผนเดิมของกรมศิลปากรที่ออกมาเมื่อปี พ.ศ.2531 เพียงแต่เพิ่มถนนและสาธารณูปโภคแล้วก็พวกงานจัดผังบริเวณเข้ามาเท่านั้นเองนอกนั้นทั้งกำลังคน งบประมาณ เหมือนเดิมหมด

แนวคิดที่แรกของแผนคือการอนุรักษ์โบราณสถานว่าที่จริงแล้วอยู่ตรงไหนบ้างในอยุธยา มีลักษณะเป็นอย่างไร ส่วนของ อย่างอื่นที่รบกวนอยู่ถ้าดูแล้วไม่มีคุณค่าก็จะเอาออก การอนุรักษ์ที่เอาของใหม่เข้ามาจำเป็นต้องมีเหตุผลเพียงพอไม่อย่างนั้นก็จะ กลายเป็นการทำลายไม่ใช่การอนุรักษ์ อย่างตอนนี้ที่ต่างๆกันอยู่ก็เน้นแต่สร้างซึ่งมันเป็นเรื่องรองไม่ใช่เรื่องหลัก

ตอนที่ทำแผนอุทยานทางกรมศิลปากรเริ่มจากการสำรวจทำผังการใช้ที่ดินก่อนซึ่งก็พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตอุทยานที่ กำหนดไว้ตั้งแต่สมัยจอมพลปอ 1810 ไร่เป็นพื้นที่แรก โดยมีการปรับแผนตอนปี พ.ศ.2533 แล้วก็ปี 2536 ที่เป็นของอาจารย์สุเมธ จนปี 2538 กรมศิลปากรก็ขึ้นทะเบียนโบราณสถานทั้งเกาะเมืองเป็นพื้นที่ที่ 2 โดยกรมศิลปเป็นผู้ดูแลการปลูกสร้างและการใช้ ประโยชน์ที่ดินร่วมกับจังหวัด เทศบาล ผังเมือง ทำให้กรมศิลปากรจะสามารถอนุรักษ์ได้เต็มที่ แล้วก็มีการประกาศพื้นที่อนุรักษ์ อีก 5 พื้นที่ทางเหนือ ได้ ตะวันออก ตะวันตกของเกาะเมือง และพื้นที่รอบๆโบราณสถานอื่นๆทั่วทั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในปี 2533 พื้นที่ในอุทยานประวัติศาสตร์กับเกาะเมืองบ้านคนเป็นส่วนใหญ่ แล้วก็ยังมีโรงงาน สถานที่เราราชการอยู่ พอ เราถามมองตามผังที่ตั้งโบราณสถานที่ดีที่โบราณสถานสำคัญอยู่ทางตอนเหนือเป็นส่วนใหญ่และมีความต่อเนื่องกันตั้งแต่วังโบราณ บึงพระราม วัดราชบูรณะตรงนี้มีการเชื่อมต่อสำคัญเลยต้องรื้อพวกอาคารที่ทับอยู่หรือที่ขวางการเชื่อมต่อออกไป ซึ่งกำหนดเป็น พื้นที่สีน้ำตาลที่จะให้มีแต่ต้นไม้กับโบราณสถาน

ทางตอนใต้ของอุทยานผังเมืองกำหนดให้เป็นสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์เป็นสวนสาธารณะก็เลยมีแต่ต้นไม้กับซาก โบราณสถานแต่ตอนนี้ทางตะวันตกของสวนเป็นของพระตำหนักสิริยาลัยตั้งแต่ถนนเลี้ยววังจนถึงแม่น้ำตรงข้ามวัดไชยวัฒนาราม ตรงกลางที่เป็นศาลาว่าการก็กำหนดให้เป็นสีน้ำเงินเป็นสำนักงาน ห้องปฏิบัติการและศูนย์ท่องเที่ยว

ในส่วนที่เป็นสีน้ำตาลหลายแห่งเป็นพื้นที่สำหรับรองรับชุมชนที่เราจะโยกย้าย ที่เราจะโยกย้ายก็คือพวกอาคาร บ้านที่ รบกวนโบราณสถานหรือขวางทางเชื่อมต่ออยู่ ต้องรู้ก่อนนะว่าที่ดินส่วนมากเป็นที่ของกรมธนารักษ์บางที่ก็ให้ชาวบ้านเช่า หรือมี หน่วยราชการใช้อยู่แต่ก็มีที่เป็นที่ดินเอกชนอยู่บ้าง ซึ่งการเลือกรื้อย้ายหรือควบคุมของกรมศิลปากรจะไม่ไปรบกวนพวกที่ดินเอกชน แต่ถ้าเป็นหน่วยราชการก็จะขอความร่วมมือกับหน่วยงาน ที่เป็นชุมชนส่วนมากจะเป็นการบุกรุกซึ่งตรงนี้เราจะย้ายออกตามที่จำ เป็นไปไว้ในที่ดินใหม่ซึ่งกรมศิลปฯจะตัดถนนและสาธารณูปโภคไว้ให้เข้าอยู่ได้เลย แล้วก็ยังมีค่าชดเชยให้ด้วย ซึ่งกรมศิลปฯก็คิดว่า น่าจะพอใจกันทุกฝ่าย ชาวบ้านก็ได้สิทธิ์อยู่ อนุรักษ์ก็หมดปัญหาบุกรุกที่ดินแล้วก็ได้ค่าเช่าเพิ่มอีก กรมศิลปฯก็สามารถอนุรักษ์ พื้นที่ได้ก็ดีขึ้นทุกฝ่าย

ตอนที่สำรวจพื้นที่ทำอะไรบ้าง

ก็ส่งช่างลงไปจดชื่อและขอหลักฐานของเจ้าของบ้านที่ต้องย้ายเพื่อทำเรื่องขอค่าชดเชย แล้วก็ถ่ายรูป วัดขนาดแล้วก็ วัดตุ้มน้ำในบ้านเพื่อตีราคาจ่ายค่าชดเชย ค่าพื้นที่ดินกับพวกต้นไม้เราก็ตีราคาให้เพราะเรารู้ว่าถ้าให้ตามเกณฑ์ของราชการเลยได้ เงินไปก็สร้างใหม่ไม่ได้เลยบวกรวมๆให้ก็จะได้คบบ้านนี้มากกว่าปกติเกือบเท่าตัว จากนั้นเราก็เรียกเขามารับเงินแล้วให้เขารื้อย้าย ไป คนที่อยากได้ที่ดินเราจะจัดหาให้

มีวิธีการเลือกอย่างไรว่าตรงไหนจะรื้อก่อน

เราจะย้ายตรงจุดหลักๆที่มีคนเห็นมากที่สุดก่อน ที่แรกก็คือตรงวัดมงคลบพิตร พอคนเห็นว่าย้ายแล้วพื้นที่มันดีขึ้นจริงๆ ต่อไปกรมศิลปฯก็จะย้ายได้ง่ายขึ้นเพราะคนจะยอมรื้อย้ายแล้วพื้นที่มันดีขึ้นจริงๆ

แล้วตรงที่รองรับทำอะไรบ้าง

ตรงที่ใหม่เราก็ตัดถนนให้ที่กองสถาปัตยกรรมนี้แหละออกแบบไปให้ ที่วางถนนให้กว้างทำฟุตบาทกว้างจะได้สามารถ
ปลูกต้นไม้ได้จะได้มีสภาพแวดล้อมที่ดี นอกจากถนนแล้วก็มีไฟฟ้า ประปา บ่อดักไขมันเอาไว้ให้เพื่อจะได้เข้าอยู่ได้เลย ส่วนการวาง
ผังก็วางตามที่เราจะกำหนดเป็นสัดส่วนตามขนาดพื้นที่ที่เราได้รับซึ่งเห็นว่าเล็กมาก ในใจอยากจะทำเป็นห้องแถวชั้นหนึ่ง หรือสองชั้น
ให้มีพื้นที่ส่วนกลางจะได้น่าอยู่มากกว่ามาจัดสรรที่ดินเปล่าให้ปลูกกันเองแบบนี้แต่ติดที่แต่ละบ้านที่ย้ายมาเขาไม่เคยเจอกันมา
ก่อนเลย ได้สิทธิ์ขาดเขาก็ไม่เท่ากันเลยไม่สามารถสร้างให้เป็นอาคารแถวเหมือนกันได้ ทุกวันนี้ก็กลัวว่ามันจะกลายเป็นสลัมริ
เปล่าเพราะบางที่ได้แค่ 15-20 ตารางวาถึงสร้างบ้านเดียวได้ตามใจก็คงจะสร้างกันเต็มที่สุดท้ายก็จะแน่นอีก แต่ก็ออกแบบถนนให้
กว้างแล้วก็ต้นไม้จะได้ดูดีหน่อยไม่แน่นมาก พวกแปลงใหญ่ๆก็เอาไว้ตรงริมเพราะจะเป็นบ้านหลังใหญ่จะได้ดูสวย
เห็นตรงถนนเลียบพระตำหนักมีชุมชนโยกย้ายเหมือนกันเป็นห้องแถวทำไมถึงทำได้

ที่ตรงนั้นย้ายจากแถวหลังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสยามพระยาตรงนั้นเป็นห้องแถวอยู่แล้วพอรีก็สร้างเป็นห้องแถวให้ได้เลย

รู้จักชุมชนอาคารสงเคราะห์ที่จัดรูปที่ดินใหม่หรือไม่

เคยได้อินมาบ้างเห็นว่าเป็นเอ็นจีโอมาทำกลุ่มออมทรัพย์ แล้วก็สหกรณ์ให้เคยคุยกับเขาเหมือนกันจัดพื้นที่ส่วนกลางได้
ดีบ้านรู้สึกจะเป็นห้องแถว ใจจริงก็อยากจะทำให้ได้อย่างนั้นบ้างแต่ติดที่งบประมาณของเอ็นจีโอเขาสามารถออกเป็นเงินกู้หลายๆปี
ได้แล้วก็มีทีมงานสถาปนิกที่ลงไปทำงานสร้างกลุ่มชุมชนได้ แต่ของกรมศิลปากรไม่มีแค่ทุกวันนี้มีภูมิสถาปนิกไม่กี่คนต้องดูแล
โบราณสถานทั่วประเทศก็หนักแล้ว งบประมาณสร้างที่ทำงานก็ไม่มีเพราะนโยบายเป็นการอนุรักษ์โบราณสถานเป็นหลัก อีกอย่าง
เราไม่สามารถตั้งบนานหลายปีเพื่อให้เกิดกลุ่มได้เพราะเราไม่รู้ว่างบแต่ละปีจะมาอย่างน้อยแค่ไหนอย่างตามแผนของบไป 3,000
ล้านได้จริงเกือบ 10 ปีมานี้แค่ 1,000 ล้าน เปลี่ยนรัฐมนตรีทั้งบก็ย้ายที่ไปที่อื่น เราก็ต้องทำตามทั้งบมันมีแย่งเอาไว้ก่อนแล้วรีบทำ
ไม่อย่างนั้นก็จะไม่ได้ทำเลยหรือถ้าเราไปรับปากไว้เกิดบไม่มาเราก็เสียอีก

แล้วทำให้ว่าที่สำเร็จมั๊ย

ด้วยข้อจำกัดที่มีทำได้ขนาดนี้ก็ดีแล้วก็ให้ซัก 60-70 เปอร์เซ็นต์ บางคนเขาก็ว่าสร้างจนและไปหมดกลายเป็นเมืองล่าง
ผมเองก็เป็นคนอยู่ยามผมก็รู้สึกเหมือนกันแต่ตอนนี้ผมว่าเราทำไปก่อนเพราะถ้าไปทำอีก 10 ปีข้างหน้ามันจะยุ่งยากกว่านี้อีกมาก
มันอาจจะเกิดปัญหาบ้างก็ช่วยแก้ไขกันไปก่อนตอนนี้อาจจะใหญ่เกินไป ว่างเกินไปแต่เมืองเมืองโตขึ้นสิ่งที่เราได้ทำเอาไว้จะได้ใช้
ตอบสนองคนในตอนนั้นได้อย่างเต็มที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกการสัมภาษณ์ 2

คุณมณฑา จำนทรง เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 5 สำนักงานอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

โดยฤทธิพงศ์ เทียนดำ ที่สำนักงานอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 21 เดือนพฤศจิกายน 2546

วัตถุประสงค์ของการปรับปรุงเพื่อให้ภูมิทัศน์ของเมืองดี โบราณสถานดูเด่นโดยมองดูขอบเขตและความเชื่อมโยง มุมมองของโบราณสถานแล้วจึงกำหนดพื้นที่ๆ ต้องปรับปรุงภูมิทัศน์ ขั้นตอนการรื้อย้าย ก็ดูว่าบ้านหลังไหนบ้างที่ล้ำเข้าไปในพื้นที่ โบราณสถานหรือทำให้ภูมิทัศน์ไม่ดี หรือบุกรุกโบราณสถานก็ให้ย้ายออก โดยส่งเจ้าหน้าที่ไปจดชื่อ ทำบันทึกยินยอมให้รื้อย้าย เข้า ไปถ่ายภาพและวัดขนาดบ้าน เพื่อตีราคาค่าวัสดุ และค่าแรงแล้วจัดทำงบประมาณส่งเข้ากรมศิลปากรที่กรุงเทพฯ เพื่อส่งสำนัก งบประมาณ

ในเรื่องพื้นที่รองรับจะไม่สนใจว่าใครมีกรรมสิทธิ์หรือไม่ มี ด้วยกรมศิลปากรถือว่าได้ทำให้ชาวบ้านเดือดร้อนไม่ว่าจะย้าย บ้านก็หลังก็จะชดเชยค่าใช้จ่ายในการรื้อย้ายและที่ดินให้โดยไม่สนใจว่าจะบุกรุกที่ดินนั้นหรือเปล่า พื้นที่รองรับส่วนมากเป็นที่ดิน ของกรมธนารักษ์ ซึ่งกรมศิลปากรจะช่วยติดต่อทำสัญญาเช่าที่ดินจากกรมธนารักษ์ให้ในราคาตารางวาละ 2 บาท จากนั้นค่าเช่า ต่างๆชาวบ้านก็ไปจ่ายที่ธนารักษ์เองอุทยานไม่ยุ่ง ในปัจจุบันพื้นที่รองรับอยู่ที่บริเวณโรงงานสุรา วัดมหาสมณ คลองแกแลบ และ ถนนหน้าพระตำหนัก ซึ่งชาวบ้านสามารถเลือกได้ว่าจะเลือกไปที่ไหนถ้าไม่เลือกหรือไม่บอกอุทยานก็จะจัดให้เอง

สำหรับการวางผัง กรมศิลปากรจะตัดถนนใหญ่ และซอยให้เข้าถึงที่ดินทุกแปลง การจัดวางแปลงที่ดินจะจัดตามขนาด ที่ดินที่ได้รับการชดเชย คือได้ที่ใหญ่ก็จะอยู่กับใหญ่ด้วยกัน ในกรณีที่ต้องการจะอยู่บ้านติดกัน ก็ให้แจ้งกับอุทยานก่อนแล้วจะ จัดการให้ ในส่วนของตัวบ้านขึ้นอยู่กับแต่ละครอบครัวว่าจะสร้างแบบไหน เพราะกรมศิลปากรได้ถือว่าชดเชยค่าปลูกสร้างให้แล้ว ใครจะสร้างใหญ่เล็กก็ขึ้นอยู่กับตัวเขาเองเป็นสิทธิ์ส่วนบุคคล

ระยะเวลาในการรื้อย้าย ขึ้นอยู่กับว่าจะได้งบประมาณภายในกี่ปีหลังจากเสนอขอเข้าส่วนกลางแล้ว แล้วก็ได้มาเท่าไร โดยทั่วไปประมาณ 1-2 ปี เมื่อได้งบมาแล้ว ก็จะแจ้งชาวบ้านให้เข้ามารับเงินชดเชยครั้งหนึ่งก่อน จากนั้น 1 เดือนต้องรื้อถอนให้ เสร็จ จึงจะรับอีกครึ่งหนึ่ง ส่วนระยะเวลาการสร้างบ้านใหม่ขึ้นอยู่กับระยะเวลาความพร้อมของแต่ละครอบครัวจะสร้างเมื่อไหร่ก็ เรื่องของเขา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกการสัมภาษณ์ 3

คุณนันทพล ยินดีคุณ สถาปนิกชุมชนผู้ดูแลโครงการปรับปรุงที่อยู่อาศัยชุมชนอาคารสงเคราะห์ โดยยุทธพงศ์ เทียนคำ ที่มูลนิธิชุมชนไทย ถนนเพชรบุรี เมื่อวันที่ 22 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2546

ที่รู้จักชุมชนอาคารสงเคราะห์ได้อย่างไร

ได้ลงพื้นที่ทำงานกับชุมชนอาคารสงเคราะห์เมื่อปี 2541 ไปกับพี่เชียว โดยตอนนั้นชุมชนนี้ได้ตั้งกลุ่มออมทรัพย์อยู่แล้ว เพราะเทศบาลแนะนำ มาในช่วงปี พ.ศ. 2542-2543 การเคหะแห่งชาติมีงบประมาณเหลือของกองปรับปรุงชุมชนแออัดในเรื่องสาธารณูปโภคผ่านมาทางเทศบาลซึ่งเทศบาลได้เสนอให้ 2 ชุมชนคือ ชุมชนอาคารสงเคราะห์ และชุมชนศาลาปูนได้งบประมาณเพื่อจัดทำทางเดินในชุมชนซึ่งงบของการเคหะแห่งชาติ มี 2 แบบ คือถ้าเป็นการปรับปรุงสาธารณูปโภคจะได้หลังละ 20,000 บาท แต่ถ้าเป็นการสร้างใหม่จะได้หลังละ 100,000 บาท ทางเทศบาลเลือกชุมชนอาคารสงเคราะห์แต่เสนอไปให้การเคหะแห่งชาติว่ามีบ้านอยู่ 120 หลัง ซึ่งจริงๆแล้วมีแค่ 67 หลัง และแบบการปรับปรุงสาธารณูปโภคของเทศบาลก็ไม่ค่อยดีจึงได้ลงไปทำงานเสนอทางเลือกในการปรับปรุงสาธารณูปโภคใหม่ให้ชุมชน

เริ่มจากการทำแบบสำรวจก่อนซึ่งจริงๆแล้วมีเป้าหมายเพื่อนับจำนวนชาวบ้านว่าจริงๆมีกี่คนและเพื่อทำความเข้าใจกับชาวบ้านทุกคน จากนั้นจึงสามารถรวบรวมชาวบ้านมาประชุมกันถึงเรื่องของการปรับปรุงสาธารณูปโภค แต่ชาวบ้านคุยกันแล้วตกลงกันว่าจะปรับปรุงบ้านใหม่ทั้งชุมชน

การหาจำนวนบ้านมีผลกับสิทธิ์การอยู่อาศัยโดยให้ชาวบ้านเป็นผู้สำรวจกันเองว่ามีกี่สิทธิ์ซึ่งก็แบ่งทีมสำรวจออกเป็น 3 กลุ่ม จากผลการสำรวจมีอยู่ 1-2 บ้าน ที่ไม่ขอสิทธิ์ ส่วนคนที่ขอสิทธิ์เพิ่ม มี 2 บ้านซึ่งก็ต้องชี้แจงเหตุผลที่ขอสิทธิ์เพิ่มตอนประชุมสรุปรวมจำนวนสิทธิ์ได้ 66 หลัง ที่นี้ไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องสิทธิ์เป็นเพราะว่าส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกันอยู่ด้วยกันมา 50 ปี อีกอย่างคือชาวบ้านเห็นๆกันอยู่เลยรู้ว่าใครมีปัญหาอะไร

การออกแบบผังใช้วิธีดึงตัวแทนจากชาวบ้านออกมา 3 กลุ่ม ส่วนมากให้ผู้หญิงเป็นหัวหน้า เพราะละเอียดกว่าผู้ชาย เวลาคิดอะไรก็ละเอียดกว่า จากนั้นให้เขาไปออกแบบวางผังกันเอง ใครมีความคิดอะไรก็ไปบอกกันเองแล้วสรุปผลออกมา ให้เอาแบบของทั้ง 3 กลุ่มมาเสนอกับที่ประชุมชาวบ้านทั้งชุมชนเอง แล้วให้คนอื่นมาดูข้อดี ข้อเสีย และข้อเสนอแนะทั้ง 3 ซึ่งทำให้เราสามารถเข้าใจความต้องการที่แท้จริงของชุมชนได้จากแบบละข้อถกเถียงกันในที่ประชุม จากนั้นก็เอาแบบทั้ง 3 แบบของชาวบ้านไปเขียนแบบมาให้ โดยนำเสนอกับชาวบ้านอีกครั้งแต่แทรกแบบที่เราทำอีก 2 แบบ โดยยื่นแนวทางของ 3 แบบที่ชาวบ้านนำมาปรับให้ดีขึ้น และลบข้อเสียของทั้ง 3 แบบออก เอาข้อดีมารวมกันและปรับปรุงเป็นแบบใหม่ ซึ่งชาวบ้านก็ตกลงเลือกแบบของสถาปนิก

ในเรื่องการเลือกตำแหน่งบ้านหลังจากที่ได้ผังรวมแล้วก็ให้ชาวบ้านไปจับกลุ่มกันมาดูที่ผังชุมชนใหม่ซึ่งติดไว้ที่ชุมชน จากนั้นจึงให้คุยกันเองว่าใครจะอยู่ที่ไหนกับใคร ตรงตำแหน่งใดบ้างก็มาปะชื่อไว้บนแบบ ถ้าใครมีความจำเป็นต้องอยู่ตรงไหนอย่างเช่นร้านขายข้าวอยากอยู่หน้าชุมชนก็ให้ไปคุยไปตกลงกันเองแล้วจึงค่อยมาปะชื่อเอาไว้

เมื่อได้แบบและผังชุมชนใหม่แล้วจึงประสานกับการเคหะแห่งชาติเพื่อขอแก้ไขงบประมาณที่ทางเทศบาลขอไปทีแรก เนื่องจากทางชุมชนได้เปลี่ยนจากปรับปรุงสาธารณูปโภคมาเป็นสร้างใหม่ทั้งหมด ซึ่งก็ได้พี่เชียวไปคุยกับรองผู้ว่าการเคหะทำให้เป็นงบผูกพันปี พ.ศ.2543 สำหรับสร้างสาธารณูปโภค และเชิญผู้ว่าการเคหะมาร่วมประชุมกับชาวบ้าน ร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งต่อมากลายเป็นคณะกรรมการเมืองนำอยู่ของอยุธยา

เรื่องสัญญาเช่าแต่ก่อนเป็นเช่าช่วงจากเทศบาลซึ่งอยู่ๆก็ไม่เก็บค่าเช่าต่อไม่รู้เพราะอะไร แต่ตอนนี้หลังออกแบบเสร็จก็ขอทำสัญญาเช่าจากเทศบาลโดยให้เทศบาลไปติดต่อธนารักษ์ให้จนถึงตอนนี้ก็ยังไม่ได้สัญญาเช่า เพราะติดที่ระเบียบของกรมธนารักษ์ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่เพราะเราผิดระเบียบหมดทั้งการหาผู้รับเหมาการตีราคาทำให้ธนารักษ์ยังพิจารณาอยู่ แต่บ้านสร้างเสร็จแล้วเพราะถ้ามีผู้รับเหมาอยู่ก็คงไม่ได้สร้างซักที ส่วนเทศบาลไม่ค่อยชอบใจนักเพราะชาวบ้านทำกันเองกับ พอช.และการเคหะฯจนถึงผู้ว่าราชการ โดยเทศบาลไม่รู้เรื่องแต่ต้องมาทำเรื่องเช่าที่จากกรมธนารักษ์ให้ชาวบ้านเช่าต่อ

ตีราคาค่าสร้างบ้านได้ 5 ล้านบาทบาท โดยแหล่งเงินใช้เงินกู้ของ พอช. ระเบียบของ พอช. จะไม่ให้กู้รายย่อย ทำให้ชาวบ้านต้องรวมตัวเป็นนิติบุคคลเป็นสหกรณ์แทนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อทำสัญญาเงินกู้กับ พอช. แล้วให้ชาวบ้านผ่อนกับสหกรณ์ชุมชนเป็นเวลา 15 ปี ส่วนงบการเคหะฯใช้สำหรับสร้างสิ่งสาธารณูปโภค แล้วผ่อนชำระกับสหกรณ์ออมทรัพย์ชุมชนตามเก็บเงินกันเอง ผู้รับเหมาชาวบ้านรู้จักใครก็ไปหามาแล้วมาดูกันในที่ประชุมเราไม่เข้าไปยุ่ง

ช่วงระหว่างที่สร้างบ้านก็ขอที่เทศบาลหลังชุมชนตรอกขนมด้วยเป็นที่อยู่ชั่วคราวก่อน ส่วนใครที่หาห้องพักอยู่ได้ก็อยู่ไปก่อนซึ่งบ้านก็เริ่มรื้อตั้งแต่กลางปี พ.ศ.2544 มาสร้างเสร็จเอาต้นปี 2546 จึงเริ่มกลับเข้าอยู่เมื่อมกรา 2546 แล้วมีการจัดงานเปิดตัวชุมชนมีรัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาสังคมฯ มาเปิดเหมือนโครงการบ้านมั่นคง มีผู้ว่าการเคหะ พอช. ผู้ว่า ตอนนั้นก็ไม่มีใครได้เข้าไปที่ชุมชนเท่าไรแล้วแต่นำทำต่อไปคือพวกเรื่องการต่อเติมบ้านเพราะถ้าไม่ดูให้ดีเดี๋ยวจะมีปัญหากันได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกการสัมภาษณ์ 4

คุณเจริญ ชันจูจี ประธานสหกรณ์ออมทรัพย์ชุมชนอาคารสงเคราะห์

โดยนายฤทธิพงศ์ เทียนคำ ที่ชุมชนอาคารสงเคราะห์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ.2547

กลุ่มออมทรัพย์ชุมชนที่เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

ที่ชุมชนคิดทำกลุ่มออมทรัพย์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 ตอนนั้นเห็นทางที่วิวว่าเรามีการทำกลุ่มออมทรัพย์กันแล้วสามารถทำกิจกรรมต่างๆได้ประกอบกับกระแสเรื่องออมทรัพย์ชุมชนจึงคิดว่าชุมชนเราน่าจะทำออมทรัพย์บ้างจึงได้ติดต่อกับกองสวัสดิการของเทศบาลให้หาคนมาอบรมให้หน่อย ทางเทศบาลเลยไปหานักวิชาการมาอบรมให้เป็นคนที่เขาทำสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ทุ่งสองห้องในกรุงเทพฯ แต่ฟังแล้วไม่รู้เรื่องยุ่งยากมากเห็นเขาบรรยายเน้นแต่เรื่องการได้สวัสดิการไม่บอกวิธีการอย่างพวกต้องไปทำที่ไหนให้เอกสารอะไรบ้าง หลังจากนั้นเทศบาลก็ถามว่ารู้เรื่องบ้างมั้ยพอเขารู้ว่าเราไม่รู้เรื่องจึงแนะนำให้ไปดูงานโดยเทศบาลหารให้ตอนนั้นประมาณเดือนเมษา 41 ได้ไปดูงานชุมชนพระสุบิน จังหวัดตราด และชุมชนเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ที่ปราจีนบุรีเห็นว่าง่ายดีและเหมาะกับชุมชนของเรา ตามเขาถึงได้รู้จักพัฒนาชุมชนเมือง(พรม.) จึงขอที่อยู่แล้วให้เทศบาลช่วยติดต่อให้มาอบรมเรื่องกลุ่มออมทรัพย์อีกที คราวนี้มีหัวหน้าชุมชนอื่นด้วยคนที่มาอบรมคือพี่สมบัติ เขาเอกสารต่างๆมาให้ด้วยอย่างพวกใบสมัครสมาชิกฟังแล้วน่าจะทำได้จึงเริ่มลงมือทำที่ชุมชน

แล้วมีวิธีจัดการเงินออมอย่างไร

ตอนแรกที่เริ่มรับสมัครสมาชิกจำได้ว่าเป็นวันที่ 5 มิถุนายน 2541 มีชาวบ้านมาสมัคร 86 คนจากทั้งชุมชนมีประมาณ 200 คน ซึ่งเราสามารถปล่อยเงินให้กู้ได้ต้องเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มาแล้ว 6 เดือนถึงจะให้กู้ได้โดยคนกู้ต้องมีสมาชิกสหกรณ์ค้าประกัน 2 คนและกู้ได้ไม่เกิน 5 เท่าของเงินฝากและไม่เกิน 3,000 บาท ทำให้จริงๆเราปล่อยเงินกู้แค่ 1,800 บาท เพราะเราได้เงินประกันจากทั้งคนกู้แล้วก็พยานแล้ว 1,200 บาท(3 คนๆละ 1 ใน 5 ของเงินกู้) คนที่มากู้ส่วนมากเอาไปใช้ประกอบอาชีพ ทางกลุ่มออมทรัพย์คิดดอกเบี้ยร้อยละ 2 ถูกกว่าข้างนอกมากเลยทำให้มีคนมาสมัครกลุ่มออมทรัพย์มากขึ้น และเริ่มมีกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือกลุ่มออมทรัพย์เวลามีกิจกรรมและสามารถเรียกประชุมชาวบ้านได้

แล้วจากการกู้เรื่องอาชีพกลายเป็นสร้างบ้านใหม่ได้อย่างไร

กลุ่มออมทรัพย์ของชุมชนใช้เป็นแหล่งทุนที่ใช้ช่วยเหลือกันเองในชุมชนส่วนมากเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า จนประมาณปี พ.ศ.2543 ทางกลุ่มมีเงินประมาณ 4-5 แสนบาท ทำให้หาทางที่จะใช้เงินก้อนนี้เพื่อชาวชุมชนประกอบกับช่วงนั้นการเคหะมีงบช่วยเหลือแบบให้เปล่าสำหรับชุมชนแออัดใช้ปรับปรุงสาธารณูปโภคซึ่งทางเทศบาลเลือกชุมชนอาคารสงเคราะห์โดยเทศบาลเสนองบให้การเคหะ 2,640,000 บาท แล้วให้ทางเราไปคุยกับฝ่ายช่างของเทศบาลเพื่อวางแผนผัง ตอนนั้นก็เตื้อ(นันท์พล ยินดีคุณ สถาปนิกชุมชน)ได้เข้ามาโดยที่เขี้ยวแนะนำมา ทางกลุ่มออมทรัพย์เลยเรียกประชุมชาวบ้านเพื่อหาทางเลือกเพราะอยากให้งบที่ได้มาให้ผลยั่งยืนถาวรซึ่งถ้าอยู่ๆวางระบบแล้วก็ต้องมีบ้านโดนทุบทิ้งเพื่อวางท่อ ถ้าอย่างนั้นก็ต้องทุบแล้วก็ทุบสร้างใหม่ให้หมดไปเลยดีกว่าซึ่งที่ประชุมก็ตกลง จึงประสานงานพอช.และการเคหะเพื่อขอระงับงบประมาณไว้ก่อนซึ่งทางการเคหะก็เห็นด้วยเพื่อจะให้การปรับปรุงบ้านที่นี้เป็นผลงานชิ้นใหญ่ของพอช.และการเคหะ ทั้ง 2 หน่วยงานช่วยกันผลักดันจนผู้ว่าราชการจังหวัดก็เห็นด้วย

เมื่อทุกฝ่ายเห็นด้วยหมดทางชุมชนกับเตื้อจึงเริ่มวางแผนชุมชน โดยแบ่งคนเป็นกลุ่มๆไปช่วยกันออกแบบแล้วเอามาคุยกัน แล้วให้เตื้อไปปรับแบบ เขียนแบบ และตีราคา ได้หลังริมราคา 93,000 บาท หลังกลาง 80,000 บาท ตอนแรกขอเงินกู้พอช.ไป 4,850,000 บาทแต่ตอนหลังมี 53 หลังจาก 64 หลังอยากต่อเติมผนังหน้าหลังของชั้น 1 เพราะที่แรกกะว่าให้ใช้วัสดุเดิมแต่ทำไม่ได้ทำให้เกินงบแต่ยังที่ได้ส่วนต่างที่ไว้สำหรับการเปลี่ยนแปลงราคาวัสดุอีกประมาณ 15% รวมแล้วได้วงเงิน 5,200,000 บาท รวมกับเงินของกลุ่มออมทรัพย์รวมเป็นประมาณ 6 ล้านบาท จึงเริ่มสร้างเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2544 ระหว่างที่ก่อสร้างให้ชาวบ้านย้ายไปอยู่แถวหลังชุมชนตรอกขนมถ้วยโดยเทศบาลช่วยออกค่าวัสดุบ้างเพราะส่วนมากใช้ไม้เดิม จนสร้างเสร็จแล้วย้ายกลับเข้าบ้านประมาณเดือนมกราคม 2546 ส่วนการย้ายเข้าอย่างเป็นทางการก็วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 46 มีรัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาสังคมมาเป็นประธานเปิดชุมชน

แล้วทุกวันนี้มีวิธีคิดเงินผ่อนหรือจัดเก็บอย่างไรบ้าง

เรื่องการผ่อนบ้านเราให้ชาวบ้านสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อให้เป็นนิติบุคคลไปกู้เงินจากพอช.ดอกเบี้ยร้อยละ 3 ตอนเอามาปล่อยกู้ดอกเบี้ยร้อยละ 8 ส่วนต่างไว้เป็นเงินกองกลางของสหกรณ์ การผ่อนมีอยู่ 4 อัตราขึ้นอยู่กับว่าบ้านนั้นขอกู้เพิ่มเพื่อต่อ

เดิมผนังที่วารีเปลา บ้านที่ไม่ต่อเติมก็ผอน หลังริมเดือนละ 720 บาทต่อเดือน สำหรับหลังกลาง 620 บาทต่อเดือน แล้วต้องส่งค่า
หูนให้สหกรณ์เดือนละ 50 บาท ส่วนบ้านที่ต่อเติมเพิ่มหลังริมผอน 890 บาทต่อเดือน หลังกลาง 790 บาทต่อเดือนบวกค่าหูนอีก
เดือนละ 50 บาท ระยะเวลาคู่ 15 ปี 180 งวด

ได้ยินมาว่าที่นี่ทำกลุ่มอาชีพด้วย

เรื่องกลุ่มอาชีพที่ทำในชุมชนเริ่มมาตั้งแต่ปี 2535 โดยมีอาจารย์ที่วิทยาลัยครูอยุธยาสาธอน ตอนแรกก็ทำดอกไม้
ประดิษฐ์แต่ขายไม่ค่อยได้จึงเปลี่ยนมาทำผ้าบาติกตอนปี 2538 ซึ่งก็ขายได้ดี ตอนนั้นทำกลุ่มอาชีพเรื่องนวดแผนไทยแล้วให้ไปรับ
นวดที่สาธารณสุขป้อมเพชร

น่าว่าที่ทำมานี้มีคะแนนเต็มร้อยให้เท่าไรครับ

ถ้าถามถึงความสำเร็จของการปรับปรุงบ้านที่มีมี ยังตอบไม่ได้ เพราะเป้าหมายตั้งแต่ตอนที่มาเป็นประธานชุมชน
ตั้งเป้าหมายอยู่ที่การพัฒนาคน ตามพระราชดำริที่ว่า คนคือศูนย์กลางของการพัฒนา มากกว่า การปรับปรุงบ้าน กลุ่มอาชีพ ออม
ทรัพย์หรือสหกรณ์ ก็เป็นแค่กิจกรรมเท่านั้นแต่การพัฒนาคนยังไม่จบเลยตอบไม่ได้ว่าสำเร็จมากหรือน้อย แต่คำถามว่าพอใจมั๊ยก็
พอใจมาก ดีใจเวลาที่เห็นคนมาจากเมืองนอกอย่างปายวันนี้ก็มาจากเนปาล บางทีก็ญี่ปุ่น แชก หรือฟิลิปปินส์ที่เขาอยากมาดูงาน
หรือแม้แต่อย่างน้องที่เป็นนักศึกษายังมาศึกษาที่นี่เป็นใครก็ดีใจทั้งนั้น

แล้วคิดอย่างไรกับที่กรมศิลปากรเขาไล่ออู่ทุกวันนี้

ที่สำคัญคือชุมชนต้องมีจุดยืนและหาทางออกว่าทำอย่างไรให้สอดคล้องระหว่างคนกับโบราณสถาน ถ้าให้ผมคิดแทน
คนคงรับเงินแล้วก็ขายสิทธิ์ไปอาศัยอยู่กับญาติที่ไหนซักแห่งพอเงินหมดแล้วก็กลับมาบุกอีก การแก้ปัญหาสลัมคือการให้
ชาวบ้านจัดการกันเองในเรื่องการสนับสนุนการจัดระเบียบ ระเบียบแล้วสร้างกลุ่มขึ้นมา เมื่อรวมกับการจัดระเบียบให้เข้ากับสถานที่
แล้วให้คนนั้นแหละเป็นผู้ดูแลโบราณสถานแล้วสร้างรายได้ให้เขาด้วยคนก็จะมีคุณภาพและห่วงแหนโบราณสถานเอง เขาก็จะ
ช่วยดูแลโบราณสถานได้ การพัฒนาเมืองต้องสอดคล้องกับการพัฒนาคนด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

บันทึกการสัมภาษณ์ราษฎรในชุมชนโรงงานสุรา

บันทึกการสัมภาษณ์ครั้งที่ RS1

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนดำ และนางสาวสลิธร นรคิม

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

ผู้อยู่อาศัยในบ้านมี 2 คน คือ เจ้าบ้านสตรีอายุ 33 ปี และบุตรสาวอายุ 8 ปี ถูกอุทยานประวัติศาสตร์โยกย้ายมาจากบริเวณวัดธรรมิกราช เมื่อปี พ.ศ.2544 โดยบ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวอาศัยอยู่กับพี่ชายของเจ้าบ้านโดยที่ดินเป็นของเทศบาล ปัจจุบันย้ายมาอาศัยอยู่ในชุมชนใหม่ได้ 2 ปีโดยที่ดินปัจจุบันเช่ากับกรมธนารักษ์โดยจ่ายค่าเช่าเป็นรายปี

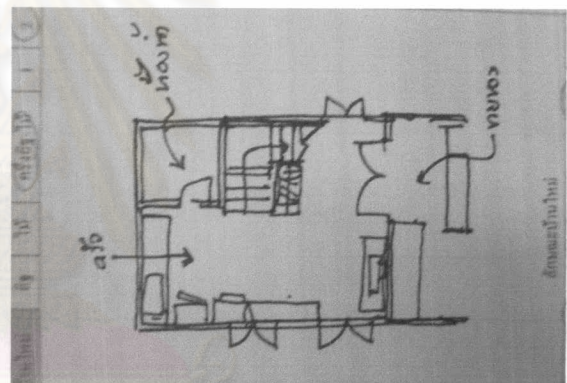
ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวโครงสร้างไม้ขนาด 1 ชั้นตั้งอยู่บนที่ดินขนาด 20 ตารางวา ส่วนที่ดินใหม่ที่ได้รับการขดเชยมีขนาด 20 ตารางวาเท่าเดิม ตัวบ้านปัจจุบันเป็นบ้านครึ่งปูนครึ่งไม้สูง 2 ชั้นพื้นที่ใช้สอยประมาณ 100 ตารางเมตร ได้ติดตั้งมาตรวัดน้ำประปา และไฟฟ้าเรียบร้อยแล้ว

การตอบสนองการใช้งานดีขึ้น เนื่องจากบ้านเดิมอาศัยอยู่กับพี่ชายจึงไม่มีความเป็นส่วนตัว ส่วนบ้านใหม่ได้เอาไว้เป็นกรรมสิทธิ์เองและทำการปลูกสร้างเองตามที่ต้องการ และชอบอยู่ที่บ้านใหม่มากกว่าเพราะได้กรรมสิทธิ์เองและชุมชนอยู่กันหลายหลังไม่เปลี่ยวเหมือนตอนอาศัยอยู่ที่วัดธรรมิกราช

บ้านหมายเลข RS1

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS1

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ก่อนการโยกย้ายเจ้าบ้านจบมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วเรียนต่อเป็นผู้ช่วยโดยรับจ้างเฝ้าใช้ให้ผู้ป่วยรายหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่เนื่องจากผู้ป่วยรายดังกล่าวได้เสียชีวิตลงและอุทยานประวัติศาสตร์ให้โยกย้ายมาอยู่ยังโรงงานสุราจึงได้หันมาประกอบอาชีพค้าขายของชำอยู่ในชุมชนใหม่ โดยมีรายได้เดือนละประมาณ 5,000-6,000 บาท เวลาไปส่งลูกที่โรงเรียนใช้จักรยานยนต์ไม่ถึง 2 กิโลเมตรตกก็ประมาณ 20 นาที

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภคเฉลี่ยได้เดือนละประมาณ 700 บาท แพงกว่าที่เดิมเล็กน้อยเนื่องจากมีตู้แช่ ส่วนค่าใช้จ่ายค่าเช่าที่ดินคิดตารางวาละ 2 บาทต่อเดือนซึ่งต้องนำไปจ่ายที่ธนารักษ์พื้นที่อยุธยาทุกปีเมื่อมีจดหมายเรียกมาโดยปีแรกจ่ายแพงคือประมาณ 900 บาทส่วนปีต่อมาจ่ายปีละ 450 บาท

ในการสร้างบ้านใหม่อุทยานประวัติศาสตร์จ่ายค่าขดเชย 60,000 บาท แต่ไม่พอจึงต้องยืมญาติมาอีกประมาณ 60,000 บาทมาใช้สร้างบ้าน และปีแรกต้องจ่ายค่ามิเตอร์น้ำอีก 3,500 บาทซึ่งคิดว่าราคาแพงเกินไป

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

แต่ก่อนตอนอยู่ที่วัดธรรมิกราชไม่เคยมีผู้นำชุมชน เพราะมีกันอยู่แต่ญาติๆกันเท่านั้น จะมีงานสังคมนานๆครั้งเช่นงานปีใหม่ เมื่อย้ายมาอยู่ที่ใหม่ก็ได้เจอผู้นำชุมชนเหมือนกันเขามาจากชุมชนข้างๆชื่ออะไรไม่แน่ใจแต่พูดคุยมีอรรถาศัยดีเวลาที่มีข่าวอะไรก็จะคอยมาบอกอยู่เรื่อยๆ งานสังคมนี่ชุมชนใหม่มีบ้างนานๆครั้งอย่างงานปีใหม่แต่ไม่มีกิจกรรมกลุ่มออกกำลังกายหรือสหกรณ์

เพื่อนบ้านก็จะติดต่อกับเพื่อนหรือพี่น้องที่มาด้วยกันจากวัดธรรมิกราชบ้างเป็นบางวันถ้าเจอกัน แต่คนอื่นไม่ค่อยได้พูดคุยกันนักเพราะเราไม่รู้จักจะพบกันเวลาเขามาซื้อของ ไม่ค่อยชอบสังคมที่นี้เท่าไรหรอกเพราะเพื่อนบ้านและญาติๆไม่ค่อยสนิทกันเหมือนที่บ้านเดิม

เข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS1 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 3 ข้อคือ มีความเชื่อในการพัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และมีการลดการรับความช่วยเหลือจากภายนอก

กระบวนการรื้อย้าย

อุทยานประวัติศาสตร์เข้ามาวัดและถ่ายรูปบ้าน รวมทั้งมีจดหมายแจ้งเรื่องการรื้อย้ายให้มาอยู่ที่นั่นตอนนั้นเป็นประมาณต้นปี พ.ศ. 2544 จากนั้นอุทยานก็ไม่มีมาติดต่ออะไรเลยประมาณ 1 ปีจนประมาณปี พ.ศ.2545 จึงมีจดหมายมาบอกให้ไปรับเช็คที่สำนักงานอุทยาน 60,000 บาท แล้วก็ให้ย้ายออกภายใน 1 เดือน

ตอนที่ย้ายมาที่แรกมีถนนและแบ่งแปลงที่ดินไว้ให้แล้วมีชื่อของเราบอกอยู่ น้ำประปาและไฟฟ้ายังไม่ต่อให้ต้องขอมีเตอร์เอง บ้านก็ต้องจ้างช่างมาสร้างเองกว่าจะสร้างเสร็จก็ 3-4 เดือนเงินไม่พอดังนั้นต้องไปขอยืมญาติมา 60,000 บาท หลังจากที่ย้ายแล้วก็ไม่เคยได้พบเจ้าหน้าที่อุทยานประวัติศาสตร์อีกเลย

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ RS2

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนดำ

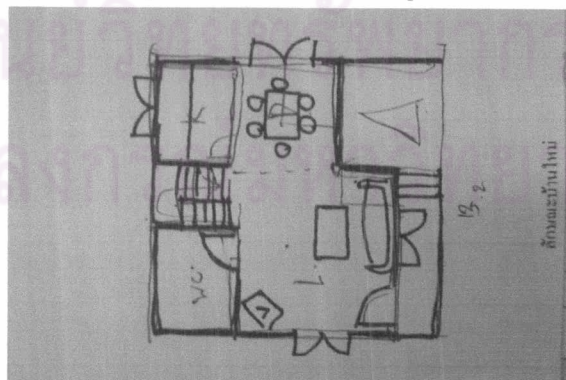
ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

ผู้อาศัยในบ้านมี 6 คน คือ ผู้ให้สัมภาษณ์ อายุ 34 ปี สามีอายุ 40 ปี ดาซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิ์อายุ 70 ปี และบุตรสาวอายุ 8, 6 และ 5 ปี ถูกอุทยานประวัติศาสตร์โยกย้ายมาจากบริเวณหน้าโรงงานสุรา เมื่อปี ปลายปี พ.ศ.2544 โดยบ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวโดยที่ดินเป็นของตนเอง ปัจจุบันย้ายมาอาศัยอยู่ในชุมชนใหม่ได้ 1 ปีโดยที่ดินปัจจุบันเข้ากับกรมธนารักษ์โดยจ่ายค่าเช่าเป็นรายปี การศึกษาทั้งผู้ให้สัมภาษณ์และสามีจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งคู่

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวโครงสร้างไม้ขนาด 1 ชั้นตั้งอยู่บนที่ดินขนาด 4 ไร่ ส่วนที่ดินใหม่ที่ได้รับการขดเชยมีขนาด 40 ตารางวาซึ่งลดลงจากเดิมมาก ตัวบ้านปัจจุบันเป็นบ้านครึ่งปูน 2 ชั้นพื้นที่ใช้สอยประมาณ 200 ตารางเมตร ได้ติดตั้งมาตรวัดน้ำประปา และไฟฟ้าเรียบร้อยแล้ว

การตอบสนองการใช้งานแยกลง เนื่องจากบ้านเดิมมีพื้นที่ให้ลูกวิ่งเล่นได้ และการขดเชยที่ดินน้อยมาก และสภาพแวดล้อมที่แยกลงเนื่องจากมีฝุ่นเยอะและอยู่กันหนาแน่นจึงไม่พอใจในที่อยู่อาศัยใหม่

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS2

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพเนื่องจากการโยกย้ายเพราะผู้ให้สัมภาษณ์และสามีรับราชการมีรายได้ต่อครัวเรือนประมาณ 25,000 บาทต่อเดือน ค่าสาธารณูปโภคแพงขึ้นเพราะติดเครื่องปรับอากาศจากเดิมจ่ายเดือนละ 1,000 บาท ปัจจุบันประมาณ 1,500-2,000 บาท ส่วนค่าที่จ่ายกับธนาคารอยุธยาปีแรก 1,100 บาทปีต่อไป 960 บาท

ในการสร้างบ้านใหม่อุทยานประวัติศาสตร์จ่ายค่าชดเชย 280,000 บาท แต่ไม่พอต้องใช้เงินที่เก็บไว้อีกเกือบสองแสนบาท ส่วนการเดินทางมีรถยนต์เองโดยไปทำงานที่อำเภอเสนาห่างจากอยุธยาประมาณ 10 กิโลเมตรใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาทีจะย้ายบ้านมาที่นี่ก็ไม่เปลี่ยนเพราะเมืองเล็กนิดเดียว

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ที่บ้านเดิมมีผู้นำชุมชนอยู่เหมือนกันแต่ก็มีมานานแล้วไม่ทราบว่าเพราะอะไรถึงได้เป็นผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มส่วนมากต่างคนต่างอยู่แต่บางคนก็ทำกลุ่มออมทรัพย์กันแต่ไม่ได้เข้าร่วม งานสังคมหรือกิจกรรมอะไรก็ไม่อยากไปร่วมแต่ทำงานก็เหนื่อยแล้ว

มาอยู่ที่ชุมชนใหม่เห็นชุมชนข้างๆก็มีกลุ่มออมทรัพย์เหมือนกันแต่ไม่ได้เข้าร่วมกับเขา ผู้นำชุมชนเขาชอบมานั่งคุยกับพ่อเราที่ไม่ค่อยรู้จักเท่าไรนัก ผู้นำจะคอยมาบอกข่าววันเลี้ยงหรือประชุมให้พ่อฟัง มีลำโพงประกาศข่าวในชุมชนแต่เห็นพูดแค่อาทิตย์ละครั้ง

เพื่อนบ้านที่ติดต่อยุ่ก็มีน้ำอยู่บ้านติดกัน จะมานั่งพูดคุยกันเกือบทุกวันตอนเย็นๆ ส่วนเพื่อนบ้านใหม่ไม่รู้จักไม่เคยคุยด้วย เห็นนำไปนั่งคุยอยู่ที่ร้านขายของเหมือนกันแต่ก็ไม่ว่างแล้วก็ไม่มีความจะไปคุยด้วย

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS2 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 3 ข้อคือ มีความเชื่อในการพัฒนาตนเอง ความพร้อมในการแก้ปัญหาเอง และมีการลดการรับความช่วยเหลือจากภายนอก

กระบวนการรื้อย้าย

อุทยานประวัติศาสตร์เข้ามาวัดและถ่ายรูปแบบบ้าน รวมทั้งมีจดหมายแจ้งเรื่องการรื้อย้ายให้มาอยู่ที่นั่นตอนนั้นเป็นประมาณกลางปี พ.ศ. 2544 จากนั้นอุทยานก็ไม่มีมาติดต่ออะไรเลยประมาณ 2 ปีจนประมาณต้นปี พ.ศ.2546 จึงมีจดหมายมาบอกให้ไปรับเช็คที่สำนักงานอุทยาน 280,000 บาท แล้วก็ให้ย้ายออกภายใน 1 เดือน ก่อนที่จะได้เงินพอรู้ว่าเรามีประชุมแบ่งที่ดินกันแต่ไม่รู้ว่าจะวันไหนที่ไหนเลยไม่ได้เข้าประชุมไม่เช่นนั้นคงได้ที่ดินใหญ่กว่านี้หรือตรงอื่นไปเลย

ตอนที่ย้ายมาที่แรกมีถนนและแบ่งแปลงที่ดินไว้ให้แล้วเราต้องหาช่างมาสร้างเองกว่าจะเสร็จก็ 6 เดือนระหว่างนั้นก็ไปเช่าบ้านอยู่ บ้านหลังนี้จ่ายไปเกือบหมดตัวเหมือนกัน ไม่ชอบที่อุทยานเอาแต่ย้ายๆไม่ขอความเห็นชาวบ้านก่อนเลย

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ RS3

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงศ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

ผู้อยู่อาศัยในบ้านมี 7 คน คือ ผู้ให้สัมภาษณ์ อายุ 45 ปี พี่น้องและหลานชาย ถูกโยกย้ายจากบริเวณหน้าโรงเรียนสรรพสามิตบารุง เมื่อปลายปี พ.ศ.2544 บ้านเดิมมีที่ดินเป็นของตนเองถูกย้ายมาแล้วประมาณ 1 ปี ปัจจุบันที่ดินเป็นของกรมธนารักษ์โดยเช่าเขาอยู่จ่ายค่าเช่าเป็นปีๆไป

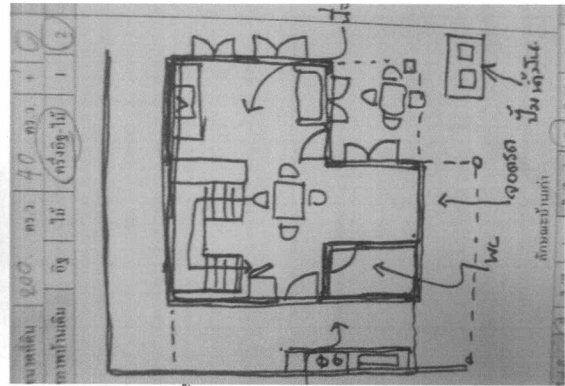
ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวครึ่งปูนครึ่งไม้สูง 2 ชั้น ที่ดินประมาณ 200 ตารางวา ส่วนที่ดินที่ได้ชดเชยแค่ประมาณ 40 ตารางวา โดยต้องติดตั้งน้ำประปาและไฟฟ้าเอง

การตอบสนองการใช้งานเหมือนเดิม เนื่องจากสร้างเองทั้งสองหลัง ชอบบ้านใหม่มากกว่าทำมาหากินง่ายแล้วก็ยังดีกว่าไม่ได้อะไรเลยเพราะทุกคนก็เสียหายกันหมดได้แค่นี้ก็น่าจะดีใจแล้ว

บ้านหมายเลข RS3

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS3

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพราะรับจ้างอยู่กับบ้าน รับเลือกมาชกบ้านทำอะไรเล็กน้อย ตัวเองเรียนจบม.ศ.5 หาเงินได้เดือนละ 30,000 นี้ก็ดีแล้ว ส่วนรายจ่ายที่หนักๆก็มีค่าแอร์ค่าไฟเลยตกเดือนละเกือบหมื่น เพิ่มขึ้นจากเดิมเพราะติดแอร์มากกว่าเดิม ส่วนค่าที่ต้องจ่ายที่กรมธนารักษ์ปีละ 960 บาทแต่ปีแรกต้องจ่าย 1,100 บาท

อุทยานประวัติศาสตร์จ่ายค่าชดเชย 130,000 บาท แต่ไม่พอต้องหาเงินเพิ่มอีก พอหาที่ไหนได้ก็หา รวมแล้วเป็นหนี้เขาอยู่ประมาณ 400,000 บาท ที่บ้านมีรถยนต์ใช้เองแต่ตามปกติไม่ต้องออกไปไหนถึงออกก็ไม่แตกต่างจากเดิมเพราะที่ใหม่ห่างจากที่เดินนิดเดียวเท่านั้น

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ที่บ้านเดิมมีผู้นำชุมชนคอยช่วยเหลืออยู่ตลอด เป็นคนดีมีน้ำใจเลยยกให้เป็นผู้นำ ของที่ชุมชนใหม่นี้เห็นมีกรรมการมาจากบ้านข้าราชการคอยช่วยบอกข่าว ถ้าอยากจะทำอะไรหรือขอความช่วยเหลืออะไรก็เดินไปหาได้ ที่นี้ไม่มีกรรมการกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์แต่ชุมชนข้างๆก็ไปฝากไว้บ้างเหมือนกัน ส่วนกิจกรรมชุมชนที่ใหม่นี้ไม่มี เห็นมีเสียงตามสายมาจากชุมชนข้างๆแต่เปิดบ้างไม่เปิดบ้างไม่แน่นอน

เพื่อนบ้านที่ติดต่อกันมีน้ำอยู่ห่างกันไปสองซอย เดินไปหากันอยู่ทุกวัน ส่วนเพื่อนบ้านข้างๆนี้ไม่ค่อยเห็นเพราะเขามีบ้านอยู่กรุงเทพกันจะมีที่ชุมชนใหม่นี้บางๆที่ สังคมที่นี้ไม่ค่อยดีเท่าไรพวกวัยรุ่นเล่นอะที่บ้านเดิมสงบกว่าที่นี้ก็มากกว่านี้

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS3 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 3 ข้อคือ มีความเชื่อในการพัฒนาตนเอง ความพร้อมในการแก้ปัญหาเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการลดการรับความช่วยเหลือจากภายนอก และมีความสัมพันธ์เป็นเครือ

กระบวนการรื้อย้าย

อุทยานประวัติศาสตร์เข้ามาวัดและถ่ายรูปบ้าน รวมทั้งมีจดหมายแจ้งเรื่องการรื้อย้ายให้มาอยู่ที่นั่นตอนนั้นเป็นประมาณกลางปี พ.ศ. 2544 จากนั้นไม่มีการติดต่ออะไรเลยประมาณ 1 ปี แล้วจึงเรียกประชุมที่สำนักงานอุทยานเลือกว่าจะสร้างบ้านตรงไหนของชุมชนซึ่งเราก็เลือกตรงหัวมุมนี้ จากนั้นก็รื้อรับเช็คซึ่งได้วันที่ 14 พฤศจิกายน 2545 แล้วต้องรื้อย้ายออกภายใน 2 เดือน ส่วนตัวบ้านต้องมาสร้างกันเองส่วนน้ำไฟเขาเตรียมไว้ให้หมดแล้วแต่เราต้องจ่ายค่ามิเตอร์กันเอง

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ RS4

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

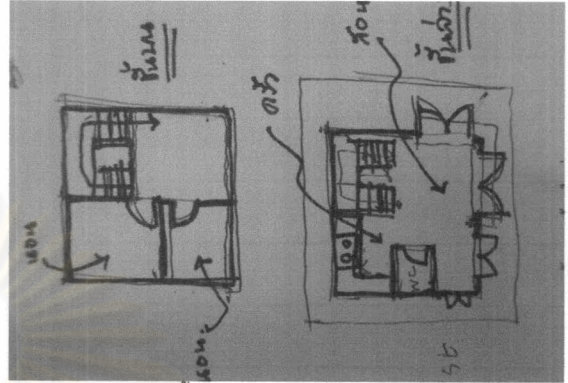
บ้านหลังนี้ข้อสิทธิ์ต่อจากมาจากเจ้าของสิทธิ์เดิม ปัจจุบันผู้อยู่อาศัยในบ้านมี 4 คน คือ ผู้ให้สัมภาษณ์ อายุ 35 ปี อาศัยอยู่กับภรรยาและลูกชาย 2 คน จะมาอยู่บ้านนี้แค่วันเสาร์อาทิตย์เท่านั้นส่วนวันธรรมดาจะอยู่บ้านที่อำเภอเสนา ข้อสิทธิ์ที่ดินมาประมาณต้นปี พ.ศ.2546 ค่าที่ดินต้องไปจ่ายที่ธนารักษ์เป็นปีๆไป ตอนนี้อยังโอนสิทธิ์การเช่าที่ไม่ได้เพราะสัญญายังไม่เรียบร้อย

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านนี้มีเนื้อที่ 20 ตารางวา ตัวบ้านสร้างเป็นบ้านปูนสูง 2 ชั้น ต้องขอเรื่องไฟฟ้ากับประปาเอาเอง ตัวบ้านมีพื้นที่ใช้สอยพอเพราะจะมากอยู่แค่เสาร์อาทิตย์เท่านั้น ไม่ค่อยชอบที่ดินที่นี่เท่าไรนักเพราะแดดร้อนถนนฝุ่นก็เยอะ

บ้านหมายเลข RS4

ผังชั้นกลางบ้านหมายเลข RS4

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ทำงานเป็นพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตร สาขาอำเภอเสนา วันหยุดจะสอนดนตรีไทยที่บ้านหลังนี้ ส่วนภรรยาเป็นครูอยู่ที่เสนาเหมือนกันวันเสาร์อาทิตย์จะมาสอนพิเศษแถวตลาดเจ้าพรหม การเดินทางมีรถจักรยานยนต์ก็สะดวกดีอย่างละคัน เดินทางไปมาระหว่างเสนาประมาณ 10 กิโลเมตรประจำอยู่แล้ว รายได้สองคนรวมกันประมาณ 28,000 บาท ค่าน้ำค่าไฟที่นี่ประมาณ 200 บาท แล้วต้องจ่ายค่าที่ดินแทนเจ้าของเดิมปีละ 480 บาท

ตอนซื้อสิทธิ์มาจ่ายเงินไปประมาณ 100,000 บาท แล้วกู้เงินสหกรณ์ข้าราชการครูอีก 400,000 บาท ส่วนค่าชดเชยของอุทยานประวัติศาสตร์ที่จ่ายไปไม่ทราบเท่าไร

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ไม่รู้จากที่นี่เท่าไรนักเพราะไม่ค่อยได้มาอยู่ แต่เห็นพ่อตาที่อยู่ที่นี่ไปงานกินเลี้ยงแถวๆชุมชนอยู่บ้าง แล้วเข้าๆวันหยุดก็มีเปิดข้าวและเพลงให้ฟังทางเสียงตามสาย เพื่อนบ้านที่รู้จักก็มีแต่พ่อตาเท่านั้นก็จะช่วยดูบ้านให้เวลาเราไม่มาแต่ไม่ค่อยได้คุยกันเท่าไรนัก

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS4 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 3 ข้อคือ มีความเข้มในการพัฒนาตนเอง ความพร้อมในการแก้ปัญหาเอง และมีการลดการรับความช่วยเหลือจากภายนอก

กระบวนการรื้อย้าย

เท่าที่ทราบมาเขาจะมารื้อที่แล้วก็ประชุมเลือกที่ดินกัน จากนั้นก็จะจ่ายเงินชดเชยให้ ใครมีเส้นตึกก็ได้ที่เยอะหน่อยหรือไม่ก็เลือกที่ได้

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ RS5

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

ปัจจุบันบ้านหลังนี้มีผู้อยู่อาศัย 2 คน คือ เจ้าบ้านอายุ 70 ปีและภรรยาอายุ 60 ปี ย้ายมาจากวัดตะไกร คลองสระบัวซึ่งอยู่นอกเกาะเมืองและนอกพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ เป็นบ้านแรกๆที่ย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชนโดยถูกให้ขายตั้งแต่ปี 2543 ปัจจุบัน

อยู่มาได้ 2 ปี ที่ดินเดิมเช่าจากกรมการศาสนาแต่ต่อมากกรมศิลปากรได้ที่ดินเลยถูกย้ายมาอยู่ที่นี้ซึ่งต้องเช่ากรรมกรักษ์อยู่ ส่วนตัวเองจบมัธยมศึกษาตอนปลาย

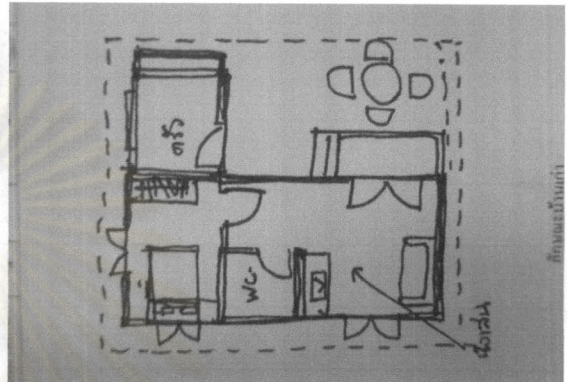
ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเดิมมีเนื้อที่ประมาณ 100 ตารางวา แต่ได้ที่ดินขตเคยแค่ 30 ตารางวา ตัวบ้านเดิมเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว มาอยู่ที่ใหม่ก็ รื้อบ้านเดิมออกแล้วเอาไม้เดิมมาสร้าง ซื่อใหม่แค่ล้อมกับตะปู ปลูกใหม่เหมือนบ้านเดิมหมดแต่เล็กกว่าเดิมหน่อยนึงเท่านั้นเอง ตัว บ้านสามารถใช้งานได้ไม่มีปัญหาอะไร

ตอนนี้บ้านมีไฟฟ้าประปาหมดแล้วไม่เหมือนตอนย้ายมาใหม่ๆต้องอยู่เพิงน้ำไฟก็ไม่มี ตั้ง 3 เดือนกว่าจะมีไฟฟ้าใช้ที่ใหม่ นี่ลมพัดเย็นดีแต่แดดร้อนไม่มีต้นไม้เลยซักต้นเดียว แต่ที่บ้านมีที่เว้นไว้ปลูกต้นไม้เลยไม่มีปัญหา รวบรวมแล้วก็ชอบบ้านใหม่นี้

บ้านหมายเลข RS5

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS5

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

แต่ก่อนทำงานที่การประปานครหลวงที่กรุงเทพพอเกษียณก็เลยย้ายมาอยู่ที่อยุธยา มีเงินบำเหน็จก็ค่อยๆถอนมาใช้ ลูกหลานที่กรุงเทพก็ค่อยส่งเงินมาเรื่อยๆไม่ขัดสน อยู่กันสองคนตายายใช้ค่าน้ำค่าไฟเดือนละประมาณ 400 บาท ส่วนค่าบ้านต้อง ไปจ่ายที่ธนารักษ์ปีละ 720 เวลาจะไปไหนมาไหนก็เดินออกไปขึ้นรถที่ปากทางประมาณ 300 เมตรคิดจะว่าออกกำลัง

ตอนย้ายมากรมศิลปากรให้เงินขตเคยมาประมาณ 260,000 แต่เราใช้ไม่เท่าซื้อของเพิ่มอีกนิดหน่อยรวมๆใช้เงินไป ประมาณ 200,000 บาท

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ตอนทำงานก็อยู่กรุงเทพกลับมาอยู่บ้านก็ไม่ค่อยรู้จักใคร พอย้ายชุมชนมาก็ถูกย้ายมาหลังเดียวเลยไม่รู้จักใคร ผู้นำ ชุมชนที่นี่ไม่มี งานประเพณีอะไรก็ไม่เห็นมีใครเคยจัด จะมีก็แต่ในซอยเดียวกันเขาทำบุญเราก็ไปช่วยบ้างเท่านั้นเอง

ตอนเช้าๆจะมีข่าวให้ฟังทางลำโพงทั่วชุมชนนี้แหละ เพื่อนบ้านเราไม่ค่อยรู้จักใครแต่ถ้าเจอกันก็ทักทายไปตามเรื่อง เท่านั้นเอง รวบรวมแล้วไม่มีความเห็นอะไรเกี่ยวกับสังคมที่นี่นักแต่ก็ดีกว่าที่เดิมพอพูดคุยกับใครได้บ้าง

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS4 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 4 ข้อคือ มีความเชื่อ ในการพัฒนาตนเอง ความพร้อมในการแก้ปัญหาเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรม และมีการลดการรับความช่วยเหลือจากภายนอก กระบวนการรื้อย้าย

กรมศิลปากรจะมีหนังสือมาที่บ้านว่าจะมีการรื้อย้ายจากนั้นก็ส่งช่างมาวัดบ้าน จากนั้นก็หายไปประมาณ 2 ปี ก็มี จดหมายนัดประชุมให้รับเช็คแล้วก็กำหนดวันที่จะต้องย้ายออกประมาณ 2 เดือน โดยกรมศิลปากรได้จัดแบ่งแปลงที่ดินเอาไว้ให้ แล้ว เราต้องหาช่างมาสร้างเอง

บันทึกการสัมภาษณ์ครั้งที่ RS6

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

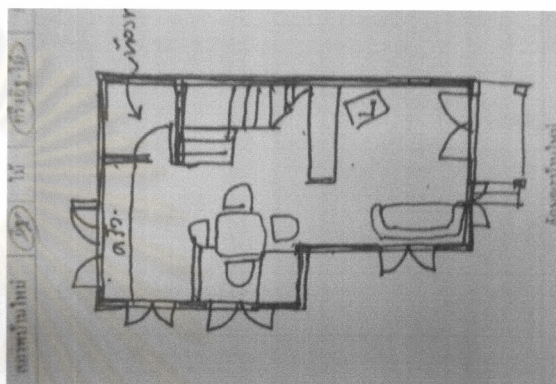
ครัวเรือนนี้มีสมาชิกทั้งหมด 5 คน ได้แก่ เจ้าบ้านสตรีอายุ 43 ปี สามีซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งคู่ และบุตรชาย 3 คน โดยถูกกรรมสิทธิ์จากชุมชนคลองวัดสุวรรณคณาธรรมมายังชุมชนโรงงานสุราเมื่อปี พ.ศ.2544 โดยแต่เดิมเช่าที่ดินจากกรมการศาสนาแต่ต่อมาที่ดินโอนมาเป็นของกรรมสิทธิ์ถูกหรือย้าย ปัจจุบันอาศัยอยู่ในชุมชนมาแล้ว 2 ปี

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

ที่ดินบ้านเดิมมีเนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ บ้านเป็นอาคารครึ่งปูนครึ่งไม้ แต่เมื่อถูกหรือย้ายมาได้รับที่ดินขนาด 60 ตารางวา โดยปลูกบ้านเป็นครึ่งปูนครึ่งไม้ขนาด 2 ชั้น โดยต้องต่อมาตวัดน้ำประปาและไฟฟ้าเอง ส่วนตัวบ้านนั้นสามารถตอบสนองการใช้สอยได้เป็นอย่างดีเนื่องจากก่อสร้างเอง โดยรวมทางด้านกายภาพไม่ค่อยพอใจในเรื่องกายภาพของชุมชนเพราะมีปัญหาดินถล่มบริเวณชายคลองทำให้ที่ดินลดลง

บ้านหมายเลข RS6

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS6

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

เจ้าบ้านและสามีประกอบอาชีพรับจ้าง โดยมีรายได้รวมเดือนละ 20,000 บาท รายจ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภคเดือนละประมาณ 1,000 บาท ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากที่เดิม สำหรับค่าเช่าที่ดินนั้นจ่ายปีละครั้งโดยคิดค่าที่ดินตารางวาละ 2 บาทต่อเดือน และต้องจ่ายที่ธนาคารจังหวัดปีละครั้งเป็นเงิน 1,440 บาทต่อปี สำหรับการเดินทางนั้นอาศัยรถบริการสาธารณะและรถจักรยานยนต์

ได้รับค่าชดเชยจากกรมศิลปากรเป็นเงิน 240,000 บาท และต้องจัดหาเองโดยใช้เงินออมส่วนตัวเพื่อใช้สร้างบ้านใหม่อีก 210,000 บาท

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

แต่เดิมที่ชุมชนคลองวัดสุวรรณมีผู้นำชุมชนอยู่แต่เมื่อย้ายมาที่ชุมชนใหม่ไม่มี แต่มีหัวหน้าชุมชนข้างๆมาคอยช่วยเหลือและแจ้งข่าวอยู่ผ่านเสียงตามสาย แต่ช่วงนี้ไม่ค่อยได้ประกาศข่าวอะไร

สำหรับการรวมกลุ่มหรือกิจกรรมชุมชนในชุมชนเดิมนั้นมีกลุ่มออมทรัพย์แต่ไม่ได้เข้าร่วม ส่วนที่ชุมชนใหม่ไม่มีการทำกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์ ในส่วนการติดต่อเพื่อนบ้านนั้นจะติดต่อกับเพื่อนบ้านที่อยู่ติดกันในซอยทั้งเพื่อเก่าและใหม่ไม่รู้จักที่นี้เท่าไรนักเพราะไม่ค่อยได้มาอยู่ ในทางส่วนตัวไม่พอใจสภาพสังคมในชุมชนใหม่นักเนื่องจากเพื่อนบ้านเดิมๆกระจายย้ายไปอยู่ที่จุดอื่นในชุมชนหมด

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS6 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 3 ข้อคือ มีความเชื่อในการพัฒนาตนเอง ความพร้อมในการแก้ปัญหาเอง และมีการลดการรับความช่วยเหลือจากภายนอก กระบวนการหรือย้าย

กรมศิลปากรจะมาทำการวัดบ้านและแจ้งเรื่องการหรือย้ายเมื่อประมาณกลางปี พ.ศ.2544 จากนั้นประมาณช่วงต้นปี พ.ศ.2545 ได้มีการเรียกไปประชุมเพื่อเลือกตำแหน่งที่ตั้งบ้านแต่ไม่ได้เข้าร่วม จากนั้นไม่นานก็มีจดหมายเรียกให้ไปปรับเงินค่าหรือย้ายเมื่อรับแล้วให้หรือถอนออกจากชุมชนภายใน 2 เดือน เมื่อมาถึงที่ชุมชนใหม่ก็ต้องสร้างบ้านเองโดยไม่เห็นกรมศิลปากรติดต่ออะไรมาอีกเลย

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ RS7

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงศ์ เทียนคำ และนางสาวสสิธร นรติม

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

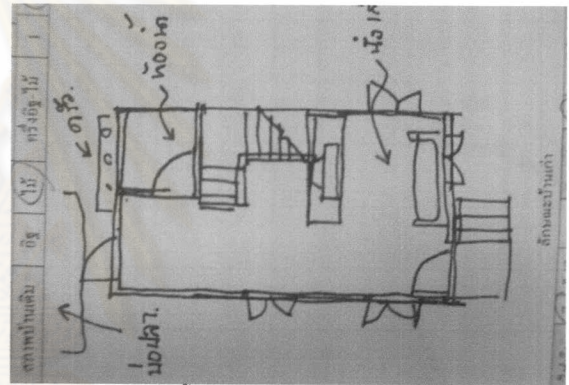
ครัวเรือนนี้มีสมาชิก 4 คนประกอบด้วย เจ้าบ้านอายุ 50 ปีซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ภรรยาอายุ 47 ปี และบุตรชาย 2 คนอายุ 25 และ 19 ปีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล ชุมชนเดิมของครัวเรือนนี้คือ ชุมชนคลองวัดสุวรรณดาราม ซึ่งเป็นการเช่าที่วัดอยู่ แต่ต่อมากรมศิลปากรได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวจึงถูกรื้อย้ายมายังชุมชนโรงงานสุราเมื่อปี พ.ศ. 2544 และเข้าอยู่อาศัยเมื่อปี ปลาย พ.ศ.2545 ปัจจุบันเข้าอยู่อาศัยแล้ว 1 ปี

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

ที่บ้านเดิมมีที่ดินอยู่ประมาณ 200 ตารางวาตัวบ้านเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น แต่ได้รับขดเขยที่ดินเพียง 70 ตารางวาและสร้างบ้านเป็นอาคารครึ่งปูนครึ่งไม้ สำหรับสาธารณูปโภคนั้นต้องติดตั้งมาตรวัดน้ำเอง ส่วนตัวบ้านนั้นสามารถตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี โดยรอยแล้วพอใจในชุมชนใหม่เพราะถนนกว้างเข้าออกสะดวก ไม่หนาแน่นเหมือนในชุมชนเดิม

บ้านหมายเลข RS7

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS7

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

เจ้าบ้านประกอบอาชีพรับราชการอยู่ธนาคารเพื่อการเกษตร ส่วนบุตรชายคนโตเพาะเลี้ยงปลาขายตามตลาดนัดมีรายได้ครัวเรือนประมาณ 20,000 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภคประมาณเดือนละ 500 บาทซึ่งเพิ่มขึ้นกว่าชุมชนเดิมเล็กน้อย สำหรับค่าเช่าที่ดินนั้นต้องนำไปจ่ายที่ธนาคารประมาณปีละ 1600 บาท

ในเรื่องระยะเวลาการเดินทางนั้นไม่มีการเปลี่ยนเนื่องจากเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา นั้นไม่เคยมีปัญหาการจราจรโดยถึงจะย้ายชุมชนแล้วการเดินทางก็ยังอยู่ในระยะ 5 กิโลเมตร ใช้เวลาขับรถจากบ้านประมาณ 20 นาที

กรมศิลปากรได้จ่ายค่าชดเชยประมาณ 200,000 บาทแต่ไม่พอสร้างบ้านใหม่ได้จึงต้องกู้ยืมจากสหกรณ์พนักงาน ธกส. มาช่วยอีกประมาณ 300,000 บาท

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ไม่เคยรู้จักผู้นำชุมชนทั้งในชุมชนเดิมและชุมชนใหม่ ในชุมชนเดิมจะมีญาติพี่น้องอยู่ใกล้ๆกัน แต่เมื่อย้ายมาอยู่ในชุมชนใหม่ญาติพี่น้องได้แปลงที่ดินห่างออกแต่ก็ยังคงติดต่อพูดคุยกันอยู่อย่างสม่ำเสมอ ส่วนกิจกรรมชุมชนไม่เคยเข้าร่วมและไม่ทราบว่ามีกิจกรรมชุมชนหรือไม่ จะพอมืออยู่บ้างคือประกาศจากเครื่องเสียงเพื่อแจ้งข่าวงานๆที่ซึ่งเครื่องกระจายเสียงนี้ไม่ใช่ของชุมชนแต่ชุมชนข้างเคียงนำมาติดตั้งให้ ในภาพรวมแล้วพอใจสังคมที่มีอยู่ทุกวันนี้เพราะก็ยังมีเพื่อนและญาติจากชุมชนเดิมอยู่ในนี้ถึงแม้จะคนละที่กันแต่ก็อุ่นใจกว่าถูกย้ายเพียงลำพัง

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS7 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 4 ข้อคือ มีความเชื่อในการพัฒนาตนเอง ความพร้อมในการแก้ปัญหาเอง มีการลดการรับความช่วยเหลือจากภายนอก และมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่าย

กระบวนการรื้อย้าย

ประมาณกลางปี พ.ศ.2544 กรมศิลปากรได้มีหนังสือมาแจ้งว่าชุมชนกำลังจะถูกรื้อย้ายและทำการวัดขนาดบ้านและที่ดิน จากนั้นก็หายไปเกือบ 1 ปีก็มีจดหมายมาแจ้งให้ไปรับเช็คค่าชดเชยการรื้อย้ายที่สำนักงานอุทยานประวัติศาสตร์ และเมื่อรับค่าชดเชยแล้วให้รื้อย้ายออกภายใน 2 เดือน เมื่อมาถึงที่ดินใหม่แล้วจึงเริ่มปลูกบ้านใหม่โดยจ้างช่างรับเหมาที่รู้จักกัน แล้วยังพอมือที่เหลือจึงสร้างเพิงไว้ทำบ่อเลี้ยงปลาสำหรับไปขายตามงานตลาดนัด ส่วนกรมศิลปากรหลังจากรื้อย้ายมาแล้วก็ไม่เคยติดต่อมาอีกเลย

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ RS8

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงศ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

ผู้อาศัยในบ้านมี 2 คน คือ เจ้าบ้านอายุ 75 ปี และบุตรสาวอายุ 35 ปี ถูกอุทยานประวัติศาสตร์โยกย้ายมาจากบริเวณคลองวัดสุวรรณดาราม เมื่อปี พ.ศ.2544 โดยบ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวซึ่งเช่าจากกรมธนารักษ์โดยอาศัยอยู่กับลูกสาวอีก 2 คนซึ่งปัจจุบันอยู่ในซอยเดียวกัน การศึกษาสูงสุดของครัวเรือนคือลูกสาวสำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปัจจุบันย้ายมาอาศัยอยู่ในชุมชนใหม่ได้ 2 ปี

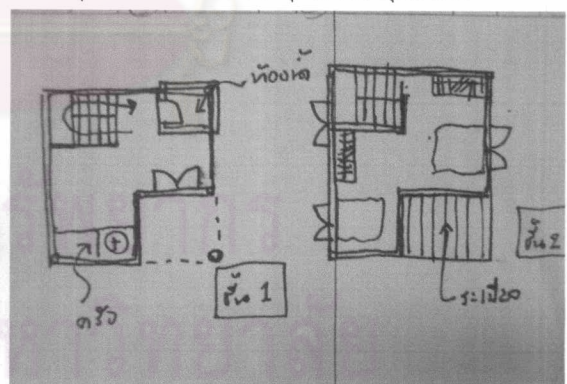
ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวโครงสร้างไม้ขนาด 2 ชั้นตั้งอยู่บนที่ดินขนาด 100 ตารางวา ส่วนที่ดินใหม่ที่ได้รับการชดเชยมีขนาด 70 ตารางวาเล็กลงจากเดิมเล็กน้อย ส่วนตัวบ้านปัจจุบันเป็นบ้านครึ่งปูนครึ่งไม้สูง 2 ชั้น และได้ติดตั้งมาตรวัดน้ำประปาและไฟฟ้าเรียบร้อยแล้วโดยต้องดำเนินการเอง

การตอบสนองการใช้งานเหมือนเดิมเพราะบ้านปลูกใหม่คล้ายๆของเดิมประกอบกับอยู่กันแค่ 2 คนจึงไม่ต้องการพื้นที่มากนัก ซอบบอยู่ที่บ้านใหม่มากกว่าเพราะไม่ต้องอยู่กันหนาแน่นเหมือนในชุมชนเดิมและน้ำไม่ท่วมทุกปีเหมือนชุมชนเดิม

บ้านหมายเลข RS8

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS8

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ลูกสาวเป็นผู้หาเลี้ยงครัวเรือนโดยเป็นลูกจ้างโรงงานที่โรจนะมีรายได้เดือนละประมาณ 3,000 บาทยังไม่รวมค่าล่วงเวลาเดินทางไปทำงานโดยรถประจำทางที่ผ่านปากทางเข้าชุมชน ส่วนค่าใช้จ่ายในบ้านนั้นจ่ายค่าน้ำประปาและไฟฟ้าเดือนละ 600 บาท ส่วนค่าเช่าที่ดินต้องไปจ่ายที่กรมธนารักษ์ทุกปีๆละประมาณ 1,600 บาท

ในการสร้างบ้านใหม่อุทยานประวัติศาสตร์จ่ายค่าชดเชย 200,000 บาท แต่ไม่พอจึงต้องขายทรัพย์สินที่มีอยู่หลายอย่างเช่น ทอง เครื่องประดับไปหมดได้เงินมาประมาณ 200,000 บาทเพื่อใช้สร้างบ้าน เนื่องจากไม่เหลือทรัพย์สินอะไรแล้วเห็นว่ากรมศิลปากรน่าจะให้ความช่วยเหลือหรือดูแลให้มากกว่านี้

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ในชุมชนเดิมมีผู้นำชุมชนอยู่ซึ่งรู้จักและสนิทสนมกันดี จะมีการจัดงานประเพณีเช่น ปีใหม่ สงกรานต์ รวมทั้งมีกลุ่มออมทรัพย์และผู้นำที่เอาใจใส่ดูแลลูกบ้านตลอด แต่ในชุมชนใหม่ไม่มีผู้นำชุมชนที่คอยเป็นปากเสียงให้เลย งานประเพณีหรือกิจกรรมก็ไม่เคยมี จะมีก็แต่แจ่งชาวตอนเช้าจากลำโพงที่ชุมชนข้างๆเขามาติดไว้เท่านั้น

ทุกวันนี้แก่มาแล้วได้แต่พูดคุยกับเพื่อนบ้านที่รู้จักกันตั้งแต่อยู่ที่วัดซึ่งอยู่บ้านติดๆกัน เพื่อนคนอื่นอยู่ขอยอื่นก็ไม่มีแรงเดินไปหาแล้ว ไม่ชอบสังคมนี้นี้เพื่อนที่รู้จักกันหายไปอยู่ตรงอื่นกันหมดไม่ค่อยได้พูดคุยกับใคร

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS8 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็งเพียงข้อเดียวเท่านั้น คือ ความสัมพันธ์เป็นเครือข่าย จึงได้ 1 คะแนน

กระบวนการรื้อย้าย

ตอนนั้นเป็นประมาณกลางปี พ.ศ. 2544 เจ้าหน้าที่อุทยานประวัติศาสตร์เข้ามาวัดและถ่ายรูปบ้าน รวมทั้งมีจดหมายแจ้งเรื่องการรื้อย้ายให้มาอยู่ที่นี้ ประมาณปีกลายกันดีให้ไปรับเงินค่ารื้อย้ายได้มา 200,000 บาท แล้วกรมศิลปากรเขาก็กันที่ไว้ให้ตรงนี้ แล้วก็ให้เราย้ายออกไปไหนจะเอากรรมารื้อ ยังกดีที่ได้ค่าชดเชยมาบ้างไม่เช่นนั้นก็คงเดือดร้อนกว่านี้

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ RS9

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงศ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

ครัวเรือนนี้มีผู้อยู่อาศัย 6 คนมีเจ้าบ้านอายุ 74 ปี และลูกหลานอีก 6 คน ถูกรื้อย้ายมาจากบริเวณวัดสุวรรณดารามเมื่อกลางปี พ.ศ. 2544 บ้านเดิมเป็นบ้านของตัวเอง อาศัยอยู่กับลูกๆ ปัจจุบันมาอาศัยอยู่ในชุมชนโรงงานสุราได้ 2 ปีโดยเขาที่กรมธนารักษ์แต่ยังไม่ได้สัญญาเช่า

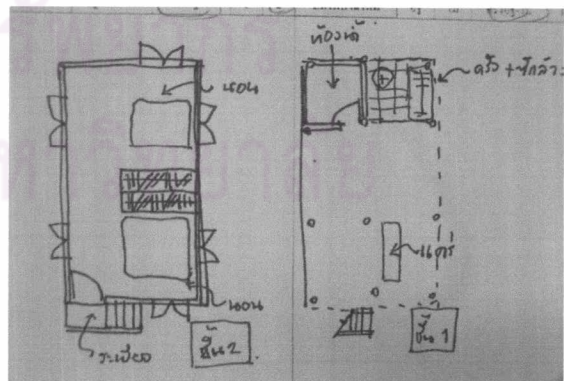
ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวครึ่งปูนครึ่งไม้ขนาด 2 ชั้น ที่ดินขนาด 60 ตารางวา ส่วนที่ดินที่ได้รับการชดเชยมีขนาดแค่ 30 ตารางวา ตัวบ้านที่สร้างใหม่เป็นบ้านครึ่งปูนครึ่งไม้สูง 2 ชั้น ตอนที่ย้ายมาอยู่ใหม่ๆไม่มีน้ำประปาใช้ต้องขอมารัดเองแต่เขาเดินท่อเอาไว้แล้ว

ที่ชุมชนใหม่นี้ก็เสียดี ไม่พุกพลา้น แต่ไม่ค่อยชอบตรงที่เราสร้างบ้านไม่ได้เหมือนเดิม บ้านที่สร้างใหม่ก็สร้างตามมีเพราะไม่ค่อยมีเงินหรือทรัพย์สินอะไรมาก

บ้านหมายเลข RS9

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS9

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ตอนนี้คนที่หาเลี้ยงครอบครัวคือ ลูกสาวซึ่งจบมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำงานเป็นลูกจ้างอยู่ที่ห้างโลตัส รายได้เดือนละ 6,000 บาท ซึ่งต้องจ่ายค่าไฟฟ้าประปาเดือนละ 400 บาท ลูกสาวที่ชุมชนเดิมเพราะต้องช่วยกันประหยัดเนื่องจากเงินที่เก็บสะสมไว้หมดไปกับการสร้างบ้านแล้ว เพราะกรมศิลปากรให้ค่ารื้อถอนมาแค่ 120,000 บาทไม่พอสร้างบ้านใหม่ ส่วนค่าบ้านก็ต้องไปจ่ายที่จังหวัดบึงฉลือครั้งละ 700 กว่าบาท

ทุกวันนี้ลูกสาวจะนั่งรถประจำทางไปทำงานประมาณ 6 กิโลเมตรใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง เรื่องระยะทางก็เหมือนเดิมไม่ต่างกับที่เดิมเท่าไรนัก

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ตอนอยู่ที่ชุมชนเดิมก็เห็นมีผู้นำชุมชนแต่มาตอนนี้ไม่มีผู้นำชุมชนหรือผู้แทนมาคอยเยี่ยมเยียนบ้างเลย งานประเพณีปีใหม่หรือสงกรานต์เขาก็จัดนะแต่เราต้องไปร่วมกับเขาที่ชุมชนข้างๆ แล้วก็มีการทักท้วงอยู่บ้างเฉพาะเวลาจัดงานโดยเขาจะพูดออกมาโง่ง เพื่อนบ้านทุกวันนี้ก็มีแต่ที่อยู่ใกล้ๆ เพราะแก่แล้วไปไกลๆไม่ไหวกับต้องคอยเลี้ยงหลานเลยไม่ได้ไปไหน อยู่ที่ใหม่ก็ดีเพราะไม่มีวัยรุ่นส่งเสียงรบกวนเพราะในซอยมีแต่คนแก่รุ่นเดียวกัน รู้จักกันมานานแล้ว

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS1 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็งเพียงข้อเดียวคือ ความสัมพันธ์เป็นเครือญาติ

กระบวนการรื้อย้าย

กรมศิลปากรมาบอกว่าจะรื้อย้ายแล้วเพื่อปรับปรุงพื้นที่ แล้วก็มาวัดบ้านวัดที่แล้วกลับไป จากนั้นอีก 1 ปีเขามีกิจกรรมบอกให้ไปรับเงินที่สำนักงาน ลูกสาวเขาไปรับเงินมาแล้วบอกว่าต้องย้ายบ้านแล้วเราก็ย้าย แต่ก็รื้อไม่ได้ยังใช้ได้อยู่มากสร้างใหม่ด้วยเพราะเงินแค่แสนกว่าบาทจะไปสร้างอะไรได้มากมายก็ต้องหาทางประหยัดไว้

ตอนแรกกรมศิลปากรเขาเดินท่อน้ำไว้ให้แล้วแต่ไม่ต่อเข้าบ้านเราต้องต่อกันเองโดยจ่ายให้การประปา 3,500 บาทถึงจะมาติดตั้งท่อน้ำให้ บ้านเราต้องมาสร้างเองตรงไหนพอทำได้เองก็ทำไปก่อนกรมศิลปากรไม่เคยได้มาดูแลบ้างเลย

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ RS10

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

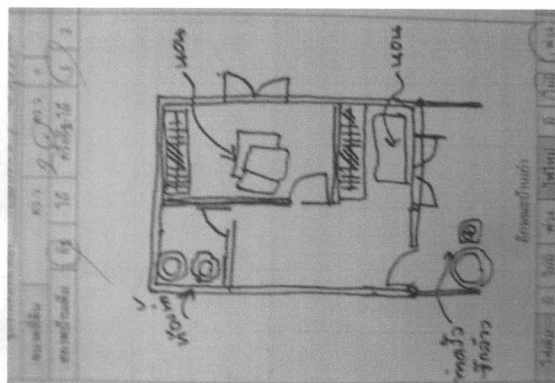
ครอบครัวนี้ซื้อสิทธิ์ต่อจากเจ้าของสิทธิ์เดิมที่เป็นพี่ชาย เนื่องจากในชุมชนเดิมคือชุมชนวัดสุวรรณดารามเจ้าบ้านได้สร้างบ้านแยกออกจากพี่ชายแต่เมื่อกรมศิลปากรสำรวจถูกตีว่าเป็นบ้านของพี่ชายไปด้วยจึงไม่ได้สิทธิในการอยู่อาศัย แต่เนื่องจากพี่ชายและพี่สะใภ้ย้ายไปอยู่ที่อื่นจึงขอซื้อสิทธิ์มาและอาศัยอยู่ร่วมกับลูกชายและลูกสาว 4 คน สามีสืบชีวิตไปแล้ว ปัจจุบันเจ้าบ้านอายุ 40 ปี ในชุมชนเดิมเขาที่วัดสุวรรณดารามอยู่จนกระทั่งที่ดินถูกโอนเป็นของกรมศิลปากรจึงถูกรื้อย้ายเพื่อปรับปรุงพื้นที่ ปัจจุบันอาศัยอยู่ในชุมชนได้ 2 ปีโดยเขาที่กรมธนารักษ์

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวเป็นบ้านปูนไม่ทำผิวขนาด 1 ชั้น ส่วนปัจจุบันเป็นบ้านปูนขนาด 1 ชั้น ขนาดที่ดิน 20 ตารางวา ปัจจุบันมีไฟฟ้าแต่ไม่มีประปาเนื่องจากไม่มีเงินจ่ายค่าติดตั้งมาวัดจึงอาศัยต่อจากเพื่อนบ้าน สภาพแวดล้อมไม่ดีเนื่องจากข้างบ้านมีวัยรุ่นอยู่เกือบ 10 คนส่งเสียงดังรบกวนตลอดทั้งวัน อยากอยู่ที่ชุมชนเดิมมากกว่าเนื่องจากอยู่ในเมืองและสะดวกสบายกว่า

บ้านหมายเลข RS10

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS10

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ระดับการศึกษาของเจ้าบ้านคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชนซึ่งไปทำงานโดยรถประจำทาง รายได้ครัวเรือนประมาณ 10,000 บาทซึ่งต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคประมาณเดือนละ 400 บาทและจ่ายค่าเช่าที่ดินกับกรมธนารักษ์ปีละ 480 บาท

ตอนขึ้นสิทธิที่ดินจากพี่ชายจ่ายเงินไป 3,000 บาทและกู้เงินจากคนรู้จักมาสร้างบ้านอีกประมาณ 200,000 บาทซึ่งปัจจุบันเงินที่หามาได้ก็ต้องใช้คืนเงินกู้หมดไม่เหลือเงินเก็บเลย

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

เมื่อก่อนอยู่ที่วัดสุวรรณดารามมีผู้นำชุมชนแต่ก็ไม่เคยได้รับรู้ข่าวสารอะไรเลย มีกลุ่มออมทรัพย์ที่ไหนเราก็ไม่รู้เลยไม่ได้ ออมกับเขา พอมาอยู่ที่ใหม่ที่เขาไม่มีกลุ่มออมทรัพย์หรืออะไรเลยแต่ยังดีที่มีการแจ้งข่าวบ้างจะได้รู้ว่าจะมีอะไรช่วยตัวเองได้บ้าง ชาวที่เข้ามาจากเสี่ยงตามสายภายในชุมชนแต่เขาพูดมาจากชุมชนข้าราชการโรงงานสุราไม่ใช้จากในชุมชน

ในชุมชนมีพี่น้องอยู่ 3 คนแต่ไม่ค่อยได้ติดต่อกันเพราะคนนึงอยู่อีกซอย อีกคนไปขายของเลยไม่ค่อยได้เจอกัน ออกากลับไปอยู่ที่เดิมที่ได้อยู่รวมกับพี่น้องเหมือนเดิม

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS1 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 3 ข้อคือ มีความเชื่อ ในการพัฒนาตนเอง มีการลดการรับความช่วยเหลือจากภายนอก และความสัมพันธ์กันเป็นเครือช่าย

กระบวนการรื้อย้าย

กรมศิลปากรมาที่ชุมชนแล้วประชุมแจ้งข่าวว่าจะมีการโยกย้ายให้มาอยู่ที่โรงงานสุรา และบอกว่าจะมีอะไรให้บ้าง แล้วก็ เข้าวัดและถ่ายรูปบ้านจากนั้นก็หายไปประมาณ 1 ปี แล้วแจ้งให้มารับเงินค่ารื้อถอนตอนนั้นประมาณกลางปี 2545 เราก็นึกว่าจะได้ สิทธิด้วยแต่กลับไม่ได้เพราะเขานับบ้านเรารวมกับบ้านพี่ชาย กรมศิลปากรก็ไม่แก้ให้บอกให้รื้อย้ายออกมีฉะนั้นจะเอารถมาไถเราก็ ต้องรีบเก็บของแล้วก็รื้อบ้านเอาวัสดุที่ยังใช้ได้ไปบ้าง

ตอนแรกที่มาอยู่โรงงานสุราไม่มีน้ำใช้เกือบ 3 เดือนต้องอาศัยน้ำจากบ้านพี่สาวที่ปากซอยจนถึงปัจจุบันยังไม่มีเงินติด มาตรวจดินน้ำอยู่ เพราะแค่ค่าวัสดุ ค่าแรงสร้างบ้านก็แทบจะไม่มีเงินแล้ว กรมศิลปากรพอย้ายเรามาเสร็จแล้วก็ไม่เคยมาดูสภาพ ความเป็นอยู่อีกเลย

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ RS11

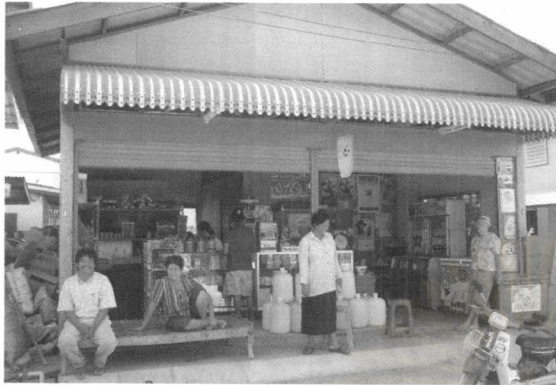
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

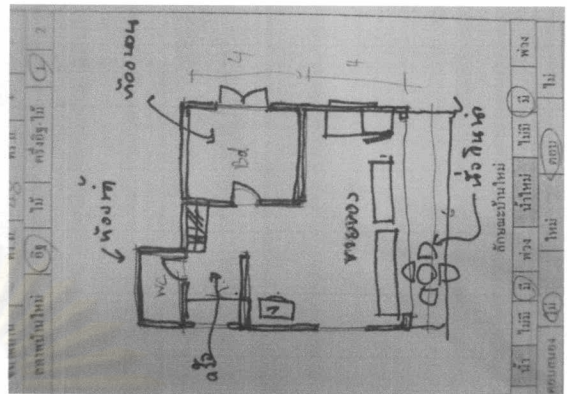
ครอบครัวนี้ซื้อสิทธิ์ต่อจากบุคคลอื่น เพราะอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกับญาติ จึงไม่มีอาคารในชุมชนเดิมคือ ชุมชนวัด สุวรรณดาราม จึงไม่ได้รับสิทธิ์ในการขอเช่าที่ดิน ครัวเรือนนี้มีผู้อยู่อาศัย 3 คน คือ เจ้าบ้านสตรีอายุ 36 ปี มารดา และบุตรชายอายุ 9 ปี บ้านเดิมที่อาศัยอยู่เป็นบ้านญาติ พอญาติถูกโยกย้ายมาจึงขอซื้อสิทธิ์ต่อเพื่อเปิดร้านขายของชำและจะจ่ายค่าเช่าที่ดินให้ จนกว่าจะสามารถโอนกรรมสิทธิ์ได้

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวโครงสร้างไม้สูง 2 ชั้นไม่ทราบขนาดที่ดิน แต่ปัจจุบันสร้างบ้านอยู่ในที่ดินขนาด 20 ตารางวาตัวอาคารสร้างด้วยอิฐเทพูน ต่อมาตรวัดน้ำและไฟฟ้าเรียบร้อยแล้ว ตัวอาคารสามารถตอบสนองการใช้ชีวิตได้ดีกว่าอดีตเพราะมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น และสามารถขยายของได้จึงชอบชุมชนใหม่มากกว่าชุมชนเดิม

บ้านหมายเลข RS11

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS11

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

เจ้าบ้านสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและช่วยญาติขาย จนเมื่อย้ายมาอยู่ที่โรงงานสุราจึงได้เปิดร้านเอง โดยสามารถขยายของได้กำไรเดือนละ 3,000 บาท แต่ต้องจ่ายค่าไฟฟ้าและประปาเดือนละ 1,000 บาท ส่วนค่าที่ดินจ่ายให้กรมธนารักษ์เป็นรายปีๆละ 480 บาท ส่วนเงินที่ใช้สร้างบ้านนั้นยืมจากญาติมาประมาณ 100,000 บาท โดยรวมแล้วพอใจเพราะค้าขายได้กำไรและทำเลที่ตั้งดี

ปัจจุบันไม่ต้องเดินทางอะไรมากนัก ลูกสามารถเดินไปโรงเรียนได้เพราะอยู่ใกล้ ปัจจุบันเพิ่งซื้อรถจักรยานยนต์หากจะต้องไปซื้อของก็สะดวกกว่าแต่ก่อนที่ต้องขึ้นรถประจำทาง

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

แต่ก่อนไม่เคยรู้จักผู้นำชุมชน แต่ปัจจุบันรู้จักเพราะผู้นำชุมชนจากชุมชนข้างๆที่คอยช่วยเหลือชุมชนนี้บ่อยครั้งจะมาซื้อน้ำทาน การรวมกลุ่มในชุมชนเดิมไม่เคยทราบว่าไม่มีหรือไม่ แต่ที่ชุมชนใหม่มีงานกินเลี้ยงงานๆที่โดยผู้นำชุมชนคนดังกล่าวจะมาเล่าให้ฟังว่ามีงานที่ไหนเมื่อไร นอกจากนี้ก็ยังมีประกาศข่าวตอนวันเสาร์อาทิตย์ ส่วนเพื่อนบ้านนั้นที่คบหาสนิทสนมคือเพื่อนบ้านที่รู้จักกันมาก่อนและอยู่ใกล้ๆบ้าน ชอบสังสรรค์นี้เพราะเพื่อนๆอยู่ใกล้กันเหมือนเดิม

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS1 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 3 ข้อคือ มีความเชื่อในการพัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และความสัมพันธ์เป็นเครือญาติ

กระบวนการรื้อย้าย

ทราบแต่ว่ากรมศิลปากรให้รื้อย้ายแต่รายละเอียดอย่างอื่นไม่ทราบเพราะข้อสิทธิ์ต่อจากเขามา พอย้ายมาอยู่ที่ชุมชนนี้ก็ มีไฟฟ้าประปาแล้ว แค่อัตราวัดเท่านั้นก็ใช้ได้ ส่วนบ้านนั้นสร้างเดิมที่ดินเลยเพราะต้องการทำร้ายขายของ

การที่ได้ย้ายมาอยู่ที่นี่ดีแล้วเพราะที่วัดสุวรรณดารามคับแคบมาก และเมื่อย้ายมาก็จะมีที่ดินเป็นของตัวเอง สภาพชุมชนก็โล่งดีเลยถูกใจ

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ RS12

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

ผู้อยู่อาศัยในบ้านมี 4 คน คือ เจ้าบ้านสตรีอายุ 40 ปี สามีอายุ 45 ปี และบุตรสาวอายุ 17 และ 15 ปีกำลังศึกษาอยู่ที่สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ครอบครัวนี้ถูกอุทธรณ์ประวัติศาสตร์โยกย้ายมาจากบริเวณวัดคลองวัดสุวรรณดาราม เมื่อปี พ.ศ.2544 โดยบ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวอาศัยอยู่ซึ่งเช่าที่ดินของทางวัดอยู่ ปัจจุบันอาศัยอยู่ในชุมชนมาแล้ว 2 ปี

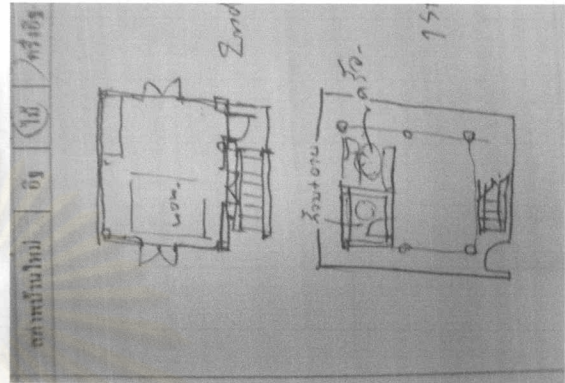
ข้อมูลทางด้านกายภาพ

แต่เดิมเป็นบ้านเดี่ยวโครงสร้างไม้สูงสองชั้น ไม่ทราบขนาดที่ดิน ปัจจุบันอาศัยอยู่บนที่ดินขนาด 20 ตารางวา โดยสร้างบ้านโครงสร้างไม้ สูง 2 ชั้น เมื่อเริ่มย้ายเข้ามาในชุมชนก็ทิ้งไฟฟ้าและประปาพร้อมอยู่แล้วโดยลากสายต่อจากท่อเดิมที่กรมศิลปากรสร้างไว้

ตัวบ้านใหม่ไม่สามารถตอบสนองการใช้งานใช้สอยได้เนื่องจากลูกสาวโตขึ้นและต้องการใช้พื้นที่มากขึ้น ในขณะที่สภาพแวดล้อมของชุมชนดีเนื่องจากนำไม่ท่วมเหมือนชุมชนเดิม โดยภาพรวมแล้วพอใจชุมชนใหม่มากกว่าชุมชนเดิม

บ้านหมายเลข RS12

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS12

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ทั้งเจ้าบ้านและสามีประกอบอาชีพขายห่อหมกบริเวณตลาดเจ้าพรหม มีรายได้เดือนละ 5,000 บาท ซึ่งต้องเก็บไว้เป็นค่าสาธารณูปโภค เดือนละ 500 บาท ส่วนค่าเช่าที่ดินจะต้องจ่ายให้กรมธนารักษ์ปีละครั้งละ 480 บาท

การสัญจรใช้รถจักรยานยนต์ส่วนตัวลูกสาวใช้บริการรถสาธารณะ เมื่อทำการย้ายชุมชนแล้วระยะทางที่ต้องเดินทางในแต่ละวันเพิ่มขึ้นจาก 2 กิโลเมตรเป็น 5 กิโลเมตรเนื่องจากต้องนำของไปขายที่ตลาดเจ้าพรหมและต้องกลับบ้านมาเอาของเรื่อยๆ ซึ่งบ้านเดิมที่วัดสุวรรณดารามใกล้และสะดวกกว่า

สำหรับการสร้างบ้านได้เงินจากกรมศิลปากรประมาณ 70,000 บาท แต่ไม่พอต้องกู้ยืมดอกเบี้ยสูงมาอีกประมาณ 90,000 บาท โดยภาพรวมแล้วเมื่อมาอาศัยอยู่ที่โรงงานสุราแล้วทำงานไม่สะดวก

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ที่ชุมชนเดิมไม่รู้จักผู้นำชุมชน แต่ที่ชุมชนใหม่รู้จักชื่อคุณสมพงษ์ บ้านอยู่ที่ชุมชนข้าราชการโรงงานสุรา หากมีเรื่องขอความช่วยเหลือก็จะเดินไปหา ที่ชุมชนเดิมไม่มีกลุ่มออมทรัพย์หากจะออมต้องไปที่สาธารณะสุขบ่อเพชร ส่วนที่ชุมชนใหม่ก็ไม่มีเช่นกัน ไม่เคยมีการจัดงานเทศกาล ส่วนมากถ้าถึงงานเทศกาลก็จะไปเที่ยวกับพี่น้องอีก 2 คนที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ที่ชุมชนใหม่มีการประกาศข่าวโดยผู้นำชุมชนข้างเคียงเกือบทุกวัน ส่วนเพื่อนบ้านที่ติดต่อกันมักจะเป็นเพื่อนที่ถูกรื้อย้ายมาด้วยกันและยังคงอยู่ในบริเวณเดียวกันในชุมชน โดยรวมแล้วพอใจกับสภาพสังคมที่นี่เนื่องจากเพื่อนบ้านยังอยู่ร่วมกันเหมือนเดิม

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS1 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 5 ข้อคือ มีความเชื่อในการพัฒนาตนเอง มีความพร้อมในการแก้ปัญหาเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน มีการลดการรับความช่วยเหลือจากภายนอก และมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่าย

กระบวนการรื้อย้าย

ประมาณปลายปี พ.ศ.2542 มีเจ้าหน้าที่จากกรมศิลปากรเข้ามาดูบ้าน ที่ดิน ถ่ายภาพ เขายกแจงว่าจะนำไปตีราคาสำหรับจ่ายค่าชดเชยหากมีการรื้อย้าย จากนั้นจนถึงประมาณปลายปี พ.ศ.2543 ก็มีจดหมายมาบอกว่าจะมีการรื้อย้ายแล้ว จากนั้นก็หายไปจนปี พ.ศ.2544 ก็มีเจ้าหน้าที่มาเรียกให้มารับเงินค่าชดเชยที่สำนักงานอุทยานประวัติศาสตร์แล้วให้เรา รื้อย้ายภายใน 2 เดือน

พอมาอยู่ที่โรงงานสุราแล้วต้องสร้างบ้านกันเองจะจ้างช่างมาสร้างบ้างเล็กน้อย ตอนแรกๆที่ย้ายมาก็ให้นำพริ้นชวบ้านย้ายมาเยอะแล้วการประปาถึงสั่งให้ตีมาตรวัดน้ำ กว่าสร้างบ้านเสร็จก็ผ่านไป 4 เดือน

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ RS13

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงศ์ เทียนดำ

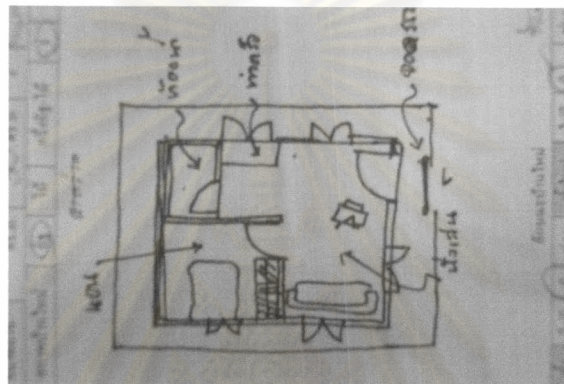
ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

ครอบครัวนี้ น่าจะซื้อสิทธิ์ต่อจากบุคคลอื่นเนื่องจากไม่พบอยู่ในรายชื่อของกรมศิลปากร ครอบครัวนี้มาสมาชิก 1 คนคือ
เจ้าบ้านอายุ 52 ปี ย้ายมาจากชุมชนวัดสุวรรณดาราม โดยแต่เดิมอาศัยอยู่ในที่ดินเช่าของวัดเป็นบ้านเดี่ยว

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวโครงสร้างไม้สูง 1 ชั้นมีที่ดิน 15 ตารางวา ส่วนบ้านมีเนื้อที่ 15 ตารางวาโดยปลูกสร้างเป็นบ้านปูน
1 ชั้น มีไฟฟ้าและประปาโดยติดตั้งมาตรวัดประจำเอง ตัวบ้านสามารถตอบสนองการใช้สอยได้เป็นอย่างดี

ไม่ชอบกายภาพของชุมชนใหม่เพราะสร้างกันเองจนรกไปหมด สภาพแวดล้อมไม่น่าดูถ้าถนนแคบกว่านี้ก็จะกลายเป็น
สลัมเหมือนเดิมอย่างแน่นอน

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS13

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

เจ้าบ้านสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา เจ้าของบ้านไม่ยอมให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและรายได้ ทราบ
แต่รายจ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภคเดือนละ 400 บาท และต้องจ่ายค่าเช่าที่ดินปีละ 360 บาท การเดินทางใช้รถจักรยานยนต์ โดย
เดินทางไม่เกิน 2 กิโลเมตรใช้เวลาไม่เกิน 20 นาที

เนื่องจากการเป็นการซื้อสิทธิ์ต่อจึงไม่ได้ค่าชดเชยจากกรมศิลปากร การสร้างบ้านพึ่งเงินออมของตนเองโดยใช้เงินค่า
ก่อสร้างไปประมาณ 100,000 บาท

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ไม่รู้จักผู้นำชุมชนเลยทั้งในชุมชนใหม่และชุมชนเดิม ไม่ทราบว่ามีการรวมกลุ่มอะไรกันหรือไม่ ส่วนกิจกรรมชุมชนนั้นไม่มี
เลย บางครั้งจะมีเสียงตามสายมาจากหัวหน้าชุมชนข้างเคียงเพื่อแจ้งข่าวบ้าง ส่วนเพื่อนบ้านก็พูดคุยบ้างแต่ไม่สนิทสนมกับใครนัก
ไม่ค่อยชอบสังคมที่ชุมชนนี้เพราะไม่มีอะไรที่พัฒนาขึ้นเลยเป็นสลัมอย่างไรก็อย่างนั้น

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS13 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 3 ข้อคือ มีความ
เชื่อในการพัฒนาตนเอง และมีความพร้อมในการพัฒนาตนเอง มีการลดการรับความช่วยเหลือจากภายนอก

กระบวนการรื้อย้าย

เท่าที่ทราบมาคือกรมศิลปากรจะแจ้งเรื่องการรื้อย้ายก่อนประมาณ 2 ปีแล้วจะเรียกให้ไปปรับเงินค่ารื้อย้าย จากนั้นต้อง
ย้ายออกภายใน 1-2 เดือน ส่วนเรื่องบ้านก็ให้สร้างกันเอาเอง

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ RS14

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ.2546 โดยนายฤทธิพงศ์ เทียนดำ และสสิธร นครคิม

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

ผู้อยู่อาศัยในบ้านมี 3 คน คือ เจ้าบ้านผู้ให้สัมภาษณ์ อายุ 50 ปี สามีอายุ 57 ปี และบุตรสาวอายุ 18 ปีซึ่งกำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ถูกกรรมคิดปากร้ายมาจากบริเวณวัดสุวรรณดารามเมื่อปี พ.ศ.2544 โดยบ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวบนที่ดินของตนเองแต่ที่น่าสนใจคือเจ้าบ้านบอกว่าเป็นที่วัดด้วย ปัจจุบันย้ายมาอยู่ในโรงงานสุราได้ 2 ปีโดยเช่าที่ดินของกรมธนารักษ์

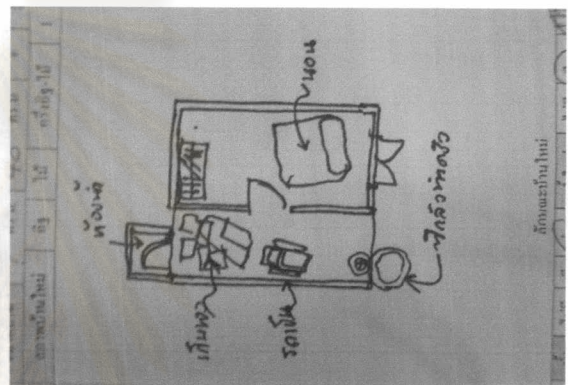
ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเดิมเป็นบ้านเดี่ยวโครงสร้างไม้สูง 2 ชั้นตั้งอยู่บนที่ดินขนาด 40 ตารางวา ส่วนที่ดินใหม่ที่ได้รับการขดเชยมีขนาด 20 ตารางวาซึ่งลดลงจากเดิมมาก ตัวบ้านปัจจุบันเป็นบ้านคอนกรีตบล็อกไม่ฉาบผิวสูง 1 ชั้น ได้ติดตั้งมาตรารัดไฟฟ้าแล้ว แต่น้ำประปายังคงอาศัยเพื่อนบ้านเนื่องจากยังไม่มีเงินพอจ่ายค่ามาตรวัดของการประปา

บ้านใหม่มีขนาดเล็กและสภาพไม่ดี ขนาดพื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอ ในด้านกายภาพไม่พอใจเลยเนื่องจากหลายบ้านที่ได้ที่ดินขดเชยเท่าเดิม แต่ของตัวเองได้ที่ดินแค่ครึ่งเดียว

บ้านหมายเลข RS14

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข RS14

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ทั้งเจ้าบ้านและสามีประกอบอาชีพรับจ้างและขายขนม โดยมีรายได้เดือนละ 3,000 บาท โดยต้องจ่ายค่าน้ำประปาและไฟฟ้าเดือนละ 300 บาท ส่วนค่าเช่าที่ดินต้องไปจ่ายที่กรมธนารักษ์ปีละ 360 บาท เงินสำหรับก่อสร้างบ้านได้ใช้ค่าขดเชยจากกรรมคิดปากร 47,000 บาท โดยต้องใช้งบดังกล่าวให้เพียงพอเนื่องจากไม่สามารถหาเงินได้มากนักจึงไม่ต้องการสร้างหนี้สิน

เมื่อย้ายบ้านมาอยู่ที่โรงงานสุราไม่สามารถทำงานได้เนื่องจากต้องรับจ้างเป็นรายวัน และไม่มียานพาหนะเป็นของตนเองทำให้ไปรับงานไม่ทัน รายได้จึงลดลง

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ที่บ้านเดิมมีผู้นำชุมชนซึ่งรู้จักกัน มีกลุ่มออมทรัพย์แต่ไม่ได้เข้าร่วม มีงานสังคมและกิจกรรมเรื่อยๆตามเทศกาล และได้รับข่าวสารต่างๆอยู่เสมอ แต่เมื่อมาอยู่ชุมชนใหม่ไม่มีผู้นำในชุมชนและไม่มีกิจกรรมชุมชนเลย จะมีชาวบ้านที่แจ้งผ่านป้ายประกาศ

เพื่อนบ้านในชุมชนทำความรู้จักแต่เพื่อนบ้านใหม่ที่อยู่ใกล้ๆกันเนื่องจากไม่ค่อยสนิทกับเพื่อนบ้านจากชุมชนเดิม แต่สามารถขอความช่วยเหลือเพื่อนบ้านบ้างเมื่อมีปัญหา

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ RS2 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 1 ข้อคือความสัมพันธ์เป็นเครือข่าย

กระบวนการรื้อย้าย

ประมาณปี พ.ศ.2543 กรรมคิดปากรได้เข้ามาวัดบ้านและนับวัดศูที่มีอยู่ในบ้าน และวัดที่ดินของบ้านเดิมได้ 40 ตารางวา จากนั้นก็หายไป 2 ปีจนช่วงต้นปี พ.ศ.2545 ก็มีจดหมายเรียกจากกรรมคิดปากรให้ไปปรับเงินแล้วก็ต้องรื้อย้ายภายใน 1 เดือน

พอย้ายมาอยู่ที่โรงงานสุรามี่ที่ดินของตนเองอยู่แล้วโดยไม่สามารถเลือกได้ บ้านใหม่ก็สร้างกันเอง 2 คนกับสามีตามเงินที่กรมศิลปากรให้มาเท่านั้น เนื่องจากไม่สามารถไปกู้เงินที่ไหนได้เพราะยังไม่มีสัญญาเช่าของกรมธนารักษ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

บันทึกการสัมภาษณ์ราษฎรในชุมชนโรงงาอาคารสงเคราะห์

บันทึกการสัมภาษณ์ครั้งที่ AS1

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนายฤทธิพงศ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

ครัวเรือนนี้มีผู้อาศัยอยู่ 2 คนคือผู้ให้สัมภาษณ์อายุ 50 ปีและสามี ซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนอาคารสงเคราะห์มาตั้งแต่เกิด โดยทั้งเจ้าบ้านและสามีนั้นสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ปัจจุบันกลับเข้าอยู่ในชุมชนมาแล้ว 1 ปีครึ่ง

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

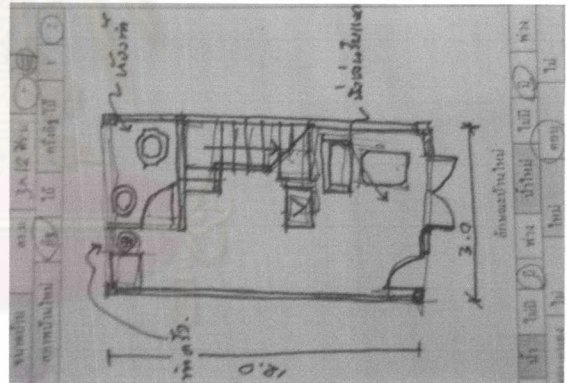
แต่เดิมบ้านเป็นบ้านไม้สูง 1 ชั้นไม่ทราบขนาดที่แน่นอน ส่วนบ้านใหม่เป็นห้องแถวสูง 2 ชั้นครึ่งขนาดกว้าง 3 เมตรลึก 12 เมตร สภาพแวดล้อมในอดีตน้ำท่วมและมีน้ำคร่ำทำให้ต้องสร้างสะพานเข้าออกชุมชน แต่ปัจจุบันดีขึ้นมากเพราะถมที่สูงขึ้นจากเดิมเกือบ 2 เมตรจึงไม่มีปัญหาน้ำท่วม

ผนังด้านหน้าและด้านหลังต้องสร้างเองตามที่มีซึ่งสามีเป็นคนสร้างเป็นผนังปูนอย่างเห็น นอกจากนี้ยังต้องปูพื้นในบ้านเพราะของที่สร้างเสร็จเป็นคอนกรีตขัดทั้งหมด ส่วนน้ำหรือไฟฟ้าก็ต้องจ่ายให้การประปามาติดตั้งมาตรฐานวัดเพิ่มขึ้นอีก นอกเหนือจากตัวบ้าน ตัวบ้านตอนนี้ก็ยังทำไม่เสร็จต้องหาวัสดุมาสร้างเพิ่มตลอดเวลาโชคดีที่สามีทำงานก่อสร้างเลยมีเศษวัสดุมาใช้ก่อสร้างได้เรื่อยๆ

ส่วนตัวถ้าเลือกได้อยากได้บ้านไม้แบบเดิมแต่ไม่มีเงินและที่ดินเป็นของตนเอง ทำให้ต้องทำตามที่อยู่ร่วมกับผู้นำเลือก

บ้านหมายเลข AS1

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS1

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

เนื่องจากสุขภาพไม่ดีป่วยเป็นโรคหัวใจ ทำให้สามีต้องทำงานหาเลี้ยงเพียงคนเดียวโดยรับจ้างแบกปูนรายได้เดือนละประมาณ 3,000 บาท ซึ่งต้องเก็บไว้จ่ายค่าสาธารณูปโภคเดือนละ 400 กว่าบาท และต้องส่งค่าบ้านให้สหกรณ์เดือนละ 840 บาท

เวลาจะเดินทางไปไหนต้องเดินไปเพราะรายได้น้อยจ่ายค่าบ้านก็แทบไม่เหลือเงินใช้แต่ส่วนมากไปทำงานหรือตลาดก็ไม่เกิน 2 กิโลเมตร บ้านที่อยู่ก็เป็นหนี้สหกรณ์ชุมชนอยู่ประมาณ 80,000 บาทแต่ไม่ได้กู้เงินข้างนอกเพราะคงไม่มีปัญหาสงเขาได้

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

หัวหน้าชุมชนอยู่ที่ชุมชนนี้มาตั้งแต่เด็กๆ เห็นกันมาเป็นคนเก่งแต่ความรู้ไม่ค่อยมีหรอกถ้าไม่มีเขาก็ไม่ได้มีบ้านใหม่กับชุมชนสวยๆอย่างนี้ แต่ก่อนรวมกลุ่มออมทรัพย์กันแต่พอที่หลังเขาไปจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ งานสังคมก็มีเรื่อยๆทุกเทศกาลและมีการประชุมกันตลอดแต่ที่หลังมานี้ประชุมบ่อยลงแค่เดือนละครั้งสองครั้งเท่านั้น

ที่นี้จะรับรู้ข่าวสารเรื่อยๆ เพราะหัวหน้าชุมชนเขาจะเดินบอกแต่มาพักหลังมีเครื่องกระจายเสียงเขาก็ไม่ค่อยเดินมาพบแล้ว บางทีต้องถามเพื่อนบ้านคนอื่น ส่วนเพื่อนบ้านก็พูดคุยสนิทกันอยู่แต่แถวๆ นี้ นั่งเล่นคุยกันทุกวัน ส่วนตรงอื่นไม่ค่อยได้คุยกัน ชุมชนตอนนี้รวมกันได้แต่เรื่องเงิน ไม่อริอราวเหมือนเคยบางคนเขามีปัญหาหาเงินได้มากกว่าเราเดี๋ยวนี้เขาไม่ค่อยยุ่งกับเราแล้ว

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS1 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 6 ข้อคือ มีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาเอง มีกระบวนการพัฒนาต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในกิจกรรม เรียนรู้ผ่านกระบวนการแก้ปัญหา ได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก และมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่าย

กระบวนการปรับปรุงชุมชน

แต่ก่อนทำกันแต่กลุ่มออมทรัพย์ แต่เห็นหัวหน้าชุมชนว่ามึงให้เปล่านั้น 2 ล้านกว่าบาทและมีแหล่งเงินที่สร้างบ้านใหม่ได้เราก็เห็นด้วยเพราะสภาพชุมชนตอนนั้นแย่มากๆ แล้วก็มีการปรึกษาหารือกันแล้วก็นัดประชุมกันทั้งชุมชนอาทิตย์ละครั้ง ทำแบบ คิดราคากันบ้างจนหัวหน้าชุมชนเขาเอาผังไปขอกู้เงินมาแต่ตอนนี้เป็นสหกรณ์แล้ว

ตอนที่เลือกบ้านเขาให้เราจัดกลุ่มกันเองแล้วไปลงชื่อในผังบ้าน เราขอใครไม่ขอใครก็รวมกันไป ค่าบ้านที่ต้องจ่ายหลังกกลางที่อยู่ 80,000 บาทแต่ไม่มีผนังหลังกับผนังห้องน้ำต้องกันกันเอง

ตอนที่ย้ายไปอยู่หลังตรอกขนมด้วยก็รื้อบ้านไม้เดิมไปสร้างบ้านชั่วคราวจนกระทั่งต้นปี พ.ศ.2546 บ้านที่นี้สร้างเสร็จก็ย้ายกลับมา

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS2

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนายฤทธิพงศ์ เทียนดำ

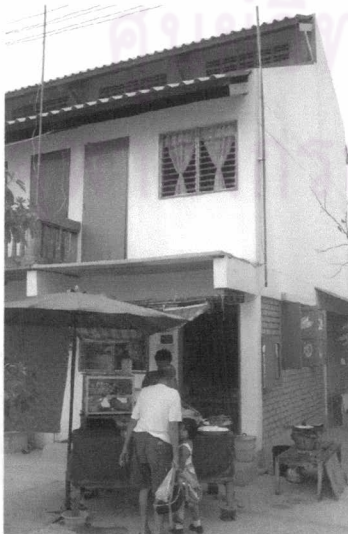
ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

ครัวเรือนนี้มีผู้อยู่อาศัย 2 รายคือ เจ้าบ้านสตรีอายุ 60 ปีและหลานชายอายุ 9 ปี มีญาติพี่น้องอยู่ในชุมชนทั้งสิ้น 7 ครัวเรือน อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่เด็ก เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลับเข้าอยู่ในชุมชนได้ 1-2 ปี

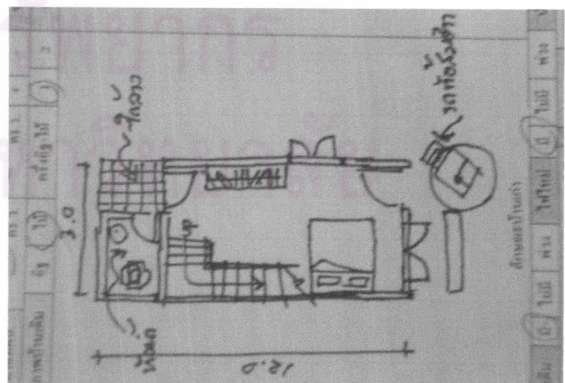
ข้อมูลทางด้านกายภาพ

แต่เดิมที่อยู่เป็นบ้านแถวไม้ 1 ชั้นที่อยู่มาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ ตอนนี้เป็นบ้านแถวปูน 2 ชั้นครึ่งแต่ใช้อยู่แค่ชั้นเดียว ชั้นบนยังไม่ได้ใช้ น้ำไฟต่อเอง ตัวบ้านใหญ่กว่าเดิมมากเพราะมี 2 ชั้น ที่แรกตัวบ้านไม่มีผนังหลังกับห้องน้ำต้องต่อเองโดยจ้างช่างที่มีอยู่ในชุมชนเป็นคนทำ

สภาพแวดล้อมดีขึ้นมากแต่ก่อนเป็นสลัมแออัดมาก ต้องคอยระวังไฟไหม้ตลอดตอนนี้ชุมชนสะอาด ไม่นั่นเหมือนแต่ก่อนแล้วรู้สึกชอบมาก หน้บ้านก็ตั้งเป็นร้านขายส้มตำ ด้วยว่าบ้านอยู่หลังริมหน้าชุมชนทำเลดีค้าขายง่าย

บ้านหมายเลข AS2

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS2

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ปัจจุบันเปิดรับขายส้มตำ รายได้พออยู่ได้เดือนละ 2-3,000 บาท ต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคเดือนละประมาณ 500 บาท และต้องส่งค่าน้ำให้สหกรณ์อีก 900 กว่าบาทต่อเดือนถ้ามีเราก็ส่งถ้าไม่มีเราก็ขอเขาเลื่อนไปก่อน บ้านหลังนี้ราคา 90,000 บาท เพราะเป็นหลังริม เป็นหนี้สหกรณ์อยู่ 100,000 บาททั้งค่าน้ำและที่ต้องต่อเติม

เวลาจะไปไหนมาไหนใช้บริการรถรับจ้างสามล้อแถวหน้าชุมชน ส่วนมากจะไปตลาดเจ้าพรหมเพื่อซื้อของมาขายใกล้ไม่ถึงกิโลดี ย้ายบ้านใหม่ไม่ตีที่ตอมเป็นหนี้แต่ก็คุ้มค่าเพราะได้สภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

หัวหน้าชุมชนที่นี้คือนายเจริญ ชันธูจี เป็นคนขยันช่วยเป็นปากเสียงให้ชาวบ้านตลอดถ้าไม่มีเขาเราก็ไม่มีปัญญาสร้างบ้านใหม่ได้อย่างนี้ ที่ชุมชนนี้มีกลุ่มออมทรัพย์แต่เดิมนั้นเป็นสหกรณ์แล้ว มีการประชุมงานเทศกาลเรื่อยๆตลอดปีแต่เดิมนั้นไม่ค่อยได้ประชุมบ่อยเหมือนแต่ก่อนแล้ว เวลามีข่าวคราวอะไรหัวหน้าชุมชนก็จะคอยประกาศบอกหรือไม่ก็จะเดินบอกตามบ้าน

เพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้กันก็สนิทกันเพราะเลือกอยู่กลุ่มบ้านติดๆกัน พูดคุยกันทุกวัน แต่พูดกันจริงๆเดี๋ยวนี้คนในชุมชนไม่เหมือนแต่ก่อนไม่ค่อยมีเมตตากันหรือพูดกันสนิทสนมได้เหมือนเดิม

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS2 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 6 ข้อคือ มีความเชื่อในการพัฒนาตนเอง มีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาเอง มีกระบวนการพัฒนาต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในกิจกรรม เรียนรู้ผ่านกระบวนการแก้ปัญหา ได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก

กระบวนการปรับปรุงชุมชน

ตอนแรกที่ชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์ตัวปากก็ฝากเอาไว้เหมือนกันจะได้ขอยืมมาทำทุนขายของได้ จากนั้นเขาคุยกันว่าจะสร้างบ้านใหม่ทั้งชุมชนแล้วเรียกเราไปประชุม มีสถาปนิกมาให้ดูแบบบ้านแล้วก็เลือกกันว่าจะเอาบ้านแบบไหนให้ไปออกแบบกันมาแล้วเลือกกันเองตอนประชุม ก็เลือกแบบที่อยู่ตอนนี้แหละ ที่ตั้งบ้านว่าจะอยู่ตรงไหนให้เราจับกลุ่มกันเอาเอง ป้าจะขายของเลยขอเขาว่าจะอยู่หน้าชุมชน หลังจากเลือกบ้านแล้วหัวหน้าชุมชนก็เอาเงินไปขอเงินกู้แล้วบอกให้พวกป้าย้ายออกไปอยู่ที่หลังชุมชน อาคารตรอกขนมถ้วยประมาณปีกว่าแล้วก็ย้ายกลับเข้ามาอยู่บ้านใหม่ี่แหละ แล้วก็ต้องส่งเงินผ่อนบ้านให้สหกรณ์ทุกเดือน

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS3

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนายฤทธิพงศ์ เทียนดำ

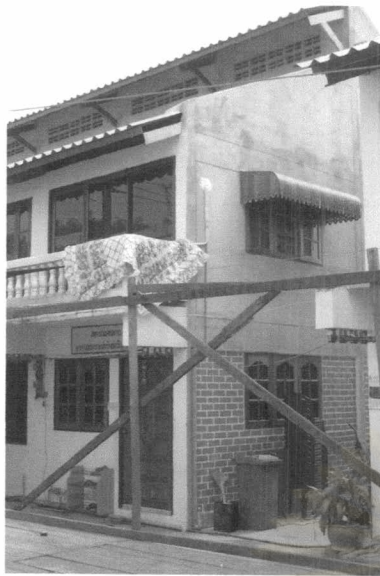
ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

บ้านนี้เป็นบ้านของหัวหน้าชุมชนมีสมาชิกในบ้าน 2 คนคือเจ้าบ้านอายุ 48 ปีและภรรยาอายุ 45 ปีมีพี่น้องในชุมชนอีก 3 ครอบครัว อาศัยอยู่ในชุมชนนี้มาตั้งแต่เด็ก สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาแต่ชอบติดต่อกันทำให้รู้จักคนมากและคอยประสานงานความช่วยเหลือต่างๆให้คนในชุมชนเวลามีปัญหา

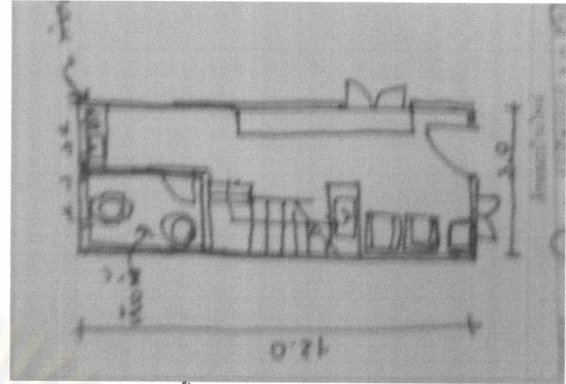
ข้อมูลทางด้านกายภาพ

แต่เดิมบ้านเป็นบ้านเดี่ยวโครงสร้างไม้ 1 ชั้นอยู่กลางชุมชนแต่เมื่อปรับปรุงชุมชนแล้วขนาดบ้านเล็กลงแต่ก็มีสภาพแวดล้อมดีขึ้นอย่างนี้ก็คุ้มค่าที่ล้ำค่ามีที่จอดรถหน้าบ้าน

บ้านที่อยู่ต่อเติมเองไม่ได้ไปกู้ยืมใครมาเลยเป็นหนี้แค่ 90,000 บาทเพราะเป็นบ้านหลังริมภายในไม่ตกแต่งผิวแค่ทาสีเท่านั้นเพื่อให้เป็นตัวอย่างกับคนอื่นในชุมชน ส่วนสาธารณูปโภคก็ต่อเองส่วนมาตราวัดต้องจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่เขามาติดให้

บ้านหมายเลข AS3

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS3

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ทุกวันนี้ทำงานเป็นอาสาสมัคร ช่วยเหลือชุมชนต่างๆ และเป็นประธานชุมชน รายได้ไม่แน่นอน ส่วนภรรยาเป็นแม่บ้าน และวางแผนโบราณที่สาธารณสุขปั๊มเพชร ค่าสาธารณูปโภคเดือนละประมาณ 600 บาทและต้องจ่ายค่าผ่อนบ้านให้สหกรณ์ เดือนละ 770 บาท จากยอดหนี้รวมทั้งหมด 90,000 บาท

ปัจจุบันเดินทางไปไหนใช้รถยนต์ส่วนตัว และมีรถสามล้อรับจ้างอีก 1 คันส่วนมากจะไปใกล้ๆไม่เกิน 2-3 กิโลเมตร

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ตนเองเป็นผู้นำชุมชนเองและได้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นในปี พ.ศ.2541 ตอนนั้นตั้งเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ชุมชนเพื่อให้สามารถทำนิติกรรมได้ นอกจากนี้ชุมชนยังมีกลุ่มอาชีพที่ตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 สอนนวดแผนโบราณและทำผ้าบาติก

ได้ติดตั้งระบบเครื่องเสียงเพื่อประกาศข่าวของชุมชน ส่วนกิจกรรมชุมชนนั้นจัดตามเทศกาลเช่นวันเด็ก งานปีใหม่โดยใช้เงินกำไรของสหกรณ์ ส่วนการประชุมชาวบ้านไม่ค่อยได้ประชุมแล้วเพราะงานสร้างบ้านก็เสร็จไปหมดแล้ว เหลือแต่ประชุมเกี่ยวกับสหกรณ์เดือนละครั้งเท่านั้น

เพื่อนบ้านที่คุยกันสนิทสนมก็จะอยู่ใกล้ๆกันเพราะรวมกลุ่มกันตั้งแต่ตอนเลือกที่ตั้งบ้านแล้ว ส่วนที่เหลือก็คุยกันได้ดี เพราะเราเป็นประธานชุมชนต้องคอยดูแลและพูดคุยปัญหาเกี่ยวกับลูกบ้านอยู่แล้ว

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS3 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็งครบทั้ง 7 ข้อ

กระบวนการปรับปรุงชุมชน

ตอนแรกเริ่มจากตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพราะอยากให้ชุมชนมีอย่างที่เราเห็นทางโทรทัศน์บ้าง พอมีกลุ่มออมทรัพย์เมื่อปี พ.ศ.2541 แล้วมีเงินสะสมมากกับการเคหะแห่งชาติมีงบให้เปล่าจึงประชุมชาวบ้านและตกลงกันที่จะสร้างชุมชนใหม่ จึงขอให้สถาปนิกชุมชนมาช่วยวางผังร่วมกับชาวบ้าน พอได้ผังก็เสนอเงินกู้กับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน แล้วหาผู้รับเหมาสร้างชุมชนใหม่ทั้งหมด โดยทุกบ้านต้องช่วยกันผ่อนชำระผ่านสหกรณ์จะได้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองกัน

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS4

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนางสาวพรหมพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

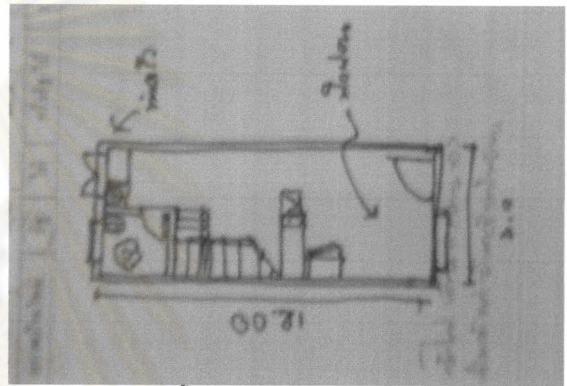
ครัวเรือนนี้มีผู้อยู่อาศัยทั้งหมด 4 คนคือ ผู้ให้ข้อมูล สามี่ และลูกชายลูกสาว โดยมีญาติพี่น้องอาศัยอยู่ในชุมชนอีก 5 ครอบครัว การศึกษาสูงสุดคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่เดิมอยู่ในชุมชนนี้แต่แต่งงานแล้วย้ายออกไปอยู่กับครอบครัว เมื่อมีข่าวว่าชุมชนจะสร้างใหม่จึงมาขอสิทธิ์และย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชน

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

แต่เดิมบ้านในชุมชนเป็นบ้านแถวไม้ 1 ชั้นส่วนบ้านใหม่สร้างเป็นบ้านแถวปูนสูง 2 ชั้น น้ำและไฟฟ้าต้องต่อเองโดยสหกรณ์สร้างท่อน้ำไว้ที่หน้าบ้านแล้ว พื้นที่บ้านตอนนี้ใหญ่ขึ้นกว่าเดิมมากแต่ต้องต่อเติมบ้านเองเพราะทางสหกรณ์สร้างให้แคบผนังโครงสร้างเท่านั้นผนังด้านหน้าและด้านหลังรวมทั้งห้องน้ำต้องกันผนังเองซึ่งใช้เงินเก็บส่วนตัว ส่วนสภาพแวดล้อมดีขึ้นมากเนื่องจากแต่ก่อนชุมชนแออัดมากและมีน้ำท่วมขังเกือบตลอดปีแต่ปัจจุบันมีที่ว่างและชุมชนโล่งสบายมากขึ้น แต่เป็นพื้นปูนหมดจึงไม่สามารถปลูกต้นไม้ให้ได้ดี

บ้านหมายเลข AS4

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS4

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ปัจจุบันเจ้าบ้านเป็นผู้ทำงานโดยเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชนในนิคมอุตสาหกรรมโรจนะโดยมีรายได้เดือนละ 7,200 บาท โดยมีภาระค่าสาธารณูปโภคประมาณเดือนละ 500 บาท และต้องจ่ายค่าผ่อนบ้านกับสหกรณ์เดือนละ 800 บาท ส่วนค่าบ้านรวมทั้งหมดที่เป็นหนี้กับสหกรณ์ 80,000 บาท

การเดินทางไปทำงานมีรถจักรยานยนต์โดยเดินทางประมาณ 6-7 กิโลเมตรใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที ไม่ค่อยพอใจเรื่องการเงินหลังจากการปรับปรุงชุมชนเพราะต้องหาเงินมาต่อเติมบ้านทำให้รายจ่ายเพิ่มมากขึ้น

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

รู้จักผู้นำชุมชนมานานแล้วเป็นคนขยันและใจกว้าง มีการทำกลุ่มออมทรัพย์มาแต่แรกและมีการจัดประชุมชุมชนและมีกิจกรรมชุมชนเกือบทุกเดือน ในการประชุมจะมีการแจ้งข่าวเกี่ยวกับความช่วยเหลือต่างๆและจำนวนเงินสหกรณ์รวมทั้งเงินกู้ต่างๆ เพื่อนบ้านที่สนิทกันจะอยู่ใกล้ๆกันในชุมชนโดยจับกลุ่มกันไปเลือกที่ตั้งชุมชนให้อยู่ใกล้กันในผัง แต่เพื่อนบ้านกลุ่มอื่นไม่ค่อยสนิทกันมากเหมือนแต่ก่อน

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS4 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็งครบทั้ง 7 ข้อ

กระบวนการรื้อย้าย

ชุมชนเริ่มทำกลุ่มออมทรัพย์กันตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 แต่มาเริ่มโครงการเอาปี พ.ศ.2538 โดยมีสถาปนิกชุมชนเอาแบบมาให้เลือกแล้วที่ประชุมลงความเห็นเลือกแบบ จากนั้นผู้นำกับกรรมการสหกรณ์ชุมชนไปยื่นเอกสารขอเงินจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน แล้วค่อยมาหาช่างรับเหมา

ตอนที่สร้างบ้านอยู่ต้องย้ายไปอาศัยญาติอยู่ชั่วคราวประมาณ 1 ปีเพิ่งย้ายกลับเข้ามาในชุมชนได้ 8 เดือนเท่านั้น

บันทึกการสัมภาษณ์ครั้งที่ AS5

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนางสาวพรหมพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

ครัวเรือนนี้มีผู้อยู่อาศัย 2 คนคือเจ้าบ้านและน้ำ โดยมีญาติอาศัยอยู่ในชุมชนนี้ 3 ครอบครัว แต่เดิมอาศัยอยู่ในชุมชนนี้ แล้วออกไปอาศัยอยู่กับพี่สาวแต่บ้านก็ถูกเวนคืนจึงได้กลับมาอาศัยอยู่ในชุมชนพร้อมกับพี่สาวอีกครั้ง

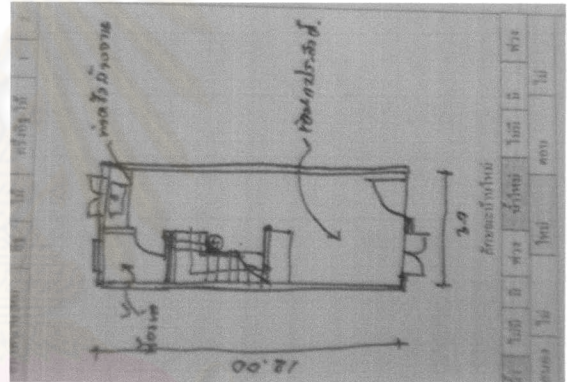
ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเดิมเป็นเรือนแถวไม้ชั้นเดียวอยู่ในชุมชน ส่วนบ้านใหม่เป็นเรือนแถวปูนสูง 2 ชั้นครึ่งและมีพื้นที่มากกว่าเดิมมาก ตอนที่เลือกบ้านเลือกหลังกลางราคา 80,000 บาทและหาช่างที่รู้จักกันมาสร้างผนังด้านหน้า หลัง และผนังห้องน้ำให้ รวมทั้งตกแต่งภายในโดยกู้เงินสหกรณ์อีก 20,000 บาท

น้ำและไฟฟ้าในชุมชนนี้ต้องมีเตอร์และเดินเข้าบ้านเองเพราะทางสหกรณ์จะสร้างไว้ให้เพียงท่อสาธารณะเท่านั้น สภาพแวดล้อมของชุมชนดีขึ้นมากและพื้นที่เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าทำให้พอใจบ้านนี้มาก

บ้านหมายเลข AS5

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS5

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนนาฏศิลป์อยู่ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์อยุธยา มีรายได้เดือนละประมาณ 7,000 บาท โดยต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคเดือนละประมาณ 300 บาท และจ่ายค่าเงินกู้กับสหกรณ์เดือนละ 700 บาท แต่ยังมีข้อสงสัยว่าเงินที่จ่ายไปนั้นไปชำระค่าเงินกู้ที่ไหนการเคหะแห่งชาติ หรือกับสหกรณ์

การเดินทางอาศัยรถรับจ้างโดยไปไม่ไกลนักเพียง 5 นาทีก็ถึงวิทยาลัยหรือตลาดเจ้าพรหมแล้วเพราะชุมชนอยู่กลางเมืองโดยภาพรวมแล้วพอใจคุณภาพการอยู่อาศัยในช่วงเวลานี้

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

รู้จักหัวหน้าชุมชนมานานแล้วเป็นคนดีและเป็นกันเอง ในชุมชนมีการทำกลุ่มออมทรัพย์และตนเองก็เป็นสมาชิกอยู่โดยต่อมากลายเป็นสหกรณ์ ส่วนงานสังคมจะมีเรื่อยๆตามเทศกาลรวมทั้งการประชุมชาวบ้านด้วยแต่ช่วงหลังมานี้ประชุมน้อยลงส่วนมากในที่ประชุมเดี๋ยวนี้จะเป็นการแจ้งเรื่องต่างๆของสหกรณ์และนัดหมายวันเวลาประชุมหรือชำระเงิน หากมีเรื่องอะไรเป็นพิเศษหัวหน้าจะเดินบอกแล้วบอกต่อกันไป

เพื่อนบ้านที่คบหาสนิทสนมส่วนมากเป็นเพื่อนบ้านที่อยู่ติดกันและชอบพอกันมาตั้งแต่ก่อนปรับปรุงชุมชนโดยเลือกบ้านอยู่ใกล้ๆกัน แต่จะติดต่อเมื่อมีธุระจำเป็นเท่านั้น

ตอนนี้เริ่มมีคนไม่พอใจผู้นำชุมชนบ้างแล้วเพราะมีเรื่องขัดแย้งในการสร้างของต่างๆอย่าง ศาลาสำหรับประชุมกัน ตัวเองเป็นกรรมการดูแลพวกเด็กๆจึงพอรู้เรื่องวงในมาบ้างจึงไม่ค่อยชอบสภาพสังคมตอนนี้เท่าไรนักเพราะคนทะเลาะกันเยอะขึ้น

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS5 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 4 ข้อคือ มีความเชื่อในการพัฒนาตนเอง มีความพร้อมในการแก้ปัญหาเอง มีกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

กระบวนการวิจัย

เริ่มทำกลุ่มออมทรัพย์กันมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 จนถึงปี 2543 จึงเริ่มคิดปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชนเพราะได้งบประมาณปรับปรุงจากการเคหะแห่งชาติโดยมีสถาปนิกชุมชนมาช่วยเขียนแบบให้ แล้วเอาเงินออมทรัพย์ไปใช้ค่าเพื่อขอเงินกู้จากพัฒนาชุมชน แล้วสหกรณ์เป็นผู้เก็บเงินเพื่อส่งคืนเงินกู้ ตอนที่สร้างชุมชนใหม่ก็ย้ายไปอยู่กับญาติก่อนจนประมาณปลายปี พ.ศ.2545 ถึงได้ย้ายกลับเข้ามาต่อนั้นชุมชนยังสร้างไม่เสร็จแต่บ้านของเราสร้างเสร็จแล้ว เลยเข้ามาต่อผนังให้เต็มแล้วเข้าอยู่มาตั้งแต่ต่อนั้นเลย

บันทึกการสัมภาษณ์ครั้งที่ AS6

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนางสาวพรหมพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

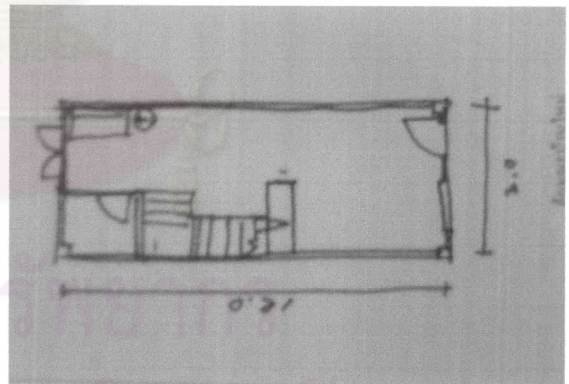
ครัวเรือนนี้มีผู้อยู่อาศัย 5 คน เดิมอยู่ในชุมชนแต่ต่อมาไปอยู่กับสามีที่บางปะหันจนกระทั่ง 3 ปีที่ผ่านมาจึงได้กลับมาอยู่ที่ชุมชนซึ่งก็พอดีกับที่ชุมชนเตรียมสร้างชุมชนใหม่พอดี

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านปัจจุบันเป็นเรือนแถวปูน 2 ชั้นครึ่งเป็นบ้านหลังกลาง ต่อเติมหน้าบ้าน หลังบ้านและห้องน้ำเรียบร้อยแล้ว พื้นที่บ้านมีขนาดใหญ่ขึ้นมากโดยโครงสร้างขอบ้านทางสหกรณ์จะสร้างไว้ให้ แต่เราต้องเดินน้ำและไฟฟ้าเข้าบ้านเองรวมทั้งการกันผนังด้วยโดยการต่อเติมก็เพิ่มกับสหกรณ์นอกเหนือจากตัวบ้านรวมแล้วก็เงินสหกรณ์มารวมแล้วประมาณ 100,000 บาท

บ้านหมายเลข AS6

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS6

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ปัจจุบันประกอบอาชีพรับจ้างเป็นหมอนวดที่โรงแรมกรุงศรีวีเวอร์ โดยมีรายได้เดือนละประมาณ 5-6,000 บาทซึ่งต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคเดือนละประมาณ 500 บาทและต้องจ่ายค่าบ้านอีกเดือนละประมาณ 940 บาท

นอกเหนือจากนี้ลีนกับสหกรณ์แล้วยังได้ไปกู้เงินนอกระบบดอกเบี้ยร้อยละ 20 มาเพื่อใช้สร้างบ้าน ทำให้ในเดือนๆหนึ่งไม่เหลือเงินเก็บเลย บางเดือนลูกค้าน้อยก็ต้องขอ ผัดผ่อนเงินกู้ไปก่อน แต่เงินที่ต้องจ่ายไปก็คุ้มค่ากับสภาพแวดล้อมและบ้านใหม่

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

รู้จักผู้นำชุมชนมานานแล้วเป็นคนดี ถ้าไม่มีผู้นำคนนี้ก็ยังคงอยู่ในสลัมเหมือนเดิม แต่เดี๋ยวนี้ไปหาที่บ้านไม่ค่อยพบ เพราะเขามีเรื่องเรื่องสังคมมากขึ้น จนต้องเจอกันในที่ประชุมสหกรณ์ที่จะจัดขึ้นทุกเดือน ชุมชนมีการจัดงานสังคมบ่อยๆ การสื่อสารผ่านผู้นำโดยการบอกต่อกันส่วนมากจะเป็นการแจ้งข่าวและนัดวันประชุมมากกว่า แต่ก่อนจะมีการประชุมกันทุกอาทิตย์แต่ปัจจุบันเดือนละครั้ง

เพื่อนบ้านทุกวันนี้จะพูดคุยกันเมื่อมีปัญหาหรือความจำเป็น ส่วนคนที่อยู่อาศัยก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเพราะเป็นคนที่เห็นหน้ากันมาอยู่แล้ว

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS6 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 6 ข้อจาก 7 ข้อขาดเพียงเรื่องความพร้อมในการแก้ปัญหาเอง

กระบวนการรื้อย้าย

ชุมชนเริ่มจากเก็บเงินออมทรัพย์กันก่อน จนทางราชการให้เงินปรับปรุงชุมชนมาถึงได้คิดสร้างบ้านใหม่โดยมีสถาปนิกชุมชนมาช่วยเขียนแบบให้แล้วเอาแบบไปขอเงินกู้จาก NGO แล้วมาจ้างผู้รับเหมามาสร้างบ้านใหม่ โดยระหว่งที่สร้างบ้านก็ไปอาศัยอยู่หลังชุมชนตรอกขมมด้วยอยู่ประมาณ 1 ปีแล้วกลับเข้าบ้านใหม่เมื่อประมาณต้นปี พ.ศ.2546

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS7

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

มีสมาชิกอยู่ในครัวเรือน 4 คนได้แก่ เจ้าบ้านสตรีอายุ 50 ปี ลูกสาว ลูกชาย และหลานสาว โดยอยู่อาศัยอยู่ในชุมชนมาตั้งแต่เด็กๆ โดยมีพี่ชายอีกหนึ่งคนอยู่ในชุมชนอีกคนหนึ่ง ปัจจุบันกลับเข้าอยู่อาศัยในชุมชนนี้ประมาณ 1 ปี

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

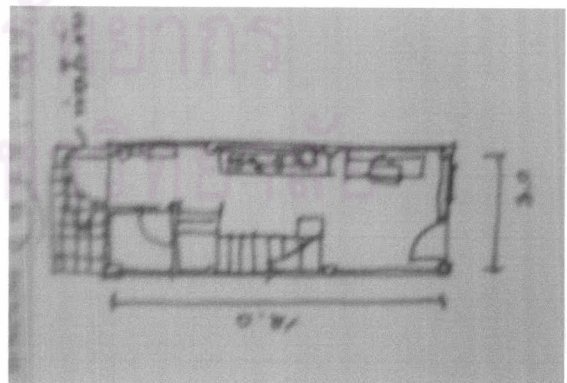
แต่เดิมอยู่เรือนแถวไม้ชั้นเดียว ไม่มีไฟฟ้าและประปาต้องขออาศัยกับบ้านแม่ซึ่งเสียชีวิตไปแล้ว ปัจจุบันอยู่บ้านเรือนแถวปูน 2 ชั้นครึ่งซึ่งมีทั้งไฟฟ้าและประปาโดยลูกสาวเป็นผู้ติดตามรดน้ำให้

ส่วนตัวบ้านยังต่อเติมไม่เสร็จเนื่องจากไม่มีเวลาทำจึงใช้ไม้ปิดผนังด้านหลังของบ้านไว้ก่อน แต่ห้องน้ำนั้นเสร็จแล้ว

สภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้นมากไม่แออัดเหมือนแต่ก่อน แต่อยากให้สร้างเป็นไม้มากกว่าเพราะตอนนี้เป็นปูนเวลานอนแล้วปวดเนื้อตัวมาก

บ้านหมายเลข AS7

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS7

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ลูกสาวกับลูกชายทำงานอยู่โรงงานที่โรจนะโดยมีรายได้เดือนละประมาณ 10,000 บาท โดยต้องจ่ายค่าบ้านประมาณ เดือนละ 700 บาทและจ่ายค่าผ่อนบ้านอีก 700 บาท หนี้บ้านทั้งหมดประมาณ 80,000 บาทโดยเป็นหนี้กับสหกรณ์ไม่ได้กู้เงินที่อื่น

ลูกสาวกับลูกชายจะเดินทางไปทำงานโดยสวัสดิการของโรงงานโดยรถจะวิ่งมารับที่หน้าชุมชนทุกเช้า ส่วนตนเองไม่ได้เดินทางไปไหนเนื่องจากอยู่บ้านเลี้ยงหลาน

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ผู้นำชุมชนคนนี้ได้ช่วยให้ชุมชนเจริญขึ้นเยอะ ทั้งออมทรัพย์ทั้งสหกรณ์แล้วก็มีการจัดงานสังคมบ่อยๆเกือบทุกเดือน มีข่าวอะไรก็จะคอยเดินบอกตลอด แต่ช่วงหลังมานี้ไม่ค่อยพบจะรู้ข่าวอะไรก็จากเพื่อนบ้าน ส่วนเพื่อนบ้านที่พูดคุยกันทุกวันนั้นก็เป็นคนที่อยู่ติดๆกันมาแต่เดิมทั้งนั้น เดี่ยวนี้ชุมชนไม่ค่อยเหมือนเดิมแยกกันเป็นกลุ่มๆไม่ค่อยถูกกันไม่เหมือนแต่ก่อนที่สามัคคีกันดี

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS7 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็งเกือบครบทุกข้อ ขาดเพียง การลดรับความช่วยเหลือจากภายนอก

กระบวนการรื้อย้าย

เขาออมเงินกันอยู่ 2-3 ปีแล้วจึงสร้างชุมชนใหม่ มีสถาปนิกมาสำรวจแล้วก็เขียนแบบให้ โดยชาวบ้านต้องประชุมเลือกแบบกันก่อนเขาถึงจะเอาไปเขียนให้ แล้วหัวหน้าก็ไปหาเงินมาสร้างแต่เราต้องย้ายออกไปก่อนโดยเขาให้ไปอยู่ที่หลังตรอกจนหมดด้วย เขาสร้างเสร็จจึงได้กลับเข้ามาอยู่ในบ้านใหม่เมื่อต้นปีที่แล้ว

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS8

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนคำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

มีสมาชิกทั้งหมด 2 คนคือเจ้าบ้านอายุ 67 ปีและสามี อยู่ในชุมชนมาตั้งแต่ก่อนสร้างเรือนแถวไม้โดยอพยพมาจากอำเภอเสนา มีลูกอาศัยอยู่ในชุมชนรวมแล้ว 7 ครอบครัว

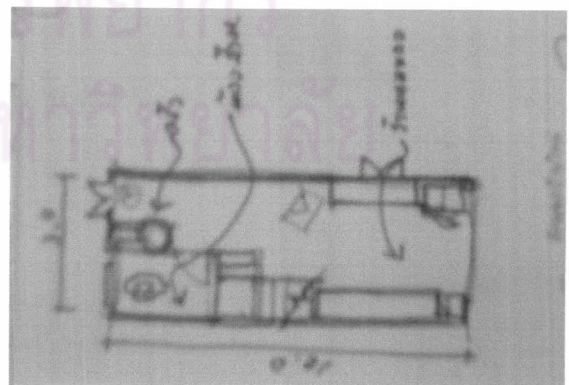
ข้อมูลทางด้านกายภาพ

แต่เดิมบ้านอาศัยอยู่หลังชุมชนเป็นบ้านเดี่ยวโครงสร้างไม้สูง 2 ชั้นแต่มีปัญหาน้ำท่วมอยู่เป็นประจำ ส่วนบ้านใหม่เป็นห้องแถวปูนสูง 2 ชั้นครึ่งหน้ากว้าง 3 เมตร สภาพแวดล้อมของชุมชนแต่ก่อนแออัดเป็นสลัมแต่ปัจจุบันโล่งสบายและน้ำไม่ท่วมเหมือนแต่ก่อน

น้ำประปาและไฟฟ้าเขาต่อไว้ให้ที่บ้านแต่เราต้องเชื่อมต่อเข้าบ้านเอง นอกจากนี้บ้านยังไม่มียังหน้า หลัง และผนังกันห้องน้ำซึ่งต้องหาช่างมาต่อเติมเอง

บ้านหมายเลข AS8

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS8

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

แต่เดิมประกอบอาชีพค้าขายและเปิดโต๊ะสนุกเกอร์ แต่พอปรับปรุงชุมชนแล้วไม่มีที่วางโต๊ะจึงเลิกไปหันมาขายของอย่างเดียวทำให้รายได้ลดลงเกือบครึ่งหนึ่งเหลือเพียงเดือนละ 10,000 กว่าบาทเท่านั้น ค่าสาธารณูปโภคเฉลี่ยเดือนละ 300 บาทลดลงจากเดิมมาก ส่วนค่าน้ำนั้นต้องผ่อนชำระกับสหกรณ์เดือนละ 940 บาท นอกจากนี้ยังกู้สหกรณ์และแหล่งเงินนอกระบบมาอีกเพื่อใช้ตกแต่งบ้านโดยเสียดอกเบี้ยเงินนอกระบบร้อยละ 20

การเดินทางออกนอกชุมชนส่วนใหญ่จะออกไปซื้อของมาขายที่ห้างโลตัสอยุธยาห่างออกไป 5 กิโลเมตรโดยใช้รถจักรยานยนต์เดินทางประมาณ 20 นาที

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

นับถือกับผู้นำชุมชนมานานเพราะเป็นคนดีคอยช่วยเหลือลูกบ้านเสมอ มีความอดทนไม่เหมือนคนก่อนๆ การรวมกลุ่มนั้นทั้งชุมชนเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ชุมชน และมีการจัดงานสังคมทุกเดือนโดยอย่างน้อยจะมีงานประชุมชาวบ้านซึ่งแต่ก่อนจะประชุมทุกอาทิตย์แต่ปัจจุบันเหลือเดือนละครั้งเท่านั้นส่วนมากในที่ประชุมเป็นการแจ้งข่าวของสหกรณ์ไม่เหมือนแต่ก่อนที่ช่วยกันทำแบบและออกความคิดเห็น

เพื่อนบ้านนั้นมักจะติดต่อกับเพื่อนบ้านข้างเคียงที่เคยอยู่ใกล้กันมาแต่แรกโดยติดต่อกันทุกวัน

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS8 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง

กระบวนการร้อยละ

ชุมชนเคยมีสัญญาเช่าที่ดินโดยส่งค่าเช่าเดือนละ 30 บาทแต่ประมาณ 10 กว่าปีก่อนก็หยุดเก็บค่าเช่าที่ดินและมีข่าวว่าจะมีการไล่ที่เอาที่ดินไปสร้างโรงเรียนวัดจีน ก่อนการสร้างบ้านส่งเงินออมทรัพย์อยู่ก่อนแล้วเดือนละ 300 บาทอยู่ประมาณ 2 ปีแล้วจึงมีงบมาสร้างสาธารณูปโภค ชาวบ้านจึงคุยกันว่าน่าจะสร้างบ้านใหม่กันไปด้วยเพราะมีเงินสะสมมากอยู่เหมือนกันตกลงกันจากนั้นก็มีการปรึกษามาช่วยเขียนแบบโดยให้ชาวบ้านออกแบบกันเอง เมื่อได้แบบก็ให้เลือกที่ตั้งบ้านตามใจว่าจะอยู่ใกล้ใคร แล้วก็ไปหาเงินมาสร้างชุมชน ในระหว่างที่สร้างชุมชนอยู่ที่ไปอาศัยอยู่บ้านชั่วคราวที่อยู่หลังชุมชนอาคารสงเคราะห์จนเมื่อต้นปี พ.ศ.2546 จึงย้ายบ้านกลับเข้ามาในชุมชน แต่ก็ต้องต่อเติมบ้านต่ออีกเพราะบ้านสร้างไม่มีผนังและไม่ปูพื้นด้วยโดยต้องจ้างช่างมาสร้างเอง

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS9

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนายฤทธิพงศ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

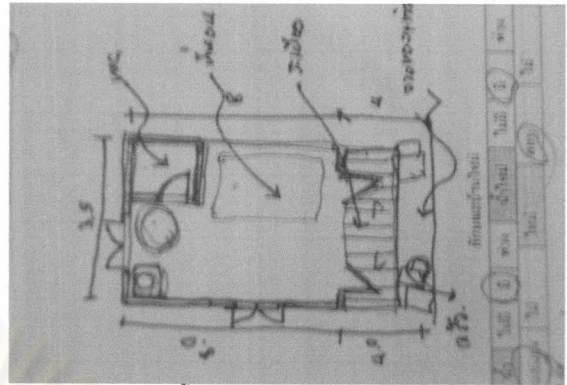
ครัวเรือนนี้มีผู้อาศัยทั้งสิ้น 3 คนคือ ผู้ให้ข้อมูลสตรีอายุ 59 ปีสามีและลูกสาว ครัวเรือนนี้อยู่อาศัยในชุมชนมานานแล้วในการปรับปรุงชุมชนบ้านหลังนี้ไม่ได้สร้างบ้านพร้อมกับชุมชนโดยเขาแต่ที่ดินเท่านั้น

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเป็นเรือนแถวไม้ชั้นเดียวโดยใช้เศษวัสดุจากการที่ราษฎรคนอื่นรื้อบ้านออกมาสร้างบ้านในที่ดินที่สหกรณ์เว้นไว้ให้ และได้มีบ้านเลขที่ทำให้สามารถมีไฟฟ้าและประปา จากการที่สร้างบ้านเองทำให้ไม่ต้องเป็นหนี้กับสหกรณ์

บ้านหมายเลข AS9

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS9

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ครัวเรือนนี้ประกอบอาชีพเก็บของเก่าขายส่วนลูกสาวเป็นลูกจ้างในโรงงาน รายได้ต่อเดือนประมาณ 4,000 บาทซึ่งต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคประมาณเดือนละ 400 บาท จ่ายค่าสมาชิกสหกรณ์เดือนละ 50 บาท และต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลเจ้าบ้าน ซึ่งเป็นโรคกระดูกเข่าจึงไม่สามารถส่งค่าผ่อนบ้านได้จึงขอเพียงที่ดินจากสหกรณ์

ระยะทางที่เก็บของเก่าอยู่ในระยะ 2-5 กิโลเมตรเนื่องจากสามีแก่มากแล้วไม่สามารถเดินทางได้ไกลกว่านี้

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

เห็นผู้นำคนนี้มาตั้งแต่เด็กเป็นคนที่เขาใจใส่ลูกบ้านดี มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์แต่ไม่ได้เข้าร่วมเพราะไม่มีเงินออม แต่เป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อขอเช่าที่ดินจากสหกรณ์ งานสังคมที่ชุมชนมีทุกเทศกาล และมีการประชุมกันทุกเดือนแต่เมื่อก่อนประชุมกันบ่อยกว่านี้โดยส่วนมากประชุมกันเรื่องสหกรณ์ ส่วนเพื่อนบ้านก็พบปะกันอยู่กับคนเก่าที่อยู่บ้านใกล้กันมาทุกวัน

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS9 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 3 ข้อคือ มีความเชื่อในการพัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และมีการเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหา และมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายกระบวนการหรือย้าย

ไม่ค่อยทราบอะไรมากนักเพราะไม่ได้เข้าร่วมนักเนื่องจากสุขภาพไม่ดี ทราบแต่ว่าจะมีการสร้างชุมชนใหม่ให้สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ จากนั้นก็ให้ย้ายไปอยู่หลังชุมชนตรอกขนมด้วยอยู่ประมาณ 1 ปีกว่าๆจึงได้ย้ายกลับเข้ามาและสร้างบ้านใหม่จากเศษวัสดุที่บ้านอื่นทิ้ง

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS10

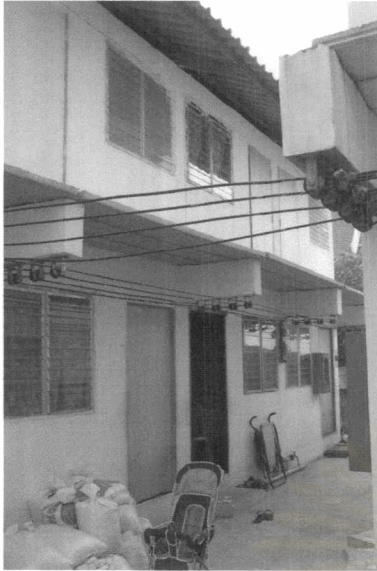
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนายฤทธิพงศ์ เทียนคำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

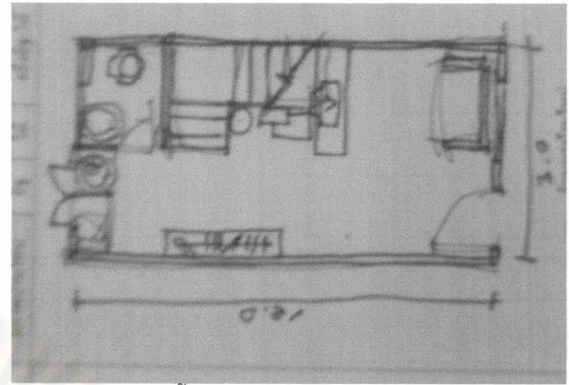
ครัวเรือนนี้มีผู้อยู่อาศัย 5 คนได้แก่ เจ้าบ้านสตรีอายุ 47 ปีกับสามี และลูกสาว ลูกชาย และหลานชาย โดยปัจจุบันเข้าอยู่อาศัยมาแล้ว 1 ปี

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

แต่เดิมบ้านที่อยู่อาศัยเป็นห้องแถวไม้ชั้นเดียวหน้ากว้าง 3 เมตรและมีสภาพแวดล้อมแออัดมากน้ำท่วมขังเกือบตลอดปีเพราะที่ต่ำ แต่เมื่อมีการปรับปรุงชุมชนแล้วสภาพชุมชนดีขึ้นมากน้ำไม่ท่วมและไม่แออัดอย่างเดิม ส่วนตัวบ้านก็มีพื้นที่มากขึ้นกว่าเดิมเท่าตัว แต่ต้องมากันผนังด้านหน้าและด้านหลัง รวมทั้งห้องน้ำซึ่งทำให้ต้องกู้เงินสหกรณ์เพิ่มขึ้น ส่วนระบบสาธารณูปโภคนั้นต้องต่อเชื่อมเข้าบ้านเอง

บ้านหมายเลข AS10

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS10

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ปัจจุบันลูกสาวทำงานอยู่ที่โรงงานในนิคมอุตสาหกรรมมีรายได้เดือนละ 4,000 บาท โดยต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคเดือนละ 460 บาท และค่าผ่อนชำระกับสหกรณ์เดือนละ 840 บาท โดยมียอดหนี้กับสหกรณ์ทั้งสิ้นประมาณ 100,000 บาท

การเดินทางลูกสาวอาศัยรถสวัสดิการของโรงงานโดยเดินทางไปโรงงานประมาณ 10 กิโลเมตรใช้เวลาเดินทางประมาณ 30-40 นาที

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ผู้นำชุมชนเป็นคนดีชาวบ้านจึงสนับสนุนให้เป็นประธานชุมชน โดยในชุมชนมีการรวมกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ ส่วนงานทางสังคมจะมีเรื่องๆตามเทศกาลและจะมีการประชุมชาวบ้านเป็นประจำเพื่อแจ้งข่าวเกี่ยวกับสหกรณ์ ส่วนเพื่อนบ้านนั้นจะติดต่อกับเพื่อนบ้านเดิมที่อยู่ใกล้กันมาตั้งแต่ก่อนการปรับปรุงชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS10 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 3 ข้อคือ มีความเชื่อในการพัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และมีการลดการรับความช่วยเหลือจากภายนอก

กระบวนการรื้อย้าย

เริ่มจากการทำกลุ่มออมทรัพย์ แล้วประมาณปี พ.ศ.2543จึงมีการคุยกันในที่ประชุมว่าจะมีการรื้อบ้านแล้วสร้างใหม่โดยมีสถาปนิกมาช่วยเขียนแบบ และให้ชาวบ้านช่วยกันออกแบบชุมชนใหม่ จากนั้นก็ให้ชาวบ้านจับกลุ่มกันเลือกที่ตั้งบ้านใหม่ของชุมชนกันเอง เมื่อเสร็จหมดจึงรื้อบ้านไปสร้างบ้านใหม่ที่หลังชุมชนตรอกขนมถ้วยชั่วคราว พอถึงต้นปี 2546 ถึงได้ย้ายกลับเข้ามาอยู่ในบ้านใหม่ แต่บ้านใหม่ก็ยังต้องต่อเติมอีกเพราะไม่มีผนังด้านหน้าหลังและภายในเลย

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS11

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนางสาวพรหมพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

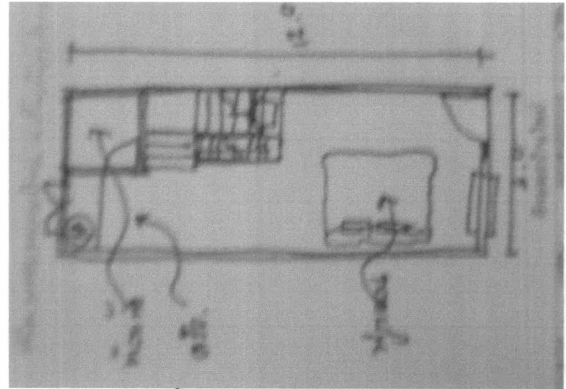
บ้านเดิมอยู่สุพรรณบุรีแต่ย้ายมาอยู่ที่ชุมชนนี้ได้ประมาณ 5-6 ปีและจากการซื้อบ้านของคนในชุมชนโดยมีสมาชิกในบ้าน 2 คนคือ เจ้าบ้านสตรี และลูกสาว โดยมีญาติอยู่ในชุมชนอีก 2 หลัง

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านที่อยู่ปัจจุบันเป็นเรือนแถวปูน 2 ชั้นครึ่งซึ่งได้ทำการต่อระเบียงหน้าบ้านเพิ่มเติมนอกเหนือจากผนังด้านหน้าและหลังที่ต้องต่อเติมเองอยู่แล้ว ส่วนระบบไฟฟ้าและประปานั้นต้องต่อเข้าบ้านเอง ชอบบ้านใหม่มากกว่าชุมชนเดิมเพราะชอบสภาพแวดล้อมใหม่ที่โล่งสบายกว่าไม่หนาแน่นเหมือนแต่ก่อน

บ้านหมายเลข AS11

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS11

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชนโดยมีรายได้เดือนละ 8,000 บาท มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภคประมาณเดือนละ 300 บาท และต้องจ่ายค่าผ่อนบ้านกับสหกรณ์เดือนละ 840 บาทโดยลูกสาวเป็นผู้จัดการเรื่องการใช้จ่ายในบ้านทั้งหมด การเดินทางไปทำงานใช้บริการรถสาธารณะหรือรถรับจ้างโดยเดินทางประมาณวันละ 7 กิโลเมตรใช้เวลาประมาณ 45 นาที

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

รู้จักผู้นำชุมชนคนนี้นานาเพราะเป็นผู้นำชุมชนมานาน และคอยช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ ได้ตั้งกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนและสหกรณ์ นอกจากนี้ในชุมชนยังมีการจัดกิจกรรมทางสังคมและประเพณีตลอดปีตามเทศกาลต่างๆ และมีการประชุมชาวบ้านเป็นประจำทุกเดือนแต่ปัจจุบันนี้ลดน้อยลง โดยการประชุมในแต่ละครั้งจะพูดเรื่องสหกรณ์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนเพื่อนบ้านที่สนิทกันก็มักจะเป็นเพื่อนที่สนิทกันและเลือกบ้านอยู่ใกล้กันตั้งแต่ก่อนการปรับปรุงชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS11 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 4 ข้อคือ มีกระบวนการพัฒนาต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน มีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ และมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายกระบวนการร้อยละ

การสร้างบ้านใหม่เริ่มจากการทำกลุ่มออมทรัพย์โดยมีสถาปนิกชุมชนมาช่วยด้วย จนประมาณปี พ.ศ.2543 ถึงได้ไปกู้เงินจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนมาเพื่อสร้างบ้านใหม่ โดยในระหว่างที่ก่อสร้างบ้านก็จะย้ายบ้านไปอยู่กันที่หลังตอถนนมด้วย ก่อนจนบ้านใหม่สร้างเสร็จจึงย้ายกลับมาประมาณต้นปี พ.ศ.2546 ตัวเจ้าบ้านเป็นคณะกรรมการชุมชนจึงทราบเรื่องฐานะทางการเงินของสหกรณ์ว่ามีคนจ่ายเงินผ่อนให้สหกรณ์จริงๆเพียงครึ่งเดียว ตอนนั้นทุนของสหกรณ์ลดลงไปมากวันที่ 27 มกราคมนี้โดยจะมีการประชุมเพื่อคุยกันเรื่องเปลี่ยนกรรมการชุดใหม่ ที่ทำบ้านกันนี้มีคนทะเลาะกันมากและมีความขัดแย้งมากทีเดียวเพราะไม่ใช่เงินน้อยๆ ทุกคนจึงแต่ละจะเอาประโยชน์เข้าตัว

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS12

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนางสาวพรหมพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

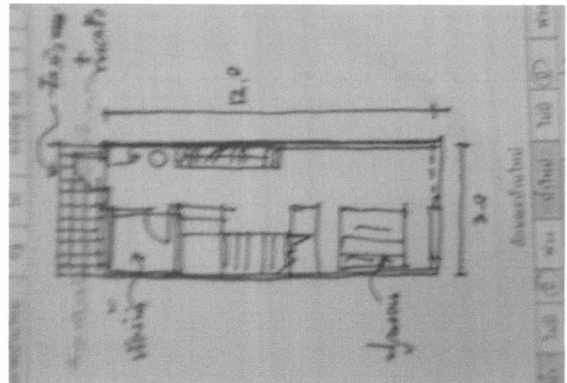
ครอบครัวนี้เพิ่งเข้ามาอาศัยในชุมชนได้ 4 ปีมีสมาชิกในครัวเรือน 4 คนได้แก่เจ้าบ้าน ภรรยา ลูก 3 คนและเด็ก 3 คนโดยลูกสาวคนโตเรียนอยู่ที่วิทยาลัยครูปี 3 ซึ่งถือเป็นการศึกษาสูงสุดของครัวเรือน

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

จากห้องมาตรฐานที่สหกรณ์สร้างได้ทำการต่อเติมระเบียงชั้น 2 และกันห้องที่ชั้นลอยนอกเหนือจากผนังหน้าและหลังที่ตอกันแน่นอน ส่วนระบบไฟฟ้าและประปาต้องต่อเอง สภาพแวดล้อมดีไม่มีปัญหาเรื่องขยะเพราะเทศบาลมาเก็บขยะให้ทุกวันและภูมิใจที่ได้เป็นส่วนร่วมในการจัดการ

บ้านหมายเลข AS12

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS12

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ลูกสาวประกอบอาชีพขายก๋วยเตี๋ยวที่หน้าชุมชนและเจ้าบ้านเป็นเจ้าของที่รักษาความปลอดภัย มีรายได้เดือนละประมาณ 15,000 บาท โดยต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคประมาณ 1,000 บาทและค่าผ่อนบ้านประมาณ 840 บาทให้กับสหกรณ์ชุมชน โดยที่เห็นว่ารายจ่ายที่เพิ่มขึ้นนั้นคุ้มค่าเพราะได้บ้านใหม่ ส่วนเงินเก็บนั้นไม่เหลือเลย

การเดินทางที่บ้านมีทั้งรถยนต์และจักรยานยนต์จึงมีความสะดวกในการเดินทางอย่างมาก

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ผู้นำชุมชนคนนี้ได้ตั้งตัวเองขึ้นมาแต่ทุกคนก็ยอมรับเพราะเป็นคนดีจริงๆ ในชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ ส่วนกิจกรรมชุมชนนั้นมีตลอดปีทั้งงานประเพณีเช่นวันปีใหม่หรือสงกรานต์ การประชุมชาวบ้านปัจจุบันน้อยลงเหลือเดือนละครั้ง โดยส่วนมากเป็นการแจ้งข่าวต่างๆโดยหัวหน้าชุมชน ในส่วนของเพื่อนบ้านนั้นจะติดต่อกับเพื่อนบ้านที่อยู่ด้วยกันมาเพราะเราเลือกที่ตั้งในชุมชนได้จึงเลือกบ้านใกล้ๆกันแต่จะติดต่อเมื่อต้องการความช่วยเหลือนอกนั้นก็กักกันเฉยๆ

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS12 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็งเกือบครบทุกข้อ โดยขาดเพียง การลดความช่วยเหลือจากภายนอก

กระบวนการปรับปรุงชุมชน

จะมีกลุ่มออมทรัพย์แล้วหัวหน้าชุมชนแจ้งว่ามึงบประมาณสาธารณูปโภคให้ชุมชน แต่จะสร้างบ้านใหม่ไปพร้อมๆกันด้วยและมีสถาบันกฐณเข้ามาพูดคุยในที่ประชุมด้วย และเริ่มให้ชาวบ้านออกแบบบ้านของตัวเองโดยเขาจะคอยช่วย แล้วก็ไปหาเงินกู้มาสร้างบ้านใหม่ ระหว่างนั้นเราก็รื้อบ้านย้ายไปหาบ้านชั่วคราว จนประมาณปลายปี พ.ศ. 2545 จึงย้ายกลับเข้าบ้านและผ่อนค้ำบ้านกับสหกรณ์

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS13

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนางสาวพรหมพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

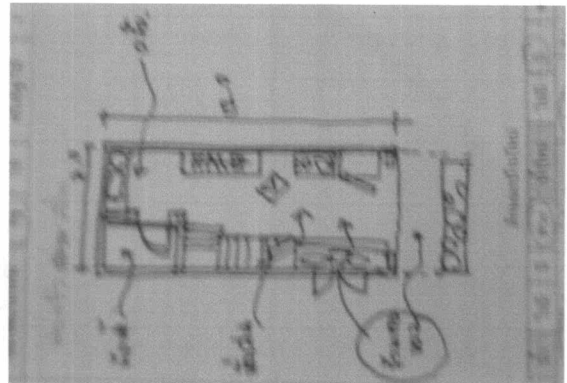
ครัวเรือนนี้มีสมาชิกในครัวเรือนทั้งสิ้น 4 คน ได้แก่ เจ้าบ้าน น้องสาวและหลานชาย โดยอาศัยอยู่ในชุมชนนี้มาตั้งแต่เกิด และมีญาติในชุมชนประมาณ 10 ครัวเรือน

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

จากแบบมาตรฐานของชุมชนได้ทำการต่อเติมครัวเพิ่ม ส่วนสาธารณูปโภคนั้นติดตั้งแล้วทั้งไฟฟ้าและประปา ส่วนพื้นที่บ้านนั้นลดลงแต่ก็มีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น

บ้านหมายเลข AS13

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS13

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประกอบอาชีพค้าขายของชำอยู่ด้านหน้าของชุมชน มีรายได้ประมาณเดือนละ 5,000 บาทโดยต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคประมาณเดือนละ 1,000 บาทและต้องส่งค่าบ้านให้สหกรณ์อีกเดือนละ 940 บาท ซึ่งโดยรวมแล้วรายจ่ายของบ้านเพิ่มขึ้นทั้งค่าเช่าบ้านและค่าเล่าเรียนเด็ก

ทุกวันนี้เป็นหนี้กับสหกรณ์ แต่สหกรณ์ต้องเอาเงินที่จ่ายไปกับเงินทุนของสหกรณ์ไปทดแทนเงินที่ขาดไปจากชาวบ้านคนอื่นที่ไม่ได้จ่าย

การเดินทางจะไปโดยรถรับจ้างและรถประจำทางเพื่อไปซื้อของมาขายที่ร้านโดยเดินทางประมาณ 8 กิโลเมตรทุกสัปดาห์

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

รู้สึกพอใจกับหัวหน้าชุมชนที่เสียสละเพื่อชุมชน โดยในชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ มีการจัดงานสังคมเช่นวันเด็ก สงกรานต์ทุกเทศกาล และมีการประชุมกลุ่มออมทรัพย์ทุกเดือนโดยจะเป็นการแจ้งข่าวเกี่ยวกับสหกรณ์ ส่วนเพื่อบ้านนั้นสนิทสนมกับบ้านที่อยู่ใกล้ๆและอยู่กันมานาน

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS13 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 3 ข้อคือ มีกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการเรียนรู้จากกระบวนการ และมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่าย

กระบวนการรื้อย้าย

ไม่ว่าชุมชนจะทำอะไรต้องผ่านกรรมการชุมชนและที่ประชุมชาวบ้านก่อนเสมอ ทั้งในเรื่องของการวางผังชุมชน เลือกผู้รับเหมา จนกระทั่งการย้ายไปอยู่ที่พัทชั่วคราวก็ไปกันเกือบทั้งชุมชน

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS14

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนางสาวพรหมพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

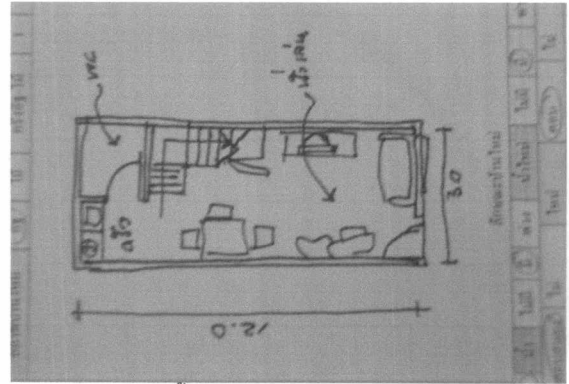
เจ้าบ้านอาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่อายุ 8 ปี จนถึงปัจจุบันอายุ 52 ปีมีลูกชายและภรรยาอยู่ในบ้านเดียวกัน จำนวนญาติในชุมชนมีอยู่ประมาณ 10 ครัวเรือน

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

แต่เดิมบ้านในชุมชนเป็นบ้านแถวไม้ชั้นเดียว ต่อมาเมื่อมีการปรับปรุงชุมชนแล้วได้บ้านใหม่เป็นบ้านแถวปูนสองชั้นครึ่ง โดยมีน้ำประปาใช้แค่ไฟฟ้ายังคงอาศัยที่เอนบ้านอยู่เนื่องจากรายได้ไม่พอติดตามวัด ขนาดพื้นที่ใช้สอยของบ้านเล็กลงจากของเดิมที่เคยมี

บ้านหมายเลข AS14

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS14

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประกอบอาชีพขายกล้วยทอด บริเวณประตูน้ำพระอินทร์ รายได้เดือนละประมาณ 6,000 บาท ซึ่งต้องจ่ายค่าบ้านเดือนละ 700 บาท ค่าสาธารณูปโภคเดือนละประมาณ 400 บาท และค่าเช่าที่ขายของเดือนละ 1,500 บาท รายจ่ายที่เพิ่มขึ้นมาคือค่าบ้าน ส่วนการเดินทางไกลกว่า 10 กิโลเมตรใช้เวลาที่จักรยานยนต์ประมาณ 1 ชั่วโมง

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ผู้นำชุมชนมาจากการเสนอชื่อขึ้นมาแล้วจึงโหวตกันให้เป็นผู้นำชุมชนซึ่งผู้นำคนนี้เป็นน้องชายและทำหน้าที่ได้ดี ในชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ มีการจัดงานสังคมนาและงานประเพณีตามงานเทศกาลเรื่อยๆ และมีการแจ้งข่าวโดยหัวหน้าชุมชนเกี่ยวกับสหกรณ์อยู่เสมอ เพื่อนบ้านที่คบหากันมักจะเป็นเพื่อนบ้านเดิมที่ย้ายมาอยู่ใกล้ๆกัน

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS14 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็งเกือบครบทุกข้อขาดเพียงการลดรับความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน

กระบวนการปรับปรุงชุมชน

ชุมชนมีปัญหาเรื่องที่ชาวบ้านติดเงินสหกรณ์มากจนเดือนหน้ากำลังจะมีการเลือกคณะกรรมการกันใหม่หมด ตัวเองก็เป็นกรรมการชุมชนด้วยจึงทราบเรื่องสถานะการเงินของสหกรณ์ซึ่งมีปัญหาการค้างชำระมากและทุนของสหกรณ์ก็ลดลง

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS15

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนางสาวพรหมพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

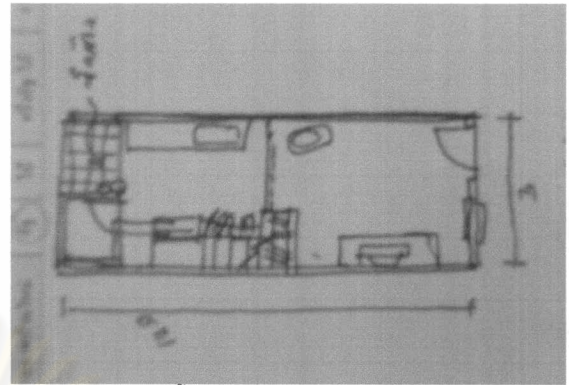
ครัวเรือนนี้มีสมาชิกในครัวเรือน 3 คนประกอบด้วยเจ้าบ้าน ลูกสาวและหลานสาวซึ่งศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย-ปวช. โดยมีญาติสนิทอยู่ในชุมชนจำนวน 1 ครอบครัว

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

แต่เดิมอาศัยอยู่ในเรือนแถวไม้ชั้นเดียวและไม่มีไฟฟ้าประปา แต่เมื่อมีการปรับปรุงชุมชนใหม่จึงมีไฟฟ้าและประปาใช้เอง โดยที่อยู่อาศัยมีขนาดกว้าง 3 เมตรยาว 12 เมตรสูง 2 ชั้นครึ่งซึ่งได้รับการต่อเติมครัว ผนังด้านหน้าและด้านหลังเรียบร้อยแล้ว

บ้านหมายเลข AS15

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS15

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ลูกสาวของบ้านเป็นผู้ค้าปลีกครอบครัวโดยเป็นลูกจ้างเอกชนมีรายได้ประมาณ 174 บาทต่อวัน โดยต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคประมาณ 300 บาทและค่าผ่อนบ้านกับสหกรณ์เดือนละประมาณ 940 บาท รายจ่ายที่เพิ่มขึ้นมีรายการเดียวคือค่าผ่อนบ้านเท่านั้น

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

รู้จักผู้นำชุมชนคนนี้มานานเพราะเป็นผู้นำชุมชนมานาน และคอยช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ ได้ตั้งกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนและสหกรณ์ นอกจากนี้ชุมชนยังมีการจัดกิจกรรมทางสังคมและประเพณีตลอดปีตามเทศกาลต่างๆ และมีการประชุมชาวบ้านเป็นประจำทุกเดือนแต่ปัจจุบันนี้ลดน้อยลง โดยการประชุมในแต่ละครั้งจะพูดเรื่องสหกรณ์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนเพื่อนบ้านที่สนิทกันก็มักจะเป็นเพื่อนที่สนิทกันและเลือกบ้านอยู่ใกล้กันตั้งแต่ก่อนการปรับปรุงชุมชน

สภาพสังคมในชุมชนใหม่ดีกว่าชุมชนเดิมเนื่องจากสามารถเลือกที่ตั้งบ้านได้ว่าจะอยากอยู่ใกล้ใคร ลดปัญหาเพื่อนบ้านที่ไม่ชอบกัน

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS15 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 4 ข้อคือ มีกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน มีการเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหา และมีความสัมพันธ์เป็นเครือข่าย

ชุมชนเริ่มทำกลุ่มออมทรัพย์กันตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 แต่มาเริ่มโครงการเอปปี พ.ศ.2543 โดยมีสถาปนิกชุมชนเอาแบบมาให้เลือกแล้วที่ประชุมลงความเห็นเลือกแบบ จากนั้นผู้นำกับกรรมการสหกรณ์ชุมชนไปยื่นเอกสารขอกู้เงินจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน แล้วค่อยมาหาช่างรับเหมา

ตอนที่สร้างบ้านอยู่ต้องย้ายอยู่บ้านพักชั่วคราวหลังชุมชนตรอกขนมถ้วยชั่วคราวประมาณ 1 ปีเพื่อย้ายกลับเข้ามาในชุมชนได้ 9 เดือนเท่านั้น

บันทึกการสัมภาษณ์ครั้งที่ AS16

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ.2547 โดยพรหมพรรณ พรหมสาขา ณ สกลนคร

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

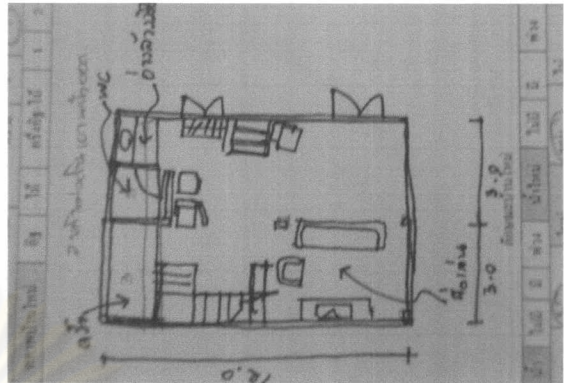
ครัวเรือนนี้มีสมาชิก 6 คนได้แก่เจ้าบ้าน สามี ลูกชาย แม่สามี พ่อตัว และแม่ตัว โดยครอบครัวนี้ขอสิทธิเพิ่มเป็น 2 หลังแล้วเชื่อมเป็นหลังเดียว

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านหลังนี้มีพื้นที่ใช้สอยมากกว่าหลังอื่นๆ เนื่องจากได้สิทธิ์เพิ่มโดยมีขนาดบ้านกว้าง 6 เมตรยาว 12 เมตรและต้องทำการต่อเติมเพิ่มอีกมากหมดเงินไปเป็นจำนวนมาก ส่วนตัวพอใจสภาพแวดล้อมและสะอาด ปัจจุบันย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชนแล้ว 1 ปี

บ้านหมายเลข AS16

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS16

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

เจ้าบ้านสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาและเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชนโดยมีรายได้เดือนละประมาณ 10,000 บาท ค่าสาธารณูปโภคเดือนละ 700 บาทและจ่ายเงินผ่อนค้ำบ้านกับสหกรณ์เดือนละ 1,600 บาท นอกจากนี้ยังต้องกู้เงินจากนอกระบบอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 20 ทำให้รายจ่ายเพิ่มมากขึ้น

การเดินทางไปทำงานใช้เวลาประมาณ 40 นาทีในการเดินทางประมาณ 10 กิโลเมตรโดยอาศัยรถประจำทาง

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

หัวหน้าชุมชนมาจากการแต่งตั้งโดยกลุ่มของผู้นำเอง มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ มีการจัดงานประเพณีเป็นระยะ มีการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์และกิจกรรมชุมชนโดยผู้นำชุมชนเองและผ่านทางเพื่อนบ้าน การติดต่อเพื่อนบ้านนั้นไม่ค่อยมีการติดต่อโดยจะติดต่อเมื่อมีปัญหาเท่านั้น

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS16 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็ง 3 ข้อคือ มีกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และมีความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายได้ 3 คณะน

กระบวนการรื้อย้าย

การสร้างบ้านใหม่เริ่มจากการทำกลุ่มออมทรัพย์โดยมีสถาปนิกชุมชนมาช่วยด้วย จนประมาณปี พ.ศ.2543 ถึงได้ไปกู้เงินจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนมาเพื่อสร้างบ้านใหม่ โดยในระหว่างที่ก่อสร้างบ้านก็จะย้ายบ้านไปอยู่กันที่หลังตรอกชนมด้วย ก่อนจนบ้านใหม่สร้างเสร็จจึงย้ายกลับมาประมาณต้นปี พ.ศ.2546

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS17

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนตา

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

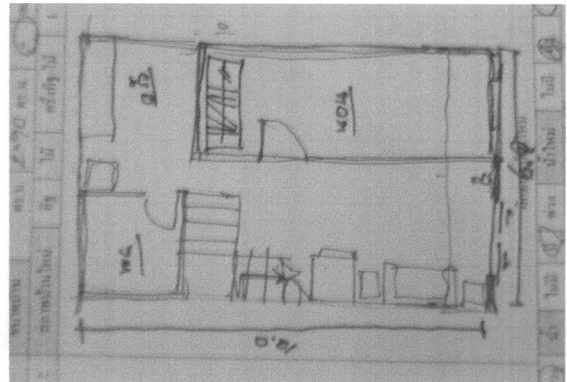
ครัวเรือนนี้มีสมาชิกในครัวเรือน 3 คนประกอบด้วยเจ้าบ้านสตรีอายุ 39 ปีและลูกชายและลูกสาวซึ่งศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษา นอกจากนี้บ้านหลังนี้ยังได้สิทธิ์บ้าน 2 สิทธิ์เนื่องจากมีผู้ลงทะเบียนและครัวเรือนนี้เองสิทธิ์เพิ่มเติมเอาไว้

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

ครัวเรือนนี้เชื่อมบ้านทั้งสองหลังเป็นหลังเดียวโดยกันห้องที่ชั้นล่างและชั้นสอง มีพื้นที่ใช้สอยกว้าง 6 เมตรยาว 12 เมตร แต่บ้านหลังนี้ยังไม่มีการต่อระบบน้ำประปาเนื่องจากไม่มีเงินสำหรับการติดตั้งมาตรวัดน้ำประปา ส่วนผนังด้านหน้าของบ้านหลังนี้ทำเป็นผนังกระจกที่ชั้นล่างส่วนชั้นบนต่อเป็นระเบียง

บ้านหมายเลข AS17

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS17

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ครัวเรือนนี้มีรายได้วันละ 50 บาทจากการรับเลี้ยงเด็กแต่ต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคเดือนละ 200 บาทและมีรายจ่ายค่าผ่อนบ้านเดือนละ 670 บาท โดยมีหนี้สินจากการสร้างบ้านรวมแล้วมากกว่า 100,000 บาท ส่วนการเดินทางมักจะเป็นการจับจ่ายซื้อของใช้ที่จำเป็นภายในระยะ 2 กิโลเมตรโดยใช้เวลาขับรถจักรยานยนต์ประมาณ 20 นาที

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ผู้นำชุมชนเป็นคนขยันตั้งใจทำงาน กิจกรรมที่ชุมชนมักจะเป็นกิจกรรมทางสังคมในการประชุมชาวบ้านเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องชุมชนและสหกรณ์ นอกจากนี้ยังมีการรับข่าวสารจากผู้นำชุมชนเป็นเดือนๆ ทั้งจากการประชุมชาวบ้านและผ่านทางเพื่อนบ้าน

เพื่อนบ้านที่คบหากันอยู่เป็นเพื่อนบ้านที่สนิทสนมกันมาแต่แรกและย้ายมาอยู่ใกล้กันในชุมชนใหม่

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS17 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็งครบทั้ง 7 ข้อ

กระบวนการรื้อย้าย

แต่ก่อนทำกันแต่กลุ่มออมทรัพย์ แต่เห็นหัวหน้าชุมชนว่ามึงให้เปล่านั้น 2 ล้านกว่าบาทและมีแหล่งเงินที่สร้างบ้านใหม่ได้เราก็เห็นด้วยเพราะสภาพชุมชนตอนนั้นแย่มากๆ แล้วก็มีการปรึกษาหารือกันแล้วก็นัดประชุมกันทั้งชุมชนอาทิตย์ละครั้ง ทำแบบ คิดราคากันบ้างจนหัวหน้าชุมชนเขาเอาผังไปขอกู้เงินมาแต่ตอนนี้เป็นสหกรณ์แล้ว

ตอนที่เลือกบ้านเขาให้เราจัดกลุ่มกันเองแล้วไปลงชื่อในผังบ้าน เราขอใครไม่ขอใครก็รวมกันไป ค่าบ้านที่ต้องจ่ายหลังกลางที่อยู่นี้ 80,000 บาทแต่ไม่มีผังหน้าหลังกับผนังห้องน้ำต้องกันกันเอง

ตอนที่ย้ายไปอยู่หลังตรอกขนมถ้วยก็รื้อบ้านไม้เดิมไปสร้างบ้านชั่วคราวจนกระทั่งต้นปี พ.ศ.2546 บ้านที่นี้สร้างเสร็จก็ย้ายกลับมา ต่อมาได้สิทธิ์เพิ่มอีกหลังหนึ่งจึงได้ต่อเติมผนังของอีกบ้านเพิ่มขึ้นอีกหลังหนึ่ง

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS18

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนตา

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

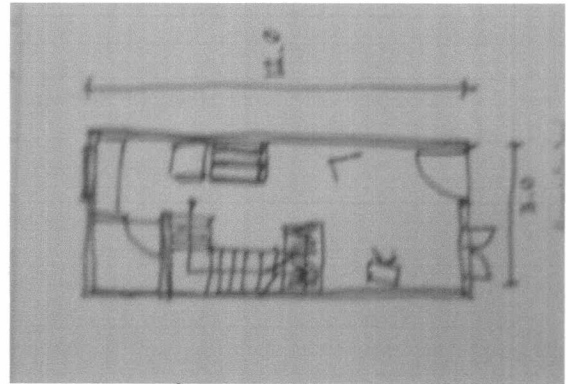
ราษฎรในครัวเรือนนี้มีสมาชิกจำนวน 4 คนประกอบด้วยเจ้าบ้านอายุ 35 ปีและภรรยา ลูกชาย 2 คน ระดับการศึกษาสูงสุดของเจ้าบ้านคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีญาติพี่น้องอยู่ในชุมชน 4 ครอบครัว

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

บ้านเดิมก่อนการปรับปรุงชุมชนเป็นบ้านเดี่ยวโครงสร้างไม้ชั้นเดียว ก่อนที่จะสร้างเป็นบ้านแถวสองชั้นครึ่ง ระบบไฟฟ้าและประปาต่อเองเรียบร้อย หน้าบ้านก่อเป็นผนังอิฐและกระฉก สภาพแวดล้อมในชุมชนสะอาดน่าอยู่มากกว่าเดิมมาก

บ้านหมายเลข AS18

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS18

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

เจ้าบ้านเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชนในนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ มีรายได้เดือนละ 4,700 บาทโดยต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคเดือนละ 400 บาทและต้องจ่ายค่าเช่าบ้านเดือนละ 790 บาท ซึ่งครัวเรือนนี้มีหนี้กับสหกรณ์ออมทรัพย์และหนี้ธนาคารเนื่องจากกู้ยืมเงินมาเพื่อตกแต่งบ้าน

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ขึ้นชอบผู้นำมากขึ้นเพราะหากขาดผู้นำคนนั้นก็คงไม่มีบ้านอย่างที่มียู่ ในขณะที่การรวมกลุ่มในชุมชนและกิจกรรมชุมชนมีการจัดอย่างต่อเนื่องเหมือนเดิม คือจัดทุกเทศกาล และมีการประชุมกลุ่มออมทรัพย์กันเหมือนเดิม ในส่วนเพื่อนบ้านไม่ได้มีความสนิทชิดเชื้อกันเหมือนเดิมเนื่องจากต่างคนต่างรวมกลุ่มของตัวเอง

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS7 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็งเกือบครบทุกข้อ ขาดเพียง การลดรับความช่วยเหลือจากภายนอก

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS19

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ.2547 โดยนายฤทธิพงษ์ เทียนดำ

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

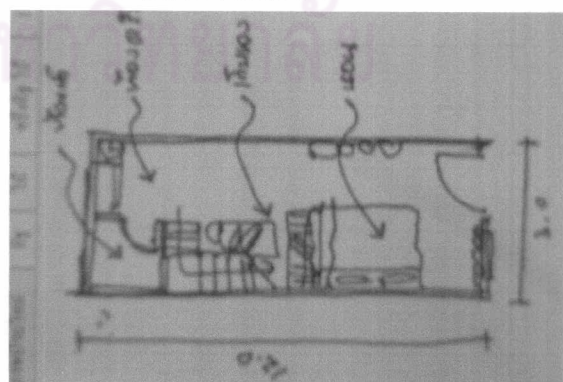
ครัวเรือนนี้มีสมาชิก 2 คนอาศัยในชุมชนมาตั้งแต่เด็ก มีสมาชิกในครัวเรือน 2 คนคือเจ้าบ้าน และภรรยา มีญาติพี่น้องสนิทอยู่ในชุมชนอีก 2 ครัวเรือน

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

แต่เดิมอาศัยอยู่ในบ้านเรือนแถวไม้ชั้นเดียว สภาพชุมชนแย่มากเพราะแออัด และมีน้ำท่วมขัง แต่บ้านใหม่ถมที่สูงและมีสภาพที่โล่ง ขนาดบ้านมีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าเดิมมากแต่ต้องต่อเติมผนังด้านหน้า ด้านหลังและผนังห้องน้ำ

บ้านหมายเลข AS19

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS19

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

เจ้าบ้านประกอบอาชีพค้าขายอยู่บริเวณตลาดเจ้าพรหม โดยมีรายได้ประมาณเดือนละ 6,000 บาทซึ่งต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคเดือนละ 300 บาทและค่าบ้านอีกเดือนละ 690 บาท ส่วนการเดินทางมักจะใช้บริการรถประจำทางโดยใช้เวลาเดินทางประมาณ 10 นาทีระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ผู้นำชุมชนเก่งสามารถทำโครงการเช่นนี้ได้ การรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมในชุมชนนอกจากกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์แล้ว ก็มีการประชุมชาวบ้านและงานประเพณีเช่นวันเด็ก วันปีใหม่ซึ่งจัดเป็นประจำมาตลอด รวมทั้งงานรื่นเริงต่างๆเพราะตอนนี้ชุมชนมีพื้นที่ให้จัดแล้ว การบอกข่าวกันในชุมชนผู้นำจะเป็นคนเดินมาบอกเป็นบางบ้านแล้วให้กระจายข่าวกันเอง เพื่อนบ้านส่วนใหญ่จะสนิทกันแต่ในละแวกบ้านเท่านั้นเพราะเลือกมาอยู่รวมกันเองตอนเลือกที่ตั้งชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS7 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็งเกือบครบทุกข้อ ขาดเพียง การลดรับความช่วยเหลือจากภายนอก

กระบวนการรื้อย้าย

เริ่มจากการทำกลุ่มออมทรัพย์ จากนั้นมีสถาปนิกชุมชนเข้ามาช่วยในที่ประชุม และที่ประชุมตัดสินใจปรับปรุงชุมชนใหม่ทั้งชุมชน และเริ่มรวมกลุ่มกันออกแบบโดยมีสถาปนิกช่วยเขียนแบบให้ แล้วหัวหน้าชุมชนไปหาแหล่งเงินกู้จาก NGO แล้วจึงเริ่มสร้างบ้านใหม่โดยเราต้องย้ายไปสร้างบ้านชั่วคราวแถวๆตลาดนัดใกล้กับชุมชนอาคารสงเคราะห์ ประมาณปีต้น พ.ศ.2546 จึงย้ายกลับเข้าบ้านใหม่

บันทึกการสัมภาษณ์หลังที่ AS20

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ มกราคม พ.ศ.2547 โดย

ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

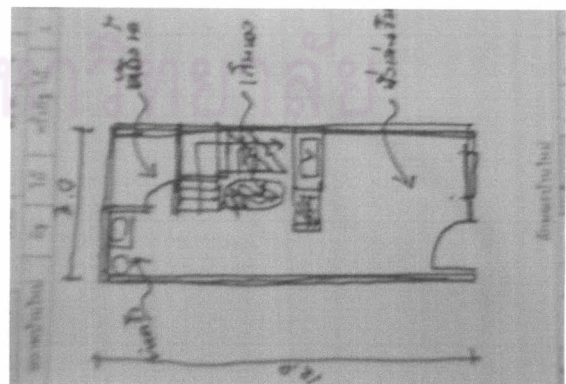
ครอบครัวนี้มีสมาชิกในครัวเรือน 3 คนคือ เจ้าบ้านผู้ให้สัมภาษณ์ ภรรยาและบุตรสาว โดยครัวเรือนนี้ได้อาศัยอยู่ในชุมชนนี้มาตั้งแต่เด็ก และมีญาติพี่น้องอาศัยอยู่ในชุมชนนี้ 3 ครอบครัว

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

ได้มีการต่อเติมบ้านเพิ่มเติมบ้างเช่นระเบียงที่ชั้นสองของบ้าน และกันผนังหน้าและหลังบ้านรวมทั้งห้องน้ำ ภายในทาสีผนังก่ออิฐแต่ไม่ฉาบปูน ขนาดพื้นที่ใช้สอยของบ้านมากขึ้นจากบ้านเดิมมาก ไฟฟ้าและประปาได้ต่อมาตรฐานเรียบร้อยแล้ว ในส่วนของสภาพแวดล้อมไม่แออัดเหมือนชุมชนเดิมและสะอาดไม่มีขยะ และมีที่ว่างหน้าบ้านไว้ให้เด็กๆวิ่งเล่น

บ้านหมายเลข AS20

ผังชั้นล่างบ้านหมายเลข AS20

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

เจ้าบ้านประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป สามารถหาเงินได้เดือนละประมาณ 5,000 บาทซึ่งต้องใช้สำหรับเป็นค่าสาธารณูปโภคประมาณ 300 บาทและต้องผ่อนส่งค่าบ้านอีกประมาณ 700 บาทโดยผ่อนกับสหกรณ์ชุมชนซึ่งมียอดหนี้สินรวมประมาณ 80,000 บาท

สำหรับการเดินทางนั้นอาศัยรถรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ โดยเดินทางจากบ้านถึงที่ทำงานเป็นระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 15 นาที

ข้อมูลด้านสังคมและชุมชน

ผู้จัดนำชุมชนมาตั้งแต่ยังเป็นเด็กเห็นว่าเป็นคนดีและมีความรู้สึกที่ดีกับผู้นำคนนี้อย่างมาก ในชุมชนมีการรวมกลุ่มเพื่อทำกลุ่มออมทรัพย์รวมทั้งมีสหกรณ์ชุมชนด้วย ชุมชนมักจะมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการประชุมชาวบ้านเพื่อตัดสินใจเรื่องของชุมชน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมตามประเพณีแลเทศกาลต่างๆที่จัดขึ้นโดยสหกรณ์ชุมชน

การรับข่าวสารต่างๆหัวหน้าชุมชนจะเป็นผู้เดินบอกเองหรือจะผ่านที่ประชุมและเพื่อนบ้านเพื่อบอกต่อกัน ส่วนเพื่อนบ้านนั้นมีการติดต่อกันเฉพาะเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้กันที่ส่วนมากมีบ้านเดิมอยู่ใกล้กันมาก่อน สังคมที่นี่ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงเพราะคนที่อาศัยอยู่ก็เป็นคนเดิม

ความเข้มแข็งของชุมชน

จากเกณฑ์วัดที่กำหนดขึ้นในบทที่ 3 บ้านเลขที่ AS7 พบว่าบ้านหลังนี้มีคุณสมบัติของชุมชนเข้มแข็งเกือบครบทุกข้อ ขาดเพียง การลดรับความช่วยเหลือจากภายนอก

กระบวนการรื้อย้าย

เริ่มทำกลุ่มออมทรัพย์กันมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 จนถึงปี 2543 จึงเริ่มคิดปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชนเพราะได้งบประมาณปรับปรุงจากการเคหะแห่งชาติโดยมีสถาปนิกชุมชนมาช่วยเขียนแบบให้ แล้วเอาเงินออมทรัพย์ไปใช้ค่าเพื่อขอเงินกู้จากพัฒนาชุมชน แล้วสหกรณ์เป็นผู้เก็บเงินเพื่อส่งคืนเงินกู้ ตอนที่สร้างชุมชนใหม่ก็ย้ายไปอยู่กับญาติก่อนจนประมาณปลายปี พ.ศ.2545 ก็ได้ย้ายกลับเข้ามาต่อนั้นชุมชนยังสร้างไม่เสร็จแต่บ้านของเราสร้างเสร็จแล้ว เลยเข้ามาต่อนั้นให้เต็มแล้วเข้าอยู่มาตั้งแต่ต่อนั้นเลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
เอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

234

สรุปการโยกย้ายบ้านเรือนราษฎรในเขตนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา
ปี 2538 - 2546

ตามที่สำนักงานโครงการนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ได้ดำเนินการตามแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์และพัฒนานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และตามแผนงานปรับปรุงสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์พร้อมทั้งปรับปรุงชุมชนในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ดังนี้

1. ปี พ.ศ. 2538 ได้โยกย้ายบ้านเรือนราษฎร จำนวน 23 ราย
 - 1.1 โยกย้ายชุมชนวัดขุนแสน จำนวน 11 ราย โดยจ่ายค่ารื้อถอนบ้านและจัดที่ดินรองรับให้ทั้ง 11 ราย ที่บริเวณวัดของ(ร้าง) โดยได้รับการสนับสนุนจากสถาบันนักธุรกิจเพื่อสิ่งแวดล้อมไทย
 - 1.2 โยกย้ายชุมชนบริเวณป้อมเพชร จำนวน 12 ราย โดยจ่ายเฉพาะค่ารื้อถอนบ้านไม่ได้จัดที่ดินรองรับ เนื่องจากชุมชนกลุ่มนี้ได้ปลูกบ้านเรือนรุกล้ำตัวโบราณสถานป้อมเพชร (ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันนักธุรกิจเพื่อสิ่งแวดล้อมไทย)
2. ปี พ.ศ. 2539 โยกย้ายบ้านเรือนราษฎร จำนวน 40 ราย (จัดที่ดินรองรับไว้บริเวณใกล้ถนนเลี้ยวพระตำหนักศิริราช) อาคารของส่วนราชการ จำนวน 2 หลัง
 - 2.1 ชุมชนบริเวณถนนเลี้ยวพระตำหนัก จำนวน 25 ราย ชดเชยที่ดิน 23 ราย ไม่ชดเชยที่ดิน 2 ราย
 - 2.2 ชุมชนบริเวณวัดสุวรรณาวาส จำนวน 2 ราย ชดเชยที่ดิน
 - 2.3 ชุมชนบริเวณวัดหลวงซีกรุค จำนวน 6 ราย ชดเชยที่ดิน
 - 2.4 บริเวณวัดขุนแสน จำนวน 1 ราย ชดเชยที่ดิน
 - 2.5 ศาลาทรงไทยหน้าคุ้มขุนแผน (อบจ) จำนวน 1 หลัง
 - 2.7 ย้ายศาลาประชาคม จำนวน 1 หลัง - ปัจจุบันใช้อาคารสำนักงานโรจนาสุรา(เก่า)
 - 2.8. ร้านค้าภายในบึงพระราม จำนวน 6 ราย ย้ายไปอยู่ด้านทิศทิศตะวันออกเฉียงใต้ของบึงพระรามฝั่งโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย
3. ปี พ.ศ. 2540 โยกย้ายบ้านเรือนราษฎร จำนวน 58 ราย (จัดที่ดินรองรับไว้บริเวณใกล้ถนนเลี้ยวพระตำหนัก)
 - 3.1 ชุมชนบริเวณวัดวรโพธิ์ จำนวน 14 ราย ชดเชยที่ดิน
 - 3.2 บ้านด้านหลักศาลหลังเมือง จำนวน 2 ราย ไม่ชดเชยที่ดิน
 - 3.3 ห้องแถวข้างพระเจ้าอุทุมพร จำนวน 42 ห้อง ชดเชยที่ดินและค่ารื้อถอนให้กับอบจ.

4. ปี พ.ศ. 2541 โยกย้ายบ้านเรือนราษฎร จำนวน 17 ราย ส่วนราชการ จัดที่ดินรองรับไว้ที่บริเวณ
ใกล้ถนนเลี้ยวพระตำหนัก (บ้านพักข้าราชการ) จำนวน 15 หลัง จัดที่รองรับไว้ที่บริเวณโรงงานสุรา
อยุธยา (เดิม)

4.1	ชุมชนบริเวณหลังคุ้มขุนแผน	จำนวน	10 ราย	ชดเชยที่ดิน	8 ราย	ไม่ชดเชย	2 ราย
4.2	ชุมชนบริเวณสวนสมเด็จ	จำนวน	4 ราย	ชดเชยที่ดิน			
4.3	บ้านพักกรมวังพระราม (ร้านขายห่อ)	จำนวน	1 ราย	(ไม่ชดเชยที่ดิน)			
4.4	บ้านหลังศาลหลักเมือง	จำนวน	1 ราย	(ไม่ชดเชยที่ดิน)			
4.5	บ้านพักส่วนราชการ						
	- เกษตรจังหวัด	จำนวน	6 หลัง				
	- ประมงจังหวัด	จำนวน	1 หลัง				
	- สาธารณสุขจังหวัด	จำนวน	2 หลัง				
	- คลังจังหวัด	จำนวน	2 หลัง				
	- ปศุสัตว์ เขต 1	จำนวน	1 หลัง				
	- ปศุสัตว์จังหวัด	จำนวน	2 หลัง				
	- สรรพากรจังหวัด	จำนวน	1 หลัง				

5. ปี พ.ศ. 2542 โยกย้ายบ้านเรือนราษฎร จำนวน 52 ราย ส่วนบ้านพักราชการจำนวน 13 หลัง จัดที่
ดินรองรับไว้ที่บริเวณชุมชนโรงงานสุราอยุธยา(เดิม)

5.1	ชุมชนหลังวิหารพระมงคลบพิตร	จำนวน	48 ราย	ชดเชยที่ดิน			
5.2	สิ่งก่อสร้างของชุมชนวิหารพระมงคลบพิตร	จำนวน	4 ราย	ไม่ชดเชยที่ดิน			
5.3	ส่วนราชการ						
	- บ้านพักสรรพากรจังหวัด	จำนวน	5 หลัง				
	- บ้านพักคลังจังหวัดและ โรงเก็บพืช	จำนวน	4 หลัง				
	- บ้านพักเรือนแถวอบจ. และ โรงเก็บพืช	จำนวน	4 หลัง				

6. ปี พ.ศ. 2543 โยกย้ายบ้านเรือนราษฎรจำนวน 68 ราย บ้านพักข้าราชการจำนวน 5 หลัง และ
โยกย้ายโรงเรียนวัดธรรมิกราชวิทยา โดยจัดที่ดินรองรับไว้ที่บริเวณชุมชนโรงงานสุราอยุธยา

✓ 6.1	ชุมชนวัดโลกยสุธา	จำนวน	1 ราย	ชดเชยที่ดิน			
✓ 6.2	ชุมชนวัดชุมแสง	จำนวน	5 ราย	ชดเชยที่ดิน			
6.3	ชุมชนคลองร่ำเหย	จำนวน	5 ราย	ชดเชยที่ดิน			
✓ 6.4	ชุมชนวัดสุวรรณคาราม	จำนวน	31 ราย	ชดเชยที่ดิน	30 ราย		
						(ไม่ชดเชย 1 ราย)	
6.5	ชุมชนวัดจกกลม	จำนวน	4 ราย	ชดเชยที่ดิน			

3

236

6.6	ชุมชนวัดถนนโกฐาราม	จำนวน 11 ราย	ชดเชยที่ดิน 10 รายบริเวณ วัดประดู่ทรงธรรม(ร้าง)
6.7	ชุมชนวัดนางคำ	จำนวน 2 ราย	ชดเชยที่ดิน(วัดประดู่ทรงธรรม)
6.8	ชุมชนวัดตะไกร	จำนวน 1 ราย	ชดเชยที่ดิน
6.9	ชุมชนวัดมเหยงคณ์	จำนวน 1 ราย	ชดเชยที่ดิน(วัดประดู่ทรงธรรม)
6.10	ชุมชนวัดพระยาแมน	จำนวน 1 ราย	ชดเชยที่ดิน
6.11	ชุมชนหน้าโรงงานสุรา	จำนวน 6 ราย	ชดเชยที่ดิน
6.12	ส่วนราชการ		
	- บ้านพักคณบดีจังหวัด	จำนวน 3 หลัง	
	- บ้านพักตำรวจภูธรจังหวัด	จำนวน 1 หลัง	
	- บ้านพักเรือนแถวตำรวจภูธรจังหวัด	จำนวน 1 หลัง	
6.13	โยกย้ายโรงเรียนวัดธรรมิกราชวิทยา	จำนวน 1 ราย	

๗. ปี พ.ศ. 2544 โยกย้ายบ้านเรือนราษฎร 76 ราย และอาคารส่วนราชการ จำนวน 6 หลัง จัดสรรพื้นที่
รองรับชุมชนไว้ที่บริเวณโรงงานสุราอยุธยา(เดิม) และบริเวณชุมชนวัดมหาสมณี

✓ 7.1	ชุมชนวัดธรรมิกราช	จำนวน 9 ราย	ชดเชยที่ดิน
✓ 7.2	ชุมชนวัดขุนเมืองใจ	จำนวน 10 ราย	ชดเชยที่ดิน
7.3	ชุมชนวัดวรโพธิ์ และวัดโลกยสุธา	จำนวน 30 ราย	ชดเชยที่ดิน
7.4	ชุมชนวัดพระยาแมน	จำนวน 4 ราย	ชดเชยที่ดิน
7.5	ชุมชนวัดเจ้าข่า	จำนวน 5 ราย	ชดเชยที่ดิน
7.6	ชุมชนวัดญาณเสนา	จำนวน 5 ราย	ชดเชยที่ดิน
7.7	ชุมชนวัดมเหยงคณ์	จำนวน 2 ราย	ชดเชยที่ดิน
7.8	ชุมชนวัดคูสิด	จำนวน 3 ราย	ชดเชยที่ดิน
7.9	ชุมชนวัดตะไกร	จำนวน 6 ราย	ชดเชยที่ดิน
7.10	ชุมชนบริเวณคลองท้อ	จำนวน 2 ราย	ชดเชยที่ดิน
7.11	ส่วนราชการ		
	- ศาลาประชาคม (อบจ)	จำนวน 1 หลัง	
	- อาคารเก็บของและอาคารสำนักงานเกษตรจังหวัด	จำนวน 3 หลัง	
	- บ้านพักเรือนจำจังหวัด	จำนวน 2 หลัง	

8. ปี พ.ศ. 2545 โยกย้ายบ้านเรือนราษฎร 78 ราย และอาคารส่วนราชการ จำนวน 3 หลัง จัดสรรพื้นที่
รองรับชุมชนไว้ที่บริเวณโรงงานสุราอยุธยา(เดิม) และชุมชนคลองแกลบ

8.1	ราษฎรบริเวณวัดโลกม่วง	จำนวน 1 ราย	ชดเชยที่ดิน
-----	-----------------------	-------------	-------------

๕

8.2	ชุมชนบริเวณวัด โลกยสุธา วัดเขษุมาราม วัดวรโพธิ์	จำนวน 53 ราย	ชดเชยที่ดิน
8.3	ชุมชนบริเวณวัดญาณแสน	จำนวน 3 ราย	ชดเชยที่ดิน
8.4	ชุมชนวัดปลับปลาไซ	จำนวน 10 ราย	ชดเชยที่ดิน
8.5	ชุมชนวัดหลวงซีกจูด	จำนวน 5 ราย	ชดเชยที่ดิน
8.6	ชุมชนบริเวณหน้าโรงงานสุราอยุธยา (เดิม)	จำนวน 3 ราย	(ไม่ชดเชยที่ดิน)
8.7	ชุมชนบริเวณหลังวิหารพระมงคลบพิตร	จำนวน 1 ราย	(ไม่ชดเชยที่ดิน)
8.8	บริเวณด้านเหนือวัดราชบูรณะ (รลพ.)	จำนวน 2 หลัง	ชดเชยที่ดิน
8.9	ส่วนราชการ		
	- ศาลากลางของ อบจ.	จำนวน 1 หลัง	
	- โรงจอดรถเกษตรจังหวัด	จำนวน 1 หลัง	
	- อาคาร โรงฝึกงาน อยุธยาวิทยาลัย	จำนวน 1 หลัง	

9. ปี พ.ศ. 2546 โยกย้ายบ้านเรือนราษฎรจำนวน 11 ราย (ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทาง วัดวรโพธิ์)

9.1	ราษฎรบริเวณสวนสมเด็จฯ	จำนวน 1 ราย	ชดเชยที่ดิน
9.2	ชุมชนบริเวณวัดวรโพธิ์	จำนวน 10 ราย	ชดเชยที่ดิน

** รวมการโยกย้ายบ้านเรือนและสิ่งก่อสร้าง จำนวน 423 ราย (ชดเชยที่ดินให้จำนวน 405 ราย)			
ส่วนราชการ	จำนวน	44 หลัง	
โรงเรียน(เอกชน)	จำนวน	1 หลัง	**รวมทั้งสิ้น 468 รายการ**

- * หมายเหตุ :- โครงการอนุรักษ์และพัฒนานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ได้ทำการแจ้ง รายชื่อผู้มีสิทธิเข้าที่ดินกับราชพัสดุไปแล้ว จำนวน 162 ราย ในช่วงระหว่าง ปี 2544-2546 ได้แจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิในการเข้าที่ดินกับธนาคารพื้นที่ พระนครศรีอยุธยาเพียงบางรายเท่านั้น เนื่องจากอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยากำลังดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ และจัดระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการรองรับการโยกย้ายของราษฎรบริเวณชุมชนคลองแคบ ชุมชนวัดมหา ถมัม และบริเวณ โรงงานสุราอยุธยา(เดิม) ยังไม่แล้วเสร็จสมบูรณ์

รายชื่อบ้านเรือนราษฎรบริเวณวัดโลกยสุธา วัดชุมแสง คลองรำเหย และวัดสุวรรณดาราราม 25๑

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ค่าชดเชย	พื้นที่เดิม	จัดใหม่	หมายเหตุ
วัดโลกยสุธา					
1	นางคิม สุขพัทธ์	253,405	28	30	
		253,405			
วัดชุมแสง					
1	นายสำเริง มีชวาท	218,200	56	60	
2	นายชนิด เพ็ชรทอง	79,053	28	30	
3	นางเนือง เพ็ชรทอง	85,881	28	30	
4	นายชัยชนะ เพ็ชรทอง	58,925	13	30	
5	น.ส.หนึ่งฤทัย ชื่นชม	34,059	12	30	
		476,118			
คลองรำเหย					
1	นางละออง ห่อคำ	50,518	15	30	
2	นายบุญธรรม พันธุ์ไม้	104,116	95	120	
3	นางจันทร์ทิพย์ ปรวิชรชัยกุล	44,647	18	30	
4	นายสุรศักดิ์ กัลารบ	30,512	14	30	
5	น.ส.จันทนา พันธุ์ไม้	24,345	13	30	
		254,138			
วัดสุวรรณดาราราม					
1	นายปัญญาศิริวัฒน์ ชันทรโชติ	133,692	30	35	
2	นายวิชิต ชันทรโชติ	126,573	22	30	
	นางอุไร สังฆเลิศ	71,816	12	30	
4	นางสาวกาญจนา โพนาคม	39,698	16	30	
5	นายสมชาย เทพทิพย์	68,610	22	30	
6	นายรัตน์ สีเงิน	56,231	8	30	
7	นายบุญรอด สีเงิน	74,266	21	30	
8	นายสังวาลย์ ฤทธิรักษ์	85,324	35	60	
9	นายสรศักดิ์ ไวยวัฒนา	64,574	22	30	
10	นางสาวพลับพลึง ภูมิไผ่	37,177	13	30	
11	นายสมชาย ภูมิไผ่	50,074	16	30	
12	นายหวน ภูมิไผ่	126,218	40	60	
13	นางรุ่งทิพย์ ภูมิไผ่	24,256	10	30	
14	นางสมใจ ฤทธิรักษ์	111,488	25	30	
15	นายวิรัตน์ สุขสุศรี	124,576	40	60	
16	นางสาวสมจิตร สุขสุศรี	195,013	45	60	

252

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ค่าชดเชย	พื้นที่เดิม	จัดให้ใหม่	หมายเหตุ
17	นายเลียม สุขสุศรี	271,178	72	120	
18	นายวิจิตร กุ่มดวง	556,994	65	70	
19	นางคำไข จันทร์เพชร	47,391	19	30	
20	นางหีบ บุญพึง	58,609	19	30	
21	นายวินัย ลิ้มพามิช	140,493	22	30	
22	นายนพพล ผดุงพันธ์	188,064	41	60	
23	นางจรินทร์ กระจำบพ	549,280	92	120	
24	นายอิทธิพล คณะใน	296,441	78	120	
25	นายสัมพันธุ์ บุญเกตุ	181,566	45	60	
26	นางอัจฉรา โพนทอง	213,728	29	30	
27	นายประสิทธิ์ โพนทอง	243,596	32	35	
28	นางประภา รัศมีโคม	70,372	22	30	
29	นายบัญชา รัศมีโคม	177,228	28	30	
30	นายฮาคม มีวินนี	421,284	83	120	
31	นายสมคิด ทางกูร	111,140	40	60	
		4,916,950			
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น		5,900,611			

ได้รับงบประมาณ	10,800,000
ร้อยละยี่สิบสุวรรณ, วิกโลก, รถมแสง, ร่มเขย	5,900,611
คงเหลือยอดเงิน	4,899,389

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

253

รายชื่อบ้านเรือนราษฎรบริเวณวัดโลกยสุธา วัดชุมแสง คลองรำเหย และวัดสุวรรณคาราราม

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ค่าชดเชย
วัดโลกยสุธา		
1	นางคิม สุขพัทรี	253,405.00
		253,405.00
วัดชุมแสง		
1	นายสำเร็จ มีชูวาศ	218,200.00
2	นายชนัด เพ็ชรทอง	79,053.00
3	นางเนื่อง เพ็ชรทอง	85,881.00
4	นายชัยชนะ เพ็ชรทอง	58,925.00
5	น.ส.หนึ่งฤทัย ชื่นชม	34,059.00
		476,118.00
คลองรำเหย		
1	นางละออง ห่อคำ	50,518.00
2	นายบุญธรรม พันธุ์ไม้	104,116.00
3	นางจันทร์ทิพย์ ปรีวีระช้อยกุล	44,647.00
4	นายสุรศักดิ์ กล้ารบ	30,512.00
5	น.ส.จันทนา พันธุ์ไม้	24,345.00
		254,138.00
วัดสุวรรณคาราราม		
11	นายปัญญาศิริวัฒน์ ชันชโรติ - ชันชโรติ (ชื่อนี้ไม่มี)	133,692.00 (Draw 7 account)
12	นายวิจิต ชันชโรติ - ชันชโรติ	126,573.00 (Sum 4 account)
13	นางสุไร สังเกต รัตนพร	71,816.00
14	นางสาวกาญจนา โพนาคม รัตนพร	39,698.00
15	นายสมชาย เทพพิทย รัตนพร	68,610.00
16	นายรัตน์ สีเงิน รัตนพร	56,231.00
17	นายบุญรอด สีเงิน รัตนพร	74,266.00
18	นายสังวาลย์ ฤทธิรักษ์ รัตนพร	85,324.00
19	นายสรศักดิ์ ไวยวัฒนา รัตนพร	64,574.00
20	นางสาวพลับพลึง ภูมิไผ่ รัตนพร	37,177.00
21	นายสมชาย ภูมิไผ่ รัตนพร	50,074.00
22	นายหวน ภูมิไผ่ รัตนพร	126,218.00
23	นางรุ่งทิพย์ ภูมิไผ่ รัตนพร	24,256.00
24	นางสมใจ ฤทธิรักษ์ รัตนพร	111,488.00
25	นายวิวัฒน์ สุขสุศรี รัตนพร	124,576.00
26	นางสาวสมจิตร สุขสุศรี รัตนพร	195,213.00

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ค่าชดเชย
17	นายเลียม สุขสุทธิ <i>สุก</i>	271,178.00
18	นายวิจิตร กุ่มดวง <i>วิจิตร</i>	556,994.00
19	นางคำไข จันทร์เพชร <i>คำไข</i>	47,391.00
20	นางทับ บุญพึง <i>ทับ</i>	58,609.00
21	นายวินัย ถิ่นพานิช <i>วินัย</i>	140,493.00
22	นายนพดล พดุงพันธ์ <i>นพดล</i>	188,064.00
23	นางจรินทร์ กระช่างบท <i>จรินทร์</i>	549,280.00
24	นายอิทธิพล คณะใบ <i>อิทธิพล</i>	296,441.00
25	นายสัมพันธ์ บุญเกตุ <i>สัมพันธ์</i>	181,566.00
26	นางอัจฉรา โพนทอง <i>อัจฉรา</i>	213,728.00
27	นายประสิทธิ์ โพนทอง <i>ประสิทธิ์</i>	243,596.00
28	นางประกา รัศมีโคม <i>ประกา</i>	70,372.00
29	นายบัญชา รัศมีโคม <i>บัญชา</i>	177,228.00
30	นายอาคม มีวินัย <i>อาคม</i>	421,284.00
31	นายสมคิด ทางกูร <i>สมคิด</i>	111,140.00
		4,916,950.00
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น		5,900,611.00

√ 4,916,950
จากฉบับ
36 หน้า

ได้รับงบประมาณ	10,800,000.00
- รั้อยวัดสุวรรณ, วัดโลก, ชุมแสง, ราเหย	5,900,611.00
คงเหลือขอคืน	4,899,389.00

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการปรับปรุงสาธารณูปโภคและที่อยู่อาศัย ชุมชนอาคารสงเคราะห์

1. ผู้ได้รับสิทธิ 1.1 จำนวน : 66 ราย
2. ที่ดิน
 - 2.1 เจ้าของ : ราชพัสดุ
 - 2.2 ขนาดที่ดิน : ประมาณ 60 x 60 เมตร
 - 2.3 การเช่า
 - ก. วิธีการเช่า : ชุมชนขอเช่ายกแปลง
 - ข. เช่าโดย : กลุ่มออมทรัพย์ ชุมชนอาคารสงเคราะห์
 - ค. ระยะเวลาเช่า : 30 ปี
 - ง. ราคาเช่า : 6,600 บาท/ปี (100 บาท/สิทธิ/ปี)
3. โครงการสาธารณูปโภค
 - 3.1 รูปแบบโครงการ : ทำการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคใหม่ทั้งชุมชน ตามแบบที่ชาวบ้านช่วยกันคิด
 - 3.2 ผู้รับผิดชอบโครงการ : เทศบาล
 - 3.3 ที่มางบประมาณ : การเคหะแห่งชาติ
 - 3.4 การก่อสร้าง : เทศบาลเป็นผู้ประมูลจัดหาผู้รับเหมา และเข้ามาดำเนินการก่อสร้างได้หลังจากชาวบ้านได้รับเงินกู้จาก พอช. และย้ายไปยังที่พักชั่วคราวแล้ว
4. โครงการปลูกสร้างบ้านใหม่
 - 4.1 ผู้ที่เข้าร่วมโครงการออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย
 - ก. จำนวน : 62 ราย
 - ข. รูปแบบ : บ้านแถว 2 ชั้น
 - ค. ขนาดที่ดิน : 3 x 10 เมตร
 - ง. ที่มางบประมาณ : ขอใช้เงินเชื่อจาก พอช.
 - จ. การก่อสร้าง : ทำพร้อมกันทั้งชุมชน
 - : กลุ่มออมทรัพย์ เป็นผู้บริหารจัดหาผู้รับเหมาโดยจ้างแรงงานบางส่วนในชุมชน
 - : สามารถดำเนินการได้หลังจากได้รับเงินเงินเชื่อจาก พอช. โดยทำควบคู่ไปกับการก่อสร้างสาธารณูปโภค

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 ผู้ที่ไม่เข้าร่วมโครงการอบรมเพื่อที่อยู่อาศัย

ชาวบ้านกลุ่มนี้ไม่มีความประสงค์ที่จะใช้เงินเชื่อในการทำที่อยู่อาศัย แต่จะเห็นด้วยในการปรับปรุงชุมชน และจัดสิทธิการเช่าใหม่ โดยทางชุมชนได้จัดพื้นที่ให้เท่ากับสมาชิกทุกราย

ก. จำนวน : 4 ราย

ข. ขนาดที่ดิน : 3 x 10 ไร่

5. การรื้อย้าย

5.1 การรื้อย้าย

ก. ชาวบ้านจะโยกย้ายออกพร้อมกันทั้งชุมชน

ข. ชาวบ้านจะรื้อบ้านเองโดยขอความสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ เช่น เทศบาล

ค. จะเริ่มลงมือรื้อย้ายประมาณเดือน

5.2 ที่รองรับชั่วคราว

ก. ที่ตั้ง แบ่งออกเป็น 2 บริเวณ ได้แก่

1. ที่ว่างด้านหลังชุมชน ติดกับที่ทำการอำเภอ ขนาดประมาณ 1 ไร่ สามารถรองรับได้ประมาณ 25 ครอบครัว โดยมีห้องน้ำชั่วคราว และบริเวณที่กันไว้สำหรับเก็บวัสดุจากบ้านเก่า
2. บริเวณที่ว่างข้าง สหกรณ์การเกษตร สามารถรองรับได้ประมาณ 40 ครอบครัว

ข. ชุมชนต้องการให้คณะทำงานฯ ช่วยประสานกับเจ้าของที่ดิน ทั้ง 2 เพื่อขอใช้ประโยชน์ดังกล่าว

5.3 บ้านพักชั่วคราว และห้องน้ำ

ก. วัสดุ : วัสดุเก่าจากบ้านแถว

: วัสดุที่ดองหามาเพิ่ม เช่น ตะปู สังกะสี ฯลฯ

: อุปกรณ์การก่อสร้างบางส่วน ต้องการการสนับสนุนจากทางเทศบาล

ข. วิธีการก่อสร้างบ้าน : ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง

5.4 ที่มางบประมาณ : ชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย ในการรื้อถอนและสร้างบ้านพักชั่วคราว

- 5.5 ข้อเสนอของชุมชน ก. ต้องการการสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์และกำลังบางส่วนในการ
ดำเนินการจากเทศบาล หน่วยงานรัฐ และ ภาคธุรกิจเอกชน
ข. ขอการสนับสนุนเรื่องการจัดสาธารณูปโภคชั่วคราว เช่น การ
เดินน้ำ เดินไฟฟ้า และห้องน้ำห้องส้วม

6. งบประมาณ 6.1 สาธารณูปโภค

- ก. ผู้รับผิดชอบโครงการ : เทศบาล
ข. ที่มางบประมาณ : การเคหะแห่งชาติ

6.2 บ้าน

- ก. ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย : กลุ่มออมทรัพย์ชุมชนอาคาร
สงเคราะห์
ข. ที่มางบประมาณ : เงินเชื่อจาก พอช.
ค. งบประมาณ : 4,661,574 บาท

6.3 การรื้อย้าย และบ้านพักชั่วคราว

- ก. ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย : กลุ่มออมทรัพย์ชุมชนอาคารสงเคราะห์
ข. ที่มางบประมาณ : เงินเชื่อจาก พอช.
ค. งบประมาณ : 122,000 บาท
(โดยความช่วยเหลือบางส่วนจากภาครัฐ)

6.4 ค่าธรรมเนียมต่างๆ

- ก. การขออนุญาตก่อสร้างบ้านใหม่
ข. การดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเรื่อง บ้านเลขที่ การใช้น้ำ
ประปา การใช้ไฟฟ้า

7. การเตรียมการเรื่องงบประมาณค่าใช้จ่าย โดยชาวบ้านทำกลุ่มออมทรัพย์ชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเสนอขอเงินเชื่อจาก พอช. ในการสร้างบ้านและการรื้อย้าย

- ก. จำนวนสมาชิก : 62 ราย
ข. เงินออมปัจจุบัน : 459,141 บาท (รวมเดือนกันยายน)

*ชาวบ้านมีความพร้อมที่จะดำเนินการขอเงินเชื่อเพื่อทำโครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัยได้ในเดือน
(ชาวบ้านจะมีเงินสมทบ 10% ของยอดเงินกู้ทั้งหมด)

ตารางที่ 5.14.1 รายชื่อราษฎรชุมชนอาคารสงเคราะห์
ที่มา : บันทึกของคุณนันท์พล ยินดีคุณ สถาปนิกชุมชน

ลำดับ	รายชื่อ-สกุล	ขนาดที่อยู่อาศัยใหม่	หมายเหตุ
1	นายเจริญ ชันธุจี	80 ตารางเมตร	
2	นางจันทิมา หมวด ภักดี	80 ตารางเมตร	
3	กาญจนา ขำศรี	80 ตารางเมตร	
4	สงกรานต์ ขำศรี	80 ตารางเมตร	
5	เจริญ นาคภิบาล	80 ตารางเมตร	
6	อรัญญา ขำศรี	80 ตารางเมตร	
7	มนต์เศก นาคภิบาล	80 ตารางเมตร	
8	จินตนา นาคภิบาล	80 ตารางเมตร	
9	เฉลิมวงศ์ จุ่มโสภา	80 ตารางเมตร	
10	ปัทมา ไกรสิงห์สม	80 ตารางเมตร	
11	อรุณศณี วัฒนกุล	80 ตารางเมตร	
12	ประดิษฐ์ วัฒนกุล	80 ตารางเมตร	
13	พิมพ์ ไกรสิงห์สม	80 ตารางเมตร	
14	สมฤทัย จันทร์ลอย	80 ตารางเมตร	
15	สุดใจ บำรุงถิ่น	80 ตารางเมตร	
16	ลัดดา ปิยวงศ์	80 ตารางเมตร	
17	มานัส ปิยวงศ์	80 ตารางเมตร	
18	สวใจ ขำศรี	80 ตารางเมตร	
19	รัชนก ขำศรี	80 ตารางเมตร	
20	จีรภา ไพรวิล	80 ตารางเมตร	
21	สายฝน นาคภิบาล	80 ตารางเมตร	ขอสงวนสิทธิ์
22	วาสนา ปิยวงศ์	80 ตารางเมตร	
23	พรศักดิ์	80 ตารางเมตร	
24	สมทรง	80 ตารางเมตร	
25	ณัฐธยาน์	80 ตารางเมตร	
26	ทัศนัย	80 ตารางเมตร	
27	สัจด์	80 ตารางเมตร	
28	ลำเนา	80 ตารางเมตร	
29	สมชาย	80 ตารางเมตร	
30	สังเวียน	80 ตารางเมตร	
31	เรณู	80 ตารางเมตร	
32	นายหยด	80 ตารางเมตร	

ลำดับ	รายชื่อ-สกุล	ขนาดที่อยู่อาศัยใหม่	หมายเหตุ
33	เตือนใจ	80 ตารางเมตร	
34	เฉลียว	80 ตารางเมตร	
35	จำลอง	80 ตารางเมตร	
36	นางบาง	80 ตารางเมตร	
37	เมตตา	80 ตารางเมตร	
38	รุ่งพร กาญจน ประเสริฐ	80 ตารางเมตร	ขอสงวนสิทธิ์
39	สุวรรณา อยู่สวัสดิ์	80 ตารางเมตร	
40	กฤษณะ ทองพิศาล	80 ตารางเมตร	
41	ศักดิ์ศรี นามสุด	80 ตารางเมตร	
42	บุญชอบ เปรื่องกิจการ	80 ตารางเมตร	
43	รุ่งอรุณ ไกรสิงห์สม	80 ตารางเมตร	
44	สงัด หิรัญรัตนไพฑูรย์	80 ตารางเมตร	
45	สมฤทัย จันทร์ลอย	80 ตารางเมตร	
46	นงนุช บุญมี	80 ตารางเมตร	
47	วาสนา ปิยวงศ์	80 ตารางเมตร	
48	วงเดือน ชันธุจี	80 ตารางเมตร	
49	ชำนาญ ชันธุจี	80 ตารางเมตร	
50	แสง ดอกไม้ทอง	80 ตารางเมตร	
51	ประนอม ชันธุจี	80 ตารางเมตร	
52	พิษณุ	80 ตารางเมตร	
53	ชำนาญ	80 ตารางเมตร	
54	องอาจ	80 ตารางเมตร	
55	ลำเจียบ	80 ตารางเมตร	
56	เววดี	80 ตารางเมตร	
57	ปรางค์	80 ตารางเมตร	
58	สุรศักดิ์	80 ตารางเมตร	
59	สุนทร	80 ตารางเมตร	
60	ชัยวัฒน์	80 ตารางเมตร	
61	นางสงัด	80 ตารางเมตร	ไม่ขอสิทธิ์
62	เพชรรา	80 ตารางเมตร	
63	พรชัย	80 ตารางเมตร	
64	ชั้น บางศรี	80 ตารางเมตร	
65	สมปอง อารีชน	80 ตารางเมตร	
66	อุดม ไกรสิงห์สม	80 ตารางเมตร	

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล	ฤทธิพงษ์ เทียนดำ
วัน เดือน ปีเกิด	14 ตุลาคม พ.ศ.2521
ที่อยู่	เลขที่ 661/2 ถนนอิสรภาพ บางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600
โทรศัพท์	0-2472-2844, 0-2465-1763 ,0-2891-1244#0
โทรสาร	0-2472-2844
email address	rittipong@mozart.inet.co.th

ประวัติการศึกษา

1. สถาบันศึกษาระดับบัณฑิต (เกียรตินิยม)

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2544

วิทยานิพนธ์เรื่อง ชุมชนเพื่อการอนุรักษ์นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์อรศิริ ปาณินท์

2. เหน้พัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546

วิทยานิพนธ์เรื่อง การเปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงชุมชนที่อยู่อาศัยระหว่าง

ชุมชนอาคารสงเคราะห์และชุมชนโรงงานสุรา ในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.กฤษณทิพย์ พานิชรักษ์

ประวัติการทำงาน

ปี พ.ศ.2545 สอบได้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม

ปี พ.ศ.2544-2546 สถาปนิกอิสระ

ปี พ.ศ.2547-ปัจจุบัน สถาปนิก บริษัท เนอริชเอร์ส จำกัด